Devrimci Teori Devrimci Pratik içindir

DOĞRU

seçenek

★ Emperyalizm öncesi ve sonrasında Marksizmde devrim sorunu

★ Devrimimizin birinci aşamasının karakteri anti-emperyalist demokratiktir

★ Devrimimizde proletaryanın rolü

★ Devrimimiz ve orta burjuvazi

★ Devrimimizin ilk adımının iktidarı devrimci demokratiktir

★ Devrimin ikinci aşamaya yükselmesi ve kesintisizce sosyalist devrime geçiş

★ Demokratik ve sosyalist iktidarın politik biçimi konseylerdir

ŞUBAT
MART
NİSAN
1989
2500 TL
(KDV dahil)

1

DOĞRU

seçenek

★
SAHİBİ
Sun Yayıncılık Mat. San.
ve Tic. Ltd Şti adına
Yalçın ATEŞ

★
YAZIİŞLERİ MÜDÜRÜ
Mehmet ÇAMSARI

★
YÖNETİM YERİ
Ankara Cad. 107 / 71-72
Cağaloğlu-İstanbul

★
ABONE KOŞULLARI
1 Yıllık : 10.000 TL
Avrupa : 30 DM

★
BANKA HESABI
SUN Yayıncılık Yapı Kredi Bankası
Sirkeci Şubesi
Hesap No: 3570 /9

★
POSTA ÇEKİ HESABI
302074

★
DİZGİ
Dizayn Dizgi
Tel: 513 17 93

★
BASKI
Doğan Ofset

Doğru **SEÇENEK** üç ayda bir yayınlanır. Abone olacak abonelerimizin banka ya da posta çeki hesabına ücretlerini yatırarak, ödeme dekontunun bir fotokopisini göndermeleri yeterlidir.

İÇİNDEKİLER

Yayınlanırken.....5

Sunu.....7

Emperyalizm öncesi ve sonrasında Marksizmde devrim sorunu.....9

Devrimimizin birinci aşamasının karakteri anti-emperyalist demokratiktir.....35

Devrimimizde proletaryanın rolü.....51

Devrimimiz ve orta burjuvazi.....61

Devrimimizin ilk adımının iktidarı devrimci demokratiktir.....73

Devrimin ikinci aşamaya yükselmesi ve kesintisizce sosyalist devrime geçiş.....89

Demokratik ve sosyalist iktidarın politik biçimi konseylerdir.....101

Yayınlanırken

Bu sayısıyla, Doğru **SEÇENEK** okuyucularına ulaşmış bulunuyor. Doğru **SEÇENEK**, **Emeğin Bayrağı**'yla aynı yaklaşım içinde teorik içerikli olarak çıkacak.

Burjuvazinin, gericiliğin ve revizyonizmin güçlerinin uyum halinde devrimci sosyalizme saldırdıkları ve koro halinde "Komünizmin öldüğünü" haykırdıkları bugünkü koşullarda, devrimci sosyalizmin saflığını korumak ve ona yönelen her türden saldırıyı püskürtmek, özel bir önem taşımaktadır. **Emeğin Bayrağı**, bu amaçla sayfalarında olanaklı olduğunca yer verdi, yer vermeye çalıştı. Fakat, bu, hem yer darlığı nedeniyle yeterli olmuyordu ve hem de **Emeğin Bayrağı**'nın güncel sorunlar üzerinde gerektiği kadar yoğunlaşmasını önleyici bir rol oynuyordu. Doğru **SEÇENEK**'i bu amaçla yayınlıyoruz.

Doğru **SEÇENEK**; teorinin, program, strateji ve taktiğin sorunlarını işleyecek, ama aynı zamanda güncel politik sorunların kapsamlı tahlilini yapacak ve inceleme yazılarını yayınlayacaktır.

Doğru **SEÇENEK**, şimdilik üç aylık bir periyodla yayınlanacaktır.

İkinci Sayımızda buluşmak dileğiyle...

Doğru **SEÇENEK**

Sunu

Elinizdeki bu ilk sayımızda devrim sorunu ele alınıyor.

Ele alınan konuların coşkulu tartışıldığı dönem, kuşkusuz devrimci yükseliş yılları ve devrim anıdır. Yine, konuya ilişkin farklı teori ve politik stratejilerin sınandığı dönem de, devrim anıdır. Ama, proletarya, devrim anında kendi sınıf çıkarlarının zorunlu kıldığı çizgiyi izleyebilmesi için, öncüsü ve ileri kesimleriyle daha başından kendi sınıfının teorik, politik görüşleriyle donanmalıdır. Bu nedenle, gericilik döneminden çıkmakta olduğumuz bugün de, devrim sorununa ilişkin devrimci sosyalist görüşleri ortaya koymak ve yaymak; gerekli, devrimci bir görevdir.

Ayrıca içinden geçtiğimiz gericilik dönemi; genel olarak devrim davasına, özel olarak da devrimci sosyalizmin devrime ilişkin görüşlerine karşı faşizmden, dini gericiliğe, sosyal demokrat reformizmden Rusçu modern revizyonizme ve küçük burjuva reformizmine değin değişik sınıflar ve politik akımların ideolojik saldırılarını yoğunlaştırdığı yıllar oldu. Devrimci hareket içinde ve etrafında yeralmış çevrelerde, proletaryanın devrimci politikası yerine, sosyal demokrasi kuyrukçuluğu ve "reformların önemi" revaç bulur hale geldi. Devrimcileri, devrimci sosyalizmin devrim görüşleriyle donatarak, burjuva reformcu ve revizyonist saldırılara karşı savaşım verilmesine katkıda bulunmak için de bunu yapmak gerekiyor.

Ülkemiz devrimci hareketinde, anti-sosyal emperyalist kesimde Maocu revizyonizme karşı açılan ideolojik savaşımdan sonra, Marksizmin devrim sorununa ilişkin teorik görüşlerine hakim olunamadığı ölçüde; Troçkizmin etkilerine doğru savrulma tehlikesi doğdu, zamanla ve giderek de yaşandı. Devrimci hareketin bütününde ise, geçmişte sosyalizmin kurulduğu ülkelerde kapitalizme dönüşün, şimdi daha çok görülüyor olması, devrim sorununda Troçkizme savrulma tehlikesini bugün daha çok arttırmıştır.

Bütün bu açılardan, devrimci hareket içinde, burjuvaziye, revizyonizme, reformizme ve troçkizme karşı ideolojik savaşıma yararlı olacağına inancıyla, devrim sorununa ilişkin devrimci sosyalist görüşleri bu sayımızda yayınlıyoruz.

Doğru **SEÇENEK**

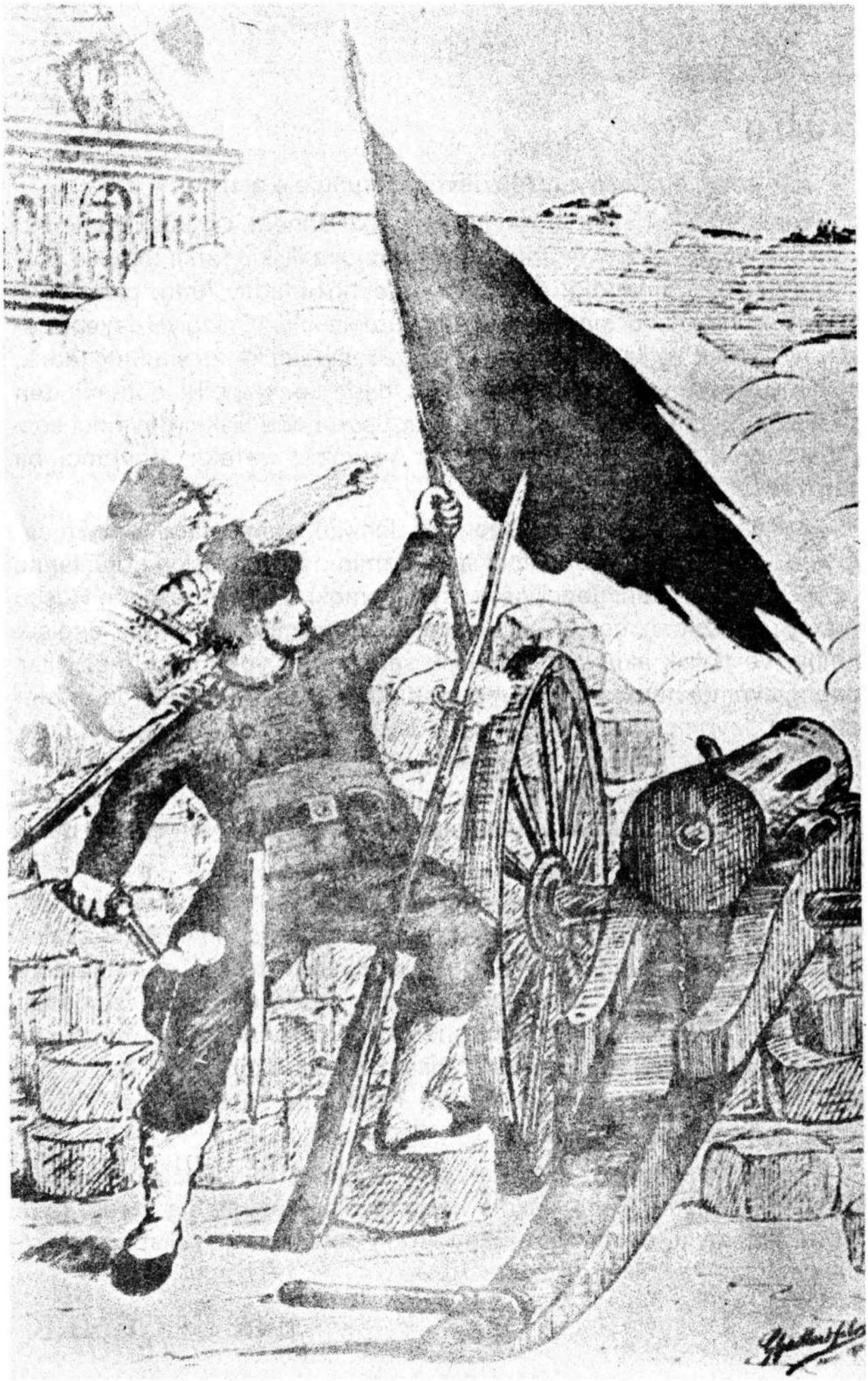

"Ya Komün Ya Ölüm" yazılı bayrağın gölgesinde savaşan komüncüler

Emperyalizm öncesi ve sonrası Marksizmde devrim sorunu

Veysel HAZAR

A) Zamandaş, kıta çapında ve kesintisiz devrim

1900 öncesi serbest rekabetçi kapitalizm çağı ile emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, devrimci sosyalizmin devrim sorununu ele alışı ve görüşleri farklı farklıdır.

Serbest rekabetçi kapitalizm çağında dünya gericiliğinin merkezi feodal despotizmdi. Feodal sınıf kökeni temsil ediyordu. Yükselen kapitalizmi temsil eden burjuvazi ise, gelişen sınıftı. Bu dönem, işçi sınıfı kendi çıkarları yönünde bağımsız eyleme girişiği tarihe dek, burjuva devrimlerinde burjuvazinin ilerici ve devrimci rol oynadığı süreç oldu. İşçi sınıfı ve kent ve kır küçük burjuva emekçileri ise burjuva devrimlerinde en fedakarca dövüşmelerine karşın, kendi sınıf çıkar ve iktidarı için değil, burjuvazinin arkasında onun sınıf egemenliği ve iktidarı için savaşım yürüttüler.

Burjuva devrimleri feodal despotik iktidarın yerine burjuvazinin toplumsal ve politik egemenliğini kurmakla, tarihsel olarak toplumu ileriye götürücü rol

oynadılar. Ama daha burjuvazinin ilerici rol oynadığı koşullarda bile, burjuva devrimlerinde proletarya ile küçük burjuva emekçilere demokratik özgürlükleri ve kurumları asıl sağlayan, küçük burjuvazinin feodalizmle halkçı bir tarzda ve jakobence hesaplaşması ve işçi sınıfının eylemleriyle dayatması oldu. Örneğin 1789 büyük Fransız burjuva devriminde, demokratik bir burjuva cumhuriyeti, ancak küçük burjuva jakobenleri, feodal sınıfla halkçı bir tarzda hesaplaşarak kurabildiler. Yine 1948 Şubat devriminde de, Marks'ın dediği gibi "Geçici Hükümete ve Geçici Hükümet yoluyla da bütün Fransa'ya cumhuriyeti kabul ettiren proletarya" idi.[1]

Proletarya, tarihte ilk kez İngiltere'de 1830-40'lardaki Çartist hareketle burjuvaziden bağımsız olarak kendi sınıf çıkarları yönünde eyleme geçti. Ardından 1848 Şubat devriminden hemen sonra, Paris proletaryası, Haziran ayaklanmasıyla, burjuvaziye karşı kendi sınıf egemenliği için ilk girişimde bulundu, burjuva devrimi proletarya devrimiyle tamamlamaya girişti.

1848 Haziran Paris ayaklanmasına dek, burjuva devrimlerinde işçi sınıfı burjuvazinin iktidarı için savaşım vermişti. Ama Haziran Paris ayaklanması, burjuvaziye de proletarya ya da, işçi sınıfının, burjuva devrimlerinde kazandığı savaşım yeteneğini bu kez burjuvaziye karşı çevireceğini, silahı bir omuzdan diğer omuzuna aktararak burjuva iktidara karşı kendi iktidarı için dövüşebileceğini, dövüşmeye başladığını gösteriyordu.

İşte tam da bu nedenle, burjuva devrimlerin tüm kıtayı kaplamaya başladığı bu yıllarda, başta Fransa'da, ama yalnızca Fransa'da değil, diğer Avrupa ülkelerinde de, burjuvazi ilerici barutunu tüketerek gericileşmeye, kendisine gerici bağlaşıklar aramaya, gittikçe artan oranda kendisini feodal aristokrasinin kollarına atmaya başladı.

Fransa'da burjuvazi, işçi sınıfına karşı vahşi terör

uygulayarak, ardından küçük burjuva radikallerini de yenilgiye uğrattıktan sonra, demokratik özgürlükleri bir bir kaldırarak gericileşti. Devamla, L. Bonapat'ın 1851'deki gerici hükümet darbesi yoluyla aristokrasiyle ortak iktidar kurdu.

Engels'in deyimiyle "Almanya'da bu dönüm noktasına burjuvazi tarafından daha 1848'de erişilmişti. Ve işte o anda, Alman burjuvazisi, Alman proletaryasından çok, Fransız proletaryasından korkuya kapıldı. Paris'teki 1848 Haziran çarpışmaları, kendisini neyin beklediğini ona gösterdiler. Alman proletaryası, ayni ürün için tohumun Almanya'da da ekildiğini, ona kanıtlayacak bir kaynaşma içindeydi ve o günden sonra da burjuvazinin siyasal eylemindeki sivrilik köreldi. Müttefikler aradı, kendini onlara yok pahasına sattı...

"Bu müttefiklerin hepsi de gerici niteliktedir; ordusu ve bürokrasisi ile Krallık, büyük feodal soyluluk, önemsiz küçük toprak ağaları ve hatta papaz sürüsü, burjuvazi, salt o değerli postunu kurtarmak için, artık kendine madrabazlık edecek hiçbirşey kalmayana dek bütün bu kalabalık ile uyuştu ve birleşti." [2]

Yine 1848 Mart Avusturya burjuva devriminde, Avusturya karallığının dış ülkelere kapalı yapısından dolayı, Fransız işçi ayaklanmasından geç etkilenen burjuvazi, devrimci rol oynamasına karşın bir kaç devrimci girişimden kısa bir süre sonra feodal aristokrasiyle uzlaşarak karşıdevrimci hale geldi. Engels, Avusturya burjuvazisinin bu durumunu şöyle izah ediyordu:

"Viyana'da üç yenilgiden sonra ve genel oya dayanan bir kurucu meclis karşısında sarayın artık korkulacak bir düşman olmadığına inanan burjuvazi, kendini gitgide işlerde bazı bozukluklar sonucu veren zorlu sarsıntılardan sonra bu sınıfı her yerde egemenlik altına alan o bezginliğe, o içi sönüklüğe, o bitmez tükenmez düzen ve dizginlik çağrısına bıraktı." [3]

1873 İspanya devriminde de üstelik cumhuriyetçi burjuvazi, işçi sınıfını da arkasına alan küçük burjuvazi

radikalleri "uzlaşmazlar"a karşı ve ayaklanmacı işçilere karşı, aristokrasinin ordusunu birleştirerek onunla birleşerek saldırdı. Böylece karşıdevrimci rolünü oynamaktan geri durmadı.

Daha sonraki yıllarda Avrupa'nın diğer ülkelerinde de burjuvazi, feodal aristokrasiyle uzlaşarak, kendisini bekleyen tehlikeye karşı anayasal krallık yönetimleri içinde kendi politik iktidarını kurmaya yönelerek, burjuva devrimlerini reformlar yoluyla boğma, devrimin zaferini engelleyerek karşıdevrime dönüştürme, anayasal krallık yönetimi için de üstten aldığı tedbirlerle feodalizmden kapitalizme geçiş sürecini tamamlama çizgisi izledi.

Sonuç olarak, burjuva demokratik devrimleri çağının sonlarına doğru, burjuvazi, kendisi geliştikçe astarı olan proletaryanın da gelişmesi sonucu ve bu temel üzerinde proletaryanın kendi sınıf egemenliği için bağımsız eyleme girişmeye, burjuva devrimini proleter devrimle tamamlama girişimine başlaması karşısında, feodal aristokrasiyle bağlaşma kurarak gericileşti. İlerici barutunu tüketerek karşıdevrimci hale geldi ve kıta çapında işçi sınıfının devrimci eylemine karşı kendi arasında kutsal bir ittifaka girdi.

İşçi sınıfının büyük öğretmenleri Marks ve Engels 1848 - 49 Avrupa'yı kaplayan burjuva devrimlerini çeşitli yönleriyle tahlil ederek proletaryanın devrimci görevlerini formüle ettiler. Yalnızca burjuva devriminde proletaryanın devrimci görevlerine değil, dünya proleter devrimine ilişkin görüşlerini de ortaya koydular.

Toplumsal koşulları, Avrupa'da proletarya devrimi için artık elverişli hale gelmiştir. İşçi sınıfı, kendisine karşı kıta çapında kutsal bir bağlaşmaya giren burjuvazi ve aristokrasiye karşı ancak kıta çapında politik egemenliğini sağlayıncaya kadar devrimi sürekli kılarsa zafere ulaşabilir ve öyle yapmak zorundadır. Bu bağlamda, dünya proletarya devrimi, toplumsal devrim, kıta çapında ve zamandaş bir devrim olacaktır. Avrupa dışındaki geri ülkelerde devrim ancak

bundan sonra gündeme gelebilir. Ve nasıl gerçekleşeceği sorunu o zamanki koşullarda çözümlenebilir.

Kıta çapında zamandaş devrim görüşünü, Marks 1848 Haziran Paris ayaklanmasından sonra yazdığı Faransa'da Sınıf Savaşımları adlı uzun yazısında şöyle dile getiriyordu.

> "Fransa'da her yeni proletarya ayaklanması", "hemen, bir **dünya savaşının** başlaması işareti olacak"tır. "yeni Fransız devrimi, derhal ulusal alandan ayrılmak ve 19. yüzyılın toplumsal devriminin üstün gelebileceği tek alanı **Avrupa alanını ele geçirmek** zorunda olacaktır .[4]

Aynı görüşleri, Engels, daha sonraki yıllarda da 1892'de Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm yapıtının İngilizce baskısına giriş yazısında devam ettiriyordu:

> "Ama Avrupa işçi sınıfının zaferi, yalnız İngiltere'ye bağlı değildir. Bu zafer ancak hiç değilse İngiltere'nin, Fransa'nın ve Almanya'nın işbirliği ile sağlanabilir.[5]

Marks ve Engels proleter devrimin o koşullarda öncelikle kapitalizmin en çok geliştiği ve dolayısıyla işçi sınıfının sayısal olarak en kalabalık olduğu İngiltere, Fransa ve Almanya gibi ülkelerde başlayacağını düşünüyor ve ileri sürüyorlardı.

Yine, kıta çapındaki bu devrimi her ülkede, tek ya da aynı biçimde ön görmediler. İngiltere ve Fransa gibi işçi sınıfının gelişkin olduğu ve burjuva devrimlerin tamamlandığı ülkelerde proletaryanın ise sosyalist devrim ve proletarya iktidarı ile başlaması gerektiğini, henüz burjuva demokratik devrim içinde ve öncesinde olan Almanya, Avusturya, İtalya vb. gibi ülkelerde ise burjuva demokratik devrimlerin sosyalist devrimlere dönüştürülmesi yoluyla proleter devrimlerin gerçekleşeceğini öngördüler.

Buradan olarak, Marks daha 1848-50 arası dönemde yazdığı Fransa'da Sınıf Savaşımları adlı eserinde Fransa'da işçi sınıfının iktidar şiarının

proletarya iktidarı olacağını, olması gerektiğini ortaya koydu. Nitekim Paris proletaryası 1870'te ayaklanınca işe doğrudan proletarya iktidarıyla, Paris Komüni ile başlayarak, Marks'ın bu öngörüsünü doğruladı.

Bu nedenle, işçi sınıfının büyük öğretmenleri Marks ve Engels gerek 1848-49 burjuva devrimleri döneminde örneğin Almanya'da işçi sınıfının burjuva devriminde olduğu gibi, bu devrimi sosyalist devrime dönüştürmesi için, gerçekleştirmesi gereken görevleri formüle ettiler ve uygulaması gereken politik stratejiyi belirlediler; gerekse daha sonraki süreçte patlak veren ve gelecek için görüşler ortaya koydular.

Alman devrimine ilişkin, Marks ve Engels, 1850 yılında şu görüşleri belirttiler:

> "Devrimin daha da gelişmesi sırasında küçük burjuva demokrasisinin Almanya'da geçici bir süre için üstünlüğü (yeni iktidarı) elde edeceğinden kuşku yoktu" [6]

> "Alman işçileri uzun bir devrimci gelişmeden tümüyle geçmeksizin iktidarı ele geçirmiyecek ve kendi sınıf çıkarlarını sağlamayacak olsalar bile, hiç değilse, bu kez belirli bir kesinlikle bilmektedirler ki, yaklaşmakta olan devrimci oyunun birinci perdesi kendi sınıflarının Fransa'da dolaysız zaferiyle çakışacak.."[7]

Yine Engels, işçi sınıfının aktifçe müdahale etmesini ve iktidarı içinde de yeralmasını savunduğu 1873 İspanyol devriminin ilk adımının demokratik olacağını ve olduğunu saptıyordu.

> "İspanya... orada, işçi sınıfının derhal, tam bir özgürlüğe kavuşması düşünülemez, bile. İspanya, zorunlu olarak önceden geçirilmesi gereken çeşitli evrim aşamalarından geçmeli ve bir takım engelleri aşmalıdır. Cumhuriyet, bu aşamaları en çabuk bir şekilde atlamak, bu engellerin en kısa zamanda üstesinden gelmek gibi olasılıklar sağlıyordu. Ama bu olasılıklar ancak İspanyol işçi sınıfının **siyasal** bir müdahalesi ile yararlanabilir duruma gelebilirdi."[8]

Engels, aynı yıllarda gelecek İtalyan devriminin de

demokratik nitelikli adımla başlayacağını ve işçi sınıfının bu devrimde aktif rol oynayarak sosyalist devrimle tamamlanması gerektiğini ileri sürüyordu. Örnekler uzatılabilir; ama tartıştığımız konu açısından yeterlidir.

Aktardıklarımızdan anlaşılacağı gibi, Marksizm, Avrupa çapındaki zamandaş devrim görüşünü, her ülkede sosyalist devrim ya da proletarya iktidarıyla başlayan bir tablo şeklinde değil, burjuva devrimin tamamlandığı ve işçi sınıfının sayısal olarak güçlü olduğu İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde doğrudan proletarya iktidarıyla işe başlayacağı, burjuva devriminin henüz tamamlanmadığı, küçük burjuva devrimci hareketin henüz zamanını doldurmadığı, diğer ülkelerde ise, işe demokratik devrimle başlanıp sosyalist devrime dönüştürülmesi şeklinde bir tablo olarak öngörüyordu.

Emperyalizm öncesi dönemdeki bu marksist dünya devrimi şemasının içinde, burjuva demokratik devrime, bu devrim ile sosyalist devrim ilişkisine, proletaryanın rolüne ve görevlerine; proletarya ile köylülük ve kent küçük burjuvazinin bağlaşmasına ilişkin bu tezleri, yeni tipte burjuva demokratik devrim tezleriydi. Sözkonusu ettiğimiz bu tezleri kısaca özetleyebiliriz:

Burjuvazi, işçi sınıfının kendi iktidarı için tarih sahnesine çıkmasıyla birlikte, devrimci barutunu yitirmiş, feodal despotizmle uzlaşarak karşıdevrimci hale gelmiştir. Liberal burjuvazinin başlıca işlevi artık feodal aristokrasiyle anlaşarak politik iktidara ortak olmak ve devrimi reformlar yoluyla boğarak zafere ulaşmasını engelemektir.

İşçi sınıfı artık en önde dövüştüğü halde politik bakımdan burjuvazinin basit yamağı olmaktan çıkmaya, kendisi için savaşım veren, kendi iktidarı için dövüşen, sosyalist devrime dönüştürmek için burjuva devrime katılan bir konuma gelmeye başlamıştır.

Burjuva devriminin henüz tamamlanmadığı ve

küçük burjuvazinin devrimci hareketinin henüz zamanını doldurmadığı ülkelerde, işçi sınıfı kent ve kırın küçük burjuva devrimci hareketiyle bağlaşma kurmalıdır. (Engels bu görüşü daha da geliştirerek İspanyol devrimine ilişkin yazılarında bu bağlaşmanın iktidara yansıması fikrini de savundu.) Küçük burjuvazi iktidar sırasını savar savmaz hemen arkasından proletarya iktidarını kurmaya girişmelidir.

Proletarya bağımsız devrimci örgütlenmesine herşeyden çok önem vermeli, bu kez de radikal küçük burjuvazinin örgütlenmesi içinde erimemelidir.

Proletaryanın devrimci görevi, hem kendi ülkesinde mülk sahibi sınıflar iktidardan uzaklaştırılıp proletarya iktidarı kuruluncaya ve hem de dünyanın önde gelen gelişmiş kapitalist ülkelerinde proleterlerin birliği ve iktidarını sağlanıncaya dek devrimi sürekli kılmaktır.

Bu tezlerden, burjuvazinin gericileşmesi, proletaryanın kendisi için tarih sahnesine çıkmaya başlaması, kıta çapında, değişik koşullara sahip ülkelerde devrimin değişik nitelikteki adımla başlayacağı görüşlerini, bizzat Marksizmin kurucularından alıntılar yaparak yazımızın ilk bölümlerinde ortaya koymuştuk. Diğerlerine geçelim.

Demokratik devrimde işçi sınıfı ile kent ve köyün küçük burjuva demokrasisiyle bağlaşma fikrini Marks ve Engels, özellikle Alman devrimine ilişkin görüş ve önermelerinde ortaya koydular.

Küçük burjuvazinin iktidarı geçici bir süre ele geçirmesini kaçınılmaz gördükleri ve küçük burjuva hareketin henüz zamanını doldurmadığını belirttikleri 1850'ler Almanya'sında küçük burjuva demokratlara karşı, proletaryanın devrimci tutumunu, Marks ve Engels şöyle saptıyorlardı.

"Devrimci işçi partisinin küçük burjuva demokratlar karşısındaki tutumu şöyledir: devirmeyi amaçladığı kesime karşı

onlarla birlikte ilerler; kendi çıkarları uğruna konumlarını pekiştirmeye çalıştıkları herşeyde onlara karşı çıkar". [9]

İşçi-köylü bağlaşmasına ilişkin olarak, Marks 1856'da Engelse yazdığı mektupta da görüşünü bir kez daha belirtiyor ve Almanya'da devrimin gelişmesi ve proleter devrim olanağının, gelişecek bir köylü devrimine bağlı olacağını vuguluyor:

"Almanya'da herşey, proleter devriminin köylü savaşının bir ikinci baskısıyla desteklenmesi olanağına bağlı olacaktır. O zaman durum son derece güzel olacaktır." [10]

Engels, 1885'te yazdığı **Komünistler Birliği'nin Tarihi Üzerine Birkaç Söz** adlı yazısında sunduğu, Marks'la birlikte 1848'de Komünistler Birliği'nin Alman devrimindeki istemleri olarak formüle ettikleri yazıda, başlıca demokratik istemler sıralandıktan sonra, proletarya, küçük burjuvalar ve küçük çiftçilerin tüm güçleriyle bu istemler için savaşım vermeleri gerektiği vurgulanarak, işçi sınıfıyla kent ve kırın küçük burjuvalarının bağlaşması fikri bir kez daha ortaya kondu.

Engels 1873 İspanyol devrimi ve olası İtalyan devrimine ilişkin yazılarında da, işçi sınıfı ile kent ve kır küçük burjuvazisinin bağlaşması fikrini savunmaya devam etti. Hatta İspanyol devrimine ilişkin Bakuninciler işbaşında adlı yazısında, bu fikri proletaryanın demokratik iktidarı ortaklığına da girmesi gerektiğini, her türlü siyasal müdahaleyi reddeden Bakuncilerin kaçınılmaz olaak iktidar organlarına nasıl girdiklerini, ama proletaryaya bağımsız rolünü oynatamadıklarını eleştiriyor. Olası İtalyan devrimine ilişkin olarak da, 1894'te yazdığı yazıda, küçük burjuvazi ve köylülüğün kesin zaferinin Cumhuriyetçilerin hükümetine yol açacağını, bu noktaya kadar sosyalist partinin bilikte hareket etmesi, ama o noktadan itibaren ise yeni muhalefeti oluşturup işçi sınıfının sonal hedefi için savaşımı yükselteceğini belirterek, işçi-köylü bağlaşması fikrini burası için de tekrarlıyordu.

Doğrudan kendi yazılarından da aktardığımız gibi, Marksizmin kurucularının emperyalizm öncesi devrim sorununa ilişkin görüşlerinde işçi-köylü ya da işçi sınıfı küçük burjuvazi bağlaşması fikri henüz burjuva devrimini tamamlamamış ülkeler için temel bir yer tutuyordu.

Engels bu fikri, küçük burjuva demokratlarıyla ortak iktidarı da işçi sınıfının ilke olarak kabul edebileceğine kadar ilerletti. Ama henüz temel bir slogan olarak formüle etme noktasına dek ilerletmemişti.

Marks ve Engels'in görüşlerinde diğer bir temel nokta ve o günkü koşullarda en çok öne çıkardıkları nokta ise, proletaryanın bağımsız örgütlenmesi gerektiği görüşüydü. Devrimin, proletarya iktidarına dek sürekli kılınması görüşünün temel gereği ve sağlayıcısı öğelerinden olan bu görüşe adeta herşeyden çok önem verdiler. Çünkü, geçmişte burjuvazinin ve daha sonra ise zayıflığı ve bilinçsizliği nedeniyle küçük burjuvazinin örgütlenmeleri içinde eriyen işçi sınıfın politik savaşımının bağımsızlığını ve örgütsel bağımsızlığını korumak, diğer pek çok görevden daha öndeydi.

Marks ve Engels, Alman devriminde proletaryanın bağımsızlığı ile devrimin sürekli kılınması görüşlerini şöyle dile getiriyorlardı:

> "Ama sınıf çıkarlarının ne oldukları konusunda kafalarını açıklığa kavuşturarak, bağımsız bir parti olarak kendi yerlerini bir an önce alarak ve demokratik küçük burjuvanın iki yüzlü sözleriyle proletarya partisinin bağımsız örgütünden vazgeçme yolunda bir an için olsun ayartılmaya fırsat vermeksizin nihai zaferleri için elden geleni bizzat yapmalıdırlar. Savaş naraları 'Devrimin Sürekliliği' olmalıdır" [11]

Marksizmin, devrime ilişkin bu görüşlerinde devrimin sürekli kılınması görüşünün iki boyutu vardır. Birincisi, Avrupa çapında proletaryanın birliği ve iktidarı sağlanıncaya kadardır. Ki, bu noktayı yazımızın başında zamandaş ve kıta çapında devrim

fikrinde işlemiştik. Bu aynı fikrin de yeraldığı ama devrimin proletarya iktidarına dek sürekli kılınması görüşünün vurgulandığı görüşleri Marks ve Engels pek çok yazılarında ve değişik biçimlerde dile getirdiler.

Alman devrimine ilişkin şöyle diyorlardı:

"Demokratik küçük burjuvazinin devrimi olabildiğince çabuk ve olsa olsa yukardaki istemlerin (demokratik istemler —VH) gerçekleşmesiyle sonuç- landırmayı arzulamasına karşılık, az çok mülk sahibi tüm sınıfları egemen konumlarından uzaklaş- tırıncaya dek, proletarya devlet gücünü ele geçirmeye ve yalnızca bir tek ülkedeki değil, dünyanın tüm önde gelen ülkelerindeki proleterlerin birliğinin, bu ülkelerin proleterleri arasındaki rekabetin kalkmış olduğu ve hiç değilse belli başlı üretici güçlerin prolcterlerin ellerinde toplanmış bulunduğu noktaya ulaşıncaya dck, devrimi sürekli kılmak bizim sorunumuz ve bizim görevimizdir" [12]

Engels, İspanyol ve İtalyan devrimleri üzerine yazdığı yazılarda da, işçi sınıfının küçük burjuva demokrasisiyle bağlaşma içinde, demokratik iktidar kurulduktan hemen sonra, kapitalizmin gelişip proletaryayı geliştirmesini beklemeden, bu kez kendi iktidarı için savaşımı yükseltmesi gerektiği fikrini sürekli olarak işledi. Cumhuriyet'in işçi sınıfına kendi iktidarı için savaşım alanı sunacağı, proletaryanın bağımsız tüm örgütlenmelerini küçük burjuva demokrasisinin iktidarı altında da sürdürüp kendi iktidarını gerçekleştirme aracı yapması fikri, bu görüşlerin hepsi, demokratik devrimin kesintisizce sosyalist devrime dönüştürülmesi görüşleriydiler. Bir başka söylemle, devrimin sürekli kılınması fikriydiler.

Alman devrimine ilişkin bir başka yazısında, Marks ve Engels bu görüşü olabildiğince öne çıkarıp vurguluyorlardı:

İşçiler "eylemini öyle yönlendirmelidirler ki, devrimci çoşkunun, zaferin hemen ardından yine bastırılması önlensin. Tersine bu çoşkuyu olabildiğince uzun bir süre canlı tutmalıdırlar.

"Yeni resmi hükümetler yanında, aynı anda, ister beledi komiteler ve beledi konseyler biçiminde olsun, ister işçi kulüpleri ya da işçi komiteleri, kendi öz devrimci hükümetlerini kurmalıdırlar" [13]

Burada daha netçe vurgulandığı gibi devrimci sosyalizmin, demokratik devrimi durmaksızın sosyalist devrime dönüştürme görüşüydü.

Marksizmin bu dönemde devrim soruna ilişkin bu görüşlerinde yansıyan bir bakış açısı ve yöntemi var. Bakış açısı, toplumların ulaştığı kapitalizm aşamasında proletaryanın tarihsel rolünü ve buna bağlı olarak sonal amacına varması görevini ortaya koymayı içeriyor. Diğer yandan, proletaryanın, sonal hedefine giderken, her ülkenin somut ekonomik, toplumsal ve politik koşullarınca belirlenen ivedi görevlerini saptama yöntemini uyguluyordu. İşte bu bakış açısı ve materyalist yöntemle devrimin sorunlarına yaklaşan Marksizm, bir yandan, proletaryanın asıl görevi olan ve proletaryanın kurtuluşunu getirecek temel hedefe varmasını engelleyen revizyonist ve burjuva görüşlere karşı uzlaşmaz savaşım verirken, öte yandan, ise, her toplumdaki sınıfların başlıca ilişkilerinin somut durumunu dikate almayan ve proletaryanın ivedi görev ve hedeflerini atlayan "sol" oportünist taktiklere karşı kararlılıkla savaşım yürüttü.

Marksizmin, 1848-49 devrim deneylerinden çıkardığı derslerle bu görüşleri oluşturmasından sonraki süreçte, 1870 Paris Komünü deneyi yaşandıktan sonra Avrupa'da uzun bir evirici gelişme dönemi açıldı.

Paris Komünü, Marksizmin 1848'de öngördüğü bundan sonra Fransa'daki her devrimci girişimin halk devrimi niteliği taşıyacağı ve proletaryanın gerçekleştirmek için uğruna savaşım vereceği sloganın proletarya iktidarı olacağı görüşünü doğruladı.

Diğer yandan, sonraki süreçte, Almanya'dan İtalya, İspanya ve Rusya'ya dek proletaryanın devrimci partileri, önce 1. Enternasyonal olarak sonra ise her

ülkenin ayrı partileri olarak geliştiler, büyüdüler.

Ancak, Paris Komünü'nun yenilgisinden sonra yaklaşık 30 yılı kapsayan bir devrimci gelişme süreci yaşandı. Marks ve Engels'in bekledikleri dünya devrimi gerçekleşmedi. Ama Marksizmin devrime ilişkin görüşleri, bu yıllarda da proletarya partilerinin bağımsız gelişmeleri ve olası devrimci dönemler için güç toplamalarına hizmet etti. Emperyalizmin oluşmasının ilk on yıllarında kapitalizmin girdiği bunalım koşullarında proletarya partilerinin oluşan devrimci durumundan yararlanmaları için yol gösterici özelliğini sürdürdü.

Marks ve Engels'in bekledikleri dünya devriminin gerçekleşmemesini, Fransa'da sınıf savaşları adlı Marks'ın yazısına 1895'de yazdığı girişte, Engels, Avrupadaki ekonomik gelişme düzeyinin henüz proletarya ile burjuvaziyi toplumsal gelişmenin önplanında birbirine karşı sürecek denli olmamasına bağlayarak, ama 1848'lerde başlayan İktisadi devrimin 1890'larda bu koşulları sağladığını vurgulamaktadır. Engels, 1850'lerde Rusya ve Macaristan'a dek Avrupa çapında elverişli hale geldiğini belirtmektedir. Böylece, nesnel koşulların Avrupa çapında elverişli hale geldiğini belirtmektedir. Böylece, nesnel koşulların Avrupa çapında elverişli hale gelmesiyle, Marksizmin bu döneme ilişkin görüşleri bu dönemin sonunda daha fazla geçerli hale geldi.

B) Emperyalizm Ve Proleter Devrimi Çağında Devrim Sorunu

"Emperyalizm, tekellerin ve finans kapital egemenliğinin kurulduğu, sermaye ihracının önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmasına başlandığı, kürenin bütün topraklarının en büyük kapitalist güçler arasında bölüşümünün tamamlanmış olduğu bir gelişim aşamasına varmış kapitalizmdir." [14]

1860-70'lerden başlayarak sanayinin olağanüstü yoğunlaşması sonucu kapitalist tekeller oluştu. Banka sermayesi tekellerle içiçe geçerek, mali sermayenin egemenliğine yolaçtı. Bu yolla oluşan tekeller ve tekelci kapitalist devletler, yeryüzünün tüm topraklarını ekonomik, politik ve askeri güçlerine göre bölüştüler ve 1900'e varıldığında tamamlanmış bulunuyordu. Tefeci ve asalak hale gelen bu devletler ve tekellerin dünyayı sömürüsünde sermaye ihracı birinci derecede rol oynar duruma geldi. Böylece kapitalizm, dünyanın tüm ülkelerini emperyalist sermaye zincirine bağlayan, her birini uluslararası sermayenin ulusal plandaki cepheleri haline getiren ve tüm toprakları tekelci kapitalist devletlerin nüfuz alanları ve sömürgelerine dönüştüren ekonomik-politik askeri emperyalist bir dünya sistemine dönüştü.

Bu gelişmeyle birlikte, dünya proletarya devriminin sorunlarının ele alınışı, kapsamı, niteliği, derinliği ve genel olarak şeması değişmeye başladı. Bu değişim, devrimci durumun yaşandığı II. emperyalist yeniden paylaşım savaşı döneminde ve 1917 sosyalist Ekim devrimiyle birlikte marksistlerin teorisinde ve politikalarında olgunlaşmış şekliyle bilince çıkarıldı. Marksizmin yol göstericiliğinde, Lenin ve Bolşevikler başta gelmek üzere marksistler tarafından, yeni dönemde proletarya devriminin sorunlarına ilişkin tezler oluşturuldu ve geliştirildi.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde, emperyalist sistemin bu merkez bölgelerinde, mali sermayenin ekonomik ve toplumsal egemenliği, politik alanda egemenliğine ve dahası demokrasinin inkarı ve gericiliğin yoğunlaşmasına yolaçtı. Böylece bu ülkelerde, mali sermayenin iktidar tekeline, tekelci ekonomik gücü ve sömürüsüne karşı, işçi sınıfının sosyalist devrimlerini koşullandırdı. Mali sermayenin, dünya nüfusunun büyük çoğunluğunu barındıran sömürgeler ve yarı-sömürgelerden elde ettiği devasa kârlarının kırıntılarıyla görece geniş bir işçi aristokrasisi

yaratması, bu devrimleri görece geciktirici rol oynasa da, kaçınılmazlığını engelleyemez. Çünkü tekelci kapitalizm üretici güçlerin gelişimini engelleyen, asalak ve çürüyen niteliğiyle, politik gericiliği yoğunlaştırmasıyla, emperyalist savaşlar sonucu metropol ülkelerin bir bölümünü gelip diğerlerinin egemenliği altına sokan bunalımlarıyla, metropol ülkeler işçi sınıfının sosyalist devrimlerini kaçınılmaz kılar. I. emparyalist paylaşım savaşı öncesi en hızlı ekonomik gelişmeye sahip emperyalist Almanya'nın savaşın bitiminde sosyalist devrimin patlak vermesine sahne olması, II. emperyalist paylaşım savaşı sonunda galip ama gücü gerilemiş Fransa'da proleter devrimin zaferi için elverişli koşulların doğması, yenilenlerden İtalya'da aynı koşulların oluşması, vb. bu Leninst tezin doğruluğunu kanıtlayıcı, olgular oldular.

Emperyalist sistem, dünya nüfusunun büyük çoğunluğunu barındıran ülkeleri, bir avuç tekelci devlet yararına, mali bakımdan köleleştirdi, toplumsal açıdan sömürge ve yarısömürgelerine dönüştürdü. Sömürgecilik ve ilhakçı politika, her yerde egemenlik için savaşım veren emperyalizmin başlıca politikası haline geldi. Ve asıl gelişimini bu sistem gerçekleştirdi. Emperyalizm egemenlik için savaşıma, politik gericiliği ve tekelci devletlar arası uzlaşmazlıkların yoğunlaşmasını yaymayı, ulusal çatışma ve yerel savaşları kışkırtmayı ekledi. Gerek bu nedenlerle ve gerekse geri ülkelerin krallıklarını, feodal sınıflarını kendi egemenliğinin işbirlikçi dayanağı haline getirmesi nedeniyle ülkelerinin haklarının, emperyalist sisteme karşı devrimlerine, bu devrimlerin dünya proletarya devriminin bir parçası haline gelmesine yolaçtı.

Emperyalizmin başta gelen bir diğer özelliği de, dünya egemenliği için, başlıca tekelci devletler arasındaki onulmaz rekabettir. Emperyalizm eski sömürge politikasının sayısız dürtülerine, hammadde kaynakları, sermaye ihraç alanları, nüfus alanları için ve ekonomik önemi olan toprakları ele geçirmek için

savaşımı ekledi. Ama emperyalizmin oluşumuyla, tüm toprakların güce göre paylaşımı tamamlanmıştı, ve bu nedenle rekabet doğacak yeni güç ilişkileriyle yeniden paylaşımı gündeme getiriyordu. Özellikle emperyalizm koşullarında artan eşitsiz ve sıçramalı gelişme hızının sürekli olarak emperyalist devletler arasında güç ilişkilerinde değişikliğe, daha az güce sahip olanların, bir dönem sonra daha büyük güce sahip olanlarla aynı düzeye yetişmelerine yolaçması, yeni güç ilişkilerine göre uzlaşmaz yeniden paylaşım rekabetine yol açmakta, emperyalist savaşları gündeme getirmektedir. Emperyalist devletler arası barışçıl işbirliği ve bağlaşmalar savaşlardan doğar, savaşlara ortam hazırlar, savaşlarla ardarda emperyalist dünya ekonomik ve politik sistemi temeli üzerinde birbirlerini koşullandıran barışçıl ve silahlı savaşımların birlikteliğini ve emperyalist savaşlararası ateşkesi oluştururlar. Ama bu emperyalist çelişkiler ve savaşlar yalnızca insanlığa yıkım getirmekle kalmaz, kaçınılmaz olarak emperyalist cephenin zayıflamasını da gündeme getirir ve emperyalist cephe zincirinin tek tek halkalarda kırılması olanağını güçlendirirler.

Belirtegeldiğimiz özellikleri nedeniyle, kapitalizmin çelişki ve çatışmalarını alabildiğine şiddetlendiren emperyalist sistem, böylece gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sosyalist devrimlerle, sömürge ve yarı sömürge ülkelerdeki ulusal kurtuluşçu antiemperyalist devrimleri, emperyalist cephe zincirine karşı, tek bir dünya proletarya devrimi cephesi içinde birleştirdi.

Ekim devrimiyle, kapitalist ve sosyalist sistem arasında çelişmenin doğması, devrimlere yolaçan emperyalist sistemin çelişkilerini daha da artırıcı oldu.

Sonuçta, serbest rekabetçi kapitalizm çağının son yarım yüzyılında yalnızca gelişmiş kapitalist ülkeler, Avrupa için geçerli olan proletarya devrimi, demokrasi ve sosyalizm savaşımı, bütün dünya için sözkonusu hale geldi. Artık, her bir ülkede koşulların proletarya devrimine elverişli olup olmadığına bakmak yerine,

emperyalist sistemin dünya çapında proletarya devrimleri cephesine yolaçan nesnel elverişliliği yaratmasına bağlı olarak, her bir ülkede —bu ülke kapitalist açıdan geri de olsa— başlayan ulusal kurtuluşçu, veya demokratik nitelikli devrimlerin kesintisizce proletarya devrimine dönüşebileceği ve proletarya iktidarına yolaçabileceği nesnel koşullar doğdu. Proletarya devrimini yalnızca Avrupa'da değil, Asya-Latin Amerika'nın geri ülkelerinde vb. de, çözümü gündeme gelen bir sorun haline getirdi.

Öte yandan, kapitalizmin dengesiz gelişimi emperyalizm koşullarında daha da şiddetlendi. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak ise, devrim artık zamandaş olarak çok sayıda kapitalist ülkede değil, tek tek ülkelerde gerçekleşecek bir sürece girdi. Emperyalizmin bir yandan, devasa ekonomik ve askeri gücüne rağmen, diğer yandan, ağırlaşan ve kesin olarak ortadan kaldırılabilir olması, .olanaksız hale gelen çelişki ve çatışmalarıyla, bu çelişkilerin en yoğun ve devrimci öğelerin en çok biriktiği halkanın sistemden kopmasını olanaklı hale getirdi.

Emperyalizm döneminde devrim sorununa ilişkin, geçmiş dönemden farklı hale gelen bir diğer görüş de, devrimin öncelikle hangi tür ülkelerde başlayıp gelişeceği konusunda oldu. Eski dönemde proletarya devriminin öncelikle, kapitalizmin ve sanayiinin en çok geliştiği ülke ya da ülkelerde başlayacağı görüşü savunuluyordu. Ve bu koşullara uygun doğru bir görüştü. Emperyalizm döneminde ise, proletarya devrimi öncelikle emperyalist cephe zincirinin en zayıf olduğu halkanın sistemden kopması yoluyla gerçekleşir hale geldi. Koşullara göre, emperyalist sistemin çelişkilerinin en çok, yoğunlaştığı ve devrimci öğelerin ençok biriktiği bu zayıf halka, kapitalizmin en çok geliştiği ülkelerden biri olabileceği gibi, kapitalizmin orta düzeyde geliştiği ülkelerden biri de, kapitalist açıdan geri ülkelerden proletaryanın sayısal olarak gelişkin olmadığı ülkelerden biri de olabilir.

Nitekim proleter devrimin zafere ulaştığı Ekim Devrimi, kapitalizmin orta düzeyde geliştiği Rusya'da gerçekleşti. Kapitalist bakımdan geri ülkelerden Arnavutluk ve Bulgaristan'da anti-faşist devrimler sosyalist devrimlere dönüştüler. Yine kapitalist bakımdan gelişmiş Fransa ve İtalya'da, II. emperyalist paylaşım savaşı sonunda proleter devrimin zaferi için devrimci durum olgunlaştı. Devrimlerin deneyleri tarafından da proletarya devriminin öncelikle birkaç, hatta tek tek ülkelerde gerçekleşeceği görüşünün doğruluğu kanıtlanmış oldu.

C) Lenin'in Kesintisiz Devrim Görüşü Ve Evrimi

Marks ve Engels'in 1848-49 devrimleri deneyinden çıkardıkları derslerle oluşturdukları ve işçi sınıfıyla emekçi köylülüğün bağlaşmasına dayanan devrimin sürekli kılınması ya da kesintisiz devrim, devrimde proletaryanın rolü ve görevlerine ilişkin görüşlerini, Lenin Rusya devrimi ve proletaryasının görevlerine ilişkin olarak savundu ve geliştirdi. II. Enternasyonal oportünistlerine ve Menşevikler'e karşı savaşım içinde, Marksizmin proleter kesintisiz devrime ilişkin devrimci görüşlerini gün ışığına yeniden çıkardı ve daha da geliştirdi.

Lenin'in 1917 Şubat devrimi öncesi, başta en genişçe İki Taktik'te işlenen ve diğer pek çok makalesinde belirtilen Rusya devrimi için tezleri ve evrensel geçerliliği olanları kapsayan görüşlerini özetleyelim:

Rusya'da gelişmekte ve patlayacak olan devrim burjuva demokratik karakterdedir. Liberal burjuvazi karşıdevrimcileşmiştir. Başlıca rolü, çarlık'la uzlaşıp liberal bir anayasa elde etmek, meşruti monarşi yoluyla çarlığın iktidarına ortak olmak ve bu amaçla liberal anayasa, vb. reform araçlarıyla devrimi boğmaktır.

Burjuva demokratik devrimden, burjuvaziden çok proletaryanın politik çıkarı vardır. Proletarya, burjuva

demokratik devrime en kararlı demokrasi savaşımcısı olarak katılmalı; eylemleriyle devrime damgasını basmalı; köylülüğü liberal burjuvazinin arkasından koparark, ona demokratik devrimci rolünü oynatmalı, böylece demokratik devrimde hegemonyasını kurarak devrimin çarlık üzerinde kesin zaferini sağlamalıdır. Küçük burjuva köylülükle bağlaşma, yenilgiye uğratılacak gerici sınıflar üzerinde birlikte diktatörlük uygulama şeklinde de sürdürülmelidir. Bu bağlamda devrimin zaferiyle kurulacak iktidar, burjuvazinin iktidarı değil, küçük burjuva devrimci demokrasisine tekabül eden işçi sınıfı ve köylülüğün devrimci demokratik iktidarı olmalıdır.

Proletarya, demokratik devrimle yetinemez. İşçi sınıfı ve köylülüğün devrimci demokratik iktidarı olan geçici bir iktidardır. Bu iktidar altındaki ekonomik -toplumsal düzen henüz kapitalizm sınırları çerçevesindedir. Proletarya böyle bir ekonomik -toplumsal düzen kurmayı amaçlamaz, bu bağlamda proletarya ve köylülüğün demokratik devrimci iktidarı bir ekonomik düzen aracı değil, sosyalist devrim ve sosyalist iktidara geçiş için bir araç, bir köprü, bir savaşım örgütlenmesidir.

> "Proletarya kuvvet yoluyla otokrasiyi ezmek ve burjuvazinin tutarsızlığını etkisiz hale getirmek için köylü yığınlarıyla ittifak kurarak, demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir. Proletarya, kuvvet yoluyla burjuvazinin direncini kırabilmesi için, köylülüğün ve küçük burjuvazinin kararsızlığını etkisiz hale getirmek için, halkın yarıproleter unsurlarıyla ittifak kurarak sosyalist devrimi başarmalıdır." [15]

Lenin, proletaryanın demokratik devrime katılma amacını ve sosyalist devrime dönüştürme bakışaçısını, 1905'lerde ve 1917 öncesi süreç boyunca öngördü:

> "... ve proletarya, burjuva Rusya'yı Çarlığın boyunduruğundan, büyük toprak sahiplerinin toprak üzerindeki egemenliğinden kurtarma işinden, tarım işçilerine karşı mücadelelerin zengin köylülere yardım etmek için değil, Avrupa proletaryası ile ittifak

halinde sosyalist devrimi tamamlamak için doğrudan doğruya yararlanacaktır. [16]

Yine, Lenin, demokrat devrimden sosyalist devrime geçiş sorununda, daha bu yıllarda, II. Enternasyonal revizyonizminin üretici güçler teorisinin birleşini olan iki devrim arasına Çin seddi koyan burjuva teorisine karşı savaşım verdi. Yalnızca proletaryanın bilinç düzeyi ve politik hazırlık derecesine göre, demokratik devrimden sosyalist devrime geçileceği görüşünü 1917 Şubat'tan yıllarca önce ortaya koydu.

"...Yalnızca gücümüzün büyüklüğüne göre, sınıf bilincine varmış örgütlü proletaryanın gücüne göre demokratik devrimden sosyalist devrime geçmeye başlayacağız. Kesintisiz devrime yandaşız. Yarı yolda durmayacağız..."

Öte yandan, Lenin demokratik içerikli asgari program ile sosyalist içerikli azami program ayrımı yapmak gerektiğini savundu.

Demokratik devrimci iktidarın örgütlenme biçimi ise Lenin ve Bolşevikler tarafından önceden belirlenmeyip savaşımın pratiğine bırakıldı.

Rusya devriminin ilk adımında kent ve kır küçük burjuvazi ile proletarya arasında irade birliği vardır. İkinci adım olan sosyalist devrimde irade birliği yoktur, ama bu birinci adım ve iktidarında irade birliğini ortadan kaldırmaz.

Demokratik devrim ile sosyalist devrim aynı zincirin birbirine bağlı iki halkasıdırlar. Ama nitelik olarak birbirinden farklıdırlar.

Lenin' in 1900'lerin başlarında dünya proletarya devrimine ilişkin görüşleri, Marks ve Engels'de olduğu gibi Avrupa çapında zamandaş devrim şekilindeydi. Avrupa'nın gelişmiş kapitalist ülkelerinde doğrudan sosyalist devrimlerle ve burjuva devrimi sürecindeki ülkelerde ise demokratik devrimlerden oluşan bir tablo

öngörülüyordu. Lenin bu tablo içinde Rusya devrimini, Avrupa devrim yangınını tutuşturacak ve böylece sosyalist devrime girişen Avrupa proletaryasından sosyalist devrimin nasıl yapılacağını öğrenerek sosyalist devrime geçecek bir devrim olarak düşünüyordu. Eğer umduğu (yada umdukları) gibi Avrupa devrimi yangını tutuşmazsa Rusya devriminin yine de sosyalist devrime dönüşmesi gerektiğini, böylece dünya proletaryasının savaşımına eşsiz tarihsel bir deney kazandırılacağını söylüyordu.

Ancak Lenin, daha 1917 Şubat devriminden önce, emperyalizm tahlilini yapmaya bağlı olarak dünya proletarya devriminin tek tek ülkelerde devrimin zaferi yoluyla gerçekleşeceği görüşünü geliştirdi. Bu görüşünü 1915'te yazdığı Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Üzerine adlı makalesinde dile getirdi:

> "Eşitsiz ekonomik ve siyasal gelişme kapitalizmin mutlak yasasıdır. Böylece sosyalizmin zaferi önce birkaç ya da hatta yalnızca bir tek kapitalist ülkede olanaklıdır."[17]

Ayrıca yalnızca Avrupa'nın değil Asya'nın geri ülkelerinin de dünya devrimi hareketine girmeye başladığını daha 1917 Şubat devrimi öncesi vurguladı:

> "Asya'nın dört bir yanında yaman bir demokratik hareket gelişiyor, yayılıyor... Dünya çapındaki bu hareketin, kollektivizme giden yolun demokrasiden geçtiğini bilen bilinçli işçilerin yüreğinde uyandırdığı sevinci düşünün".[18]

Lenin'in, 1917 Şubat devrimi öncesi kesintisiz devrim ve dünya proletarya devrimine ilişkin görüşleri, Marks ve Engels'in bu aynı konulardaki görüşleriyle çakışıyordu. Yalnızca bir kaç noktada geliştirilmiş ve '15'ten itibaren ise emperyalizm tahliline bağlı olarak dünya devriminin zamandaş olmaktan çıkıp tek tek ülkelerde devrimin zaferinin gerçekleşeceği değişikliği yapılmıştı.

Lenin'in, 1917 Şubat öncesi geliştirdiği görüşler başlıca olarak şu konulardaydı:

Lenin, demokratik devrimde Marks ve Engels'de varolan proletaryanın bağımsız ve aktif rolünü, proletaryanın demokratik devrimde hegemonyası görüşüne dek ilerletti.

Yine Marks ve Engels'de varolan demokratik devrimde işçi-köylü bağlaşması fikrini, Engels'de varolan bu bağlaşmanın "tepeden"de yani ortak iktidar şeklinde de olabileceği fikrini, Lenin daha da ilerleterek proletarya ve köylülüğün demokratik devrimci iktidarı şiarını formüle etti.

Öte yandan 1915'ten itibaren Lenin, proletarya devriminin zamandaş değil, tek tek ülkelerde zaferler yoluyla gerçekleşeceği görüşünü savunmaya başladı, devrimin Asya'ya yayılmaya başladığını belirtti.

Lenin'in 1917 Şubat devrimi öncesi görüşleriyle, 1917 Şubat devrimi sonrası görüşleri de esasta aynıdır, belli başlı üç noktada değişikliğe uğramıştır. Özellikle troçkistler, bu iki dönemde Lenin'in görüşlerinin esasta farklılaştığını ileri sürerek Lenin'in Troçki'nin görüşlerini 1917 Şubat devrimi öncesi ve sonrası Lenin'in görüşlerinde esasa ilişkin farklılık olduğu yanılgısına düşebilmektedirler. Bu nedenle 1917 Şubat devrimi öncesi ve sonrası Lenin'in görüşlerinde belli başlı üç değişiklik üzerinde durmakta yarar var.

Birincisi, Lenin, Bolşevikler, işçi sınıfı ve köylülüğün demokratik devrimci iktidarının örgütlenmesinin kesin biçimini savaşımın pratiğine bırakmışlardır. 1905 devrimi deneyi, sovyetler örgütlenmesini ortaya çıkardığında Lenin sovyetler örgütlenmesini geçici devrim hükümetinin örgütlenmesi olarak geliştirilmesini savundu.

> "Sovyet, kendisini geçici devrim hükümeti olarak ilan etmeli ya da böyle bir hükümeti kurmalıdır. Ve bunun için yalnız işçilerin değil, birincisi her yerde ellerini özgürlüğe doğru uzatmış olan denizcilerin ve askerlerin, ikincisi , devrimci köylülerin üçüncüsü, devrimci burjuva aydınların yeni temsilcilerini de bu işe katmalıdır. Sovyet geçici devrim hükümeti için güçlü bir çekirdek seçmeli ve

çekirdeği tüm devrimci partilerin, tüm devrimci (ama doğal olarak yalnız devrimci olan ve liberal olmayan) demokratların temsilcileri ile tamamlamalıdır." [19]

Ancak, sovyetler örgütlenmesini yada komün tipi örgütlenmeyi, Lenin, bu ilk deneyden sonra henüz kesin bir görüş olarak ileri sürmedi. 1917 Şubat devriminde İşçi ve asker vekilleri sovyetleri örgütlenmesi yeniden ortaya çıktıktan ve iktidar organları olarak tohum halinde kendisini gösterdikten sonra, Lenin, işçi sınıfı ve köylülüğün demokratik iktidarı örgütlenmesinin biçimi olarak da artık kesin bir görüş olarak sovyet tipi, komün tipi örgütlenmeyi formüle etti.

İkincisi , Lenin, 1917 Şubat devrimi ve sonrasının deneylerine dayanarak asgari programda da değişiklikler önerdi. Asgari programın ana istemlerinden olan demokratik Cumhuriyet istemini terketti. Artık, burjuva devrimleri ya da geri ülke devrimlerinin demokratik ilk adımı için de, sovyetler tipi, komün tipi cumhuriyeti önermek gerektiğini Nisan Tezlerinde öne sürdü. Şubat devriminin, bunun olanaklılığını kanıtlamasından yararlanarak, işçi sınıfı ve köylü emekçiler için en geniş demokrasi biçimini ifade eden ve onların politik iktidara en geniş katılımının aracı olan Sovyetler ya da Komün tipi Cumhuriyeti demokratik nitelikli asgari programın başlıca istemleri içine konması gerektiğini savundu. Daha sonraki yıllarda, III. Enternasyonaldeki konuşma ve yazılarında, proleteryanın pek zayıf ya da sanayii proleteryasının hemen hiç olmadığı ülkelerde bile demokratik nitelikli programa köylü sovyetleri ya da emekçi halk sovyetleri cumhuriyeti isteminin konmasını savundu.

Üçüncüsü, Lenin daha 1915'ten başlayarak eski görüşünden farklı olarak zamandaş dünya devrimi fikrini emperyalizm koşullarında tek tek ülkelerde devrimin zaferiyle dünya devrimci süreci fikriyle değiştirdi. Avrupa'da yakın bir devrim, 1923 yılına değin beklemesine karşın emperyalist sistemin en zayıf

halkadan kopması yoluyla dünya devriminin gerçekleşeceği gürüşünü benimsedi.

Bu üç nokta dışında, Lenin'in 1917 Şubat öncesi kesintisiz devrim görüşleri, Şubat devrimi sonrası ve ya Ekim devriminden sonra da esasta devam etti.

Öte yandan, gerek 1917 Şubat devrimi öncesi ve gerekse sonrası Lenin'in görüşlerinin devrim sorununa bakış açışı ve yöntemi, Marks ve Engels'de olduğu gibi materyalist ve diyalektiktir. Özü, kapitalizm ve daha sonraki tekelci aşaması emperyalizmin başlıca ekonomik, toplumsal ve politik tahlili, başlıca özellikleri üzerine, proletaryanın tarihsel rolü ve görevlerini belirleme, dolayısıyla proletaryanın devrimci hareketinin önüne tarihsel rolünü oynatma, temel amacını elde etmesi hedefini koyma kararlılığı ile her ülkedeki somut ekonomik, politik tarihsel ve ulusal özelliklere uygun düşen acil görevler koyma gerçekçiliğini birleştiren bir yaklaşım, ve yöntemi vardır. Marks ve Engels'deki bu aynı yöntem Lenin'in her iki döneme ilişkin görüşlerinde de belirgin, kalın bir çizgi gibi görülür.

Ne II. Enternasyonal oportünistlerinin üretici güçler teorisinde ifadesini bulan ve proletaryaya burjuvazinin basit bir yamağı rolünü oynatan küçük burjuva bakış açısı ve mekanik yöntemi ve ne de Troçkizmin sınıflararası somut başlıca ilişkilere dayanmayan ve dolayısıyla proletaryayı etkisiz, burjuvazi karşısında eli kolu bağlı bırakan subjektif yöntemi, Lenin'in yöntemidir.

Kaynakça

1. Marks-Engels, Seçme Yapıtlan, C.l, s. 257

2. Marks-Engels,Seçme Yapıtlan, C. 2, s. 195-196

3. Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim, Seçme Yapıtlar, C.1, s. 420

4. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 276

5. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 3, s. 138

6. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 218

7. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 224

8. Engels, Anarşizm ve Anarko- Sendikazlizm, s. 156

9. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 217

10. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 638

11. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 224

12. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 217-218

13. Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C. 1, s. 220

14. Lenin, Emperyalizm, s. 102, Günce yay

15. Lenin, İki Taktik s. 119-120

16. Lenin 1905 Devrimi Üzerine Yazılar, s. 182-183

17. Lenin, Marks-Engels-Marksizm, s. 333

18. Lenin, Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s. 97,1913

19.Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 253, Kasım 1905

Köylü devrimini yansıtan bu tablo,Meksika'daki üç büyük ayaklanmanın önderleri olan Hidalvo, Morelos ve Zapata'yı göstermektedir.

Devrimimizin birinci aşamasının karakteri anti-emperyalist demokratiktir

Musa AKTAŞ

Ülkemiz devriminin ilk adımı, anti-emperyalist demokratik devrimdir. Devrimimizin karakterini açığa çıkaran olgular nelerdir? Ama önce, ülkenin ekonomik, toplumsal, tarihsel ve politik koşullarının kısaca da olsa özet bir tablosunu vermek gerekiyor.

Ülkemiz onyıllardır kapitalist gelişme sürecini yaşıyor. Kapitalist üretim biçimi, özellikle '50'li yıllardan itibaren daha hızlı olmak üzere gelişerek egemen olmuştur. Kapitalizm yalnızca ülkemizin genel ekonomik yapyısında değil, özel olarak kırsal yapısında da egemen hale gelmiştir. Egemen olan kapitalizm emperyalizme bağımlı ve tekelci bir karakterdedir. Başından beri tekelci nitelikte bir sömürü yapmaktadır. Son 25 yıldır ekonomik örgütlenmesini de tekelleştirmiş bulunmaktadır. 1980 sonrası bu süreç daha da hızlanmıştır. Ayrıca egemen ekonomik yapılanmanın güçlü bir ögesi olarak nispeten güçlü bir tekelci devlet kapitalizmi de söz konusudur.

Tarımda kapitalist gelişme prusya yolundan, yani içbaşkalaşımla olmuştur. Kırlarda gelişen kapitalizm; büyük toprak sahibi feodalleri, büyük ölçüde kapitalist sömürü yapan ve büyük toprak mülkiyetini koruyan ve emperyalistlerle işbirliği yapan kapitalistlere dönüştürmüştür. Özellikle "Doğu" kırı başta olmak üzere hala yarı-feodal üretim ilişkileri varlığını sürdürmektedir. Fakat bu ilişkiler ekonomik yapının bütününde egemen olmayıp, tali —ikincil— bir unsur olarak vardır.

Ülkemizde işbirlikçi tekelci kapitalizmden ayrı olarak "ulusal" kapitalizm de vardır. Emperyalistlerle doğrudan işbirliği içinde olmayan, orta büyüklükte kapitalist mülkiyet ilişkisi, kapitalist ekonomik yapılanma içinde egemen değildir, ancak görece geniş bir yer tutmaktadır.

Ayrıca kapitalist üretim ilişkisine, kapitalist sömürü ağına bağlı olan yaygın bir küçük meta üretimi de söz konusudur.

Mevcut ekonomik yapısıyla ülkemiz, dünya kapitalist-revizyonist yapısı içerisinde, kapitalizmin orta düzeyde geliştiği bir ülke konumundadır. Bu ülkeler grubu içinde Yunanistan, İspanya, Brezilya, Güney Kore, vb. ülkelerden sonra gelen kapitalist gelişme düzeyine sahip ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkemizin görece gelişkin kapitalistleşme düzeyi, emperyalist metropollerdeki kapitalist gelişmeyle kıyaslandığında geridir.

Emperyalizme ve sosyal-emperyalizme bağımlılık ilişkileri; işbirlikçi tekelci kapitalizm; işbirlikçi tekelci devlet kapitalizmi; ulusal kapitalizm; feodal kalıntılar ve yaygın küçük meta üretimi — işte bu ekonomik ilişkiler ülkemizin toplumsal yapısının sınıfsallaşmasını belirlemektedir.

Toplumumuzda sınıflararasındaki başlıca ilişkilerin nesnel durumunu ki bu, bir ülkedeki devrim tipini belirlemenin başlıca koşullarından biridir — ele almak için mevcut sınıfsallaşma tablosuna bakmak gerekir.

Zira, devrimci proletarya, politik stratejisini ancak, ülkemiz devriminin ilk adımının niteliğini belirleyen başlıca öğelerden biri olan bu tabloya, bu tablonun kapsamı içinde sınıflararası başlıca ilişkilere dayandırarak çizer ve ancak bu gerçekliğe uygun stratejiyle kendi kurtuluşuna, kendi iktidarına giden yolda ilerleyebilir.

Ülkemizdeki sınıflaşma düzeyi ve tablosu, DİE, DPT yayınlarındaki ve diğer araştırma yayınlarındaki verilere göre şöyle özetlenebilir:

1985 sayımına göre:		Toplam nüfusa oranı:
Kentsel Nüfus: (+20.000)	23.896.484	%46,3
Kırsal Nüfus : (-20.000)	27,524.273	%53,7
Kentsel Nüfus :(+10.000)	26.147.034	%50,85
Kırsal Nüfus :(-10.000)	25.273.693	%49,15

1985-90 Arası dönem tahminine göre, +20.000 kentsel nüfusunun, toplam nüfusa oranı, dönem içinde kırsal nüfusun toplam nüfusa oranıyla eşitlenecek, dönem sonunda %52 yi bularak geçecek.

Aktif nüfusun sınıflara göre dağılımı:

İşsiz		**Toplam aktif nüfusa oranı**	
Kent	2.646.000	%13.46	
Kır :	2.587.704	%13.46	%26,62

İşsiz		**Toplam aktif nüfusa oranı**	
Kent :	2.310.000	%11,75	
Kır:	665.000	%3,38	%15,13

İşsizlerin yarısına işçi sınıfı içinde yer vermek gerekir. Bu durumda, işçi sınıfının toplam aktif nüfusa oranı %33'tür.

		Toplam	
Yoksul köylü	:	4.431.408	%22.5
Orta köylü	:	3.001.666	%15,27
Kent küçük burjuvazi	:	3.598.000	%18,30
Zengin köylü	:	980.000	% 4,98
Büyük toprak sahipleri:		86.000	%0,43

Orta burjuva işletme sayısı:

1980 sayımına göre: 177.134

(01-19 arası işçi çalıştıran imalat sanayiindeki işyeri sayısı)

Bu işletmelerin yaklaşık 1/3'ünün 5-19 işçi çalıştıran işyeri olduğu varsayılırsa bunların yaklaşık 60.000'i orta burjuva işletmelere dahildir. İmalat sanayi istatistiklerinin, yalnızca istatistik sayımına katılmayı kabul eden işyerlerini kapsadığı dikkate alınırsa ve 20-200 işçi çalıştıran işyerleri ile sanayi dalında olmayan, örneğin hizmetler, inşaat ve ticari alandaki orta-burjuva işletmeler eklenirse, tahminen 200.000 civarında orta burjuva işletme vardır.

Kısa bir özet halinde aktarılan bu sınıfsallaşma tablosundan da görülüyor ki, ülkemizde işgücünün meta haline gelmesinin, eşsel bir anlatımla da proletaryanın sayısal gücünün gelişme düzeyinin görece gelişkinliğini gösteriyor. Aktif nüfusun yaklaşık % 27'si sanayi, tarım ve diğer alanlarda çalışan proletaryadır. Bunun 1.500.000'ini doğrudan sanayi proletaryası oluşturmaktadır. Proletaryanın nüfus içinde sayıca gelişkin bir yeri söz konusudur.

Fakat buna rağmen, proletarya ile burjuvazi arasında aktif nüfusun yaklaşık yüzde 38'ini oluşturan şehir ve kır küçük burjuvazisi yer almaktadır. Bu yüksek bir orandır. Yarı proletaryanın aktif nüfusa oranı yaklaşık yüzde 30'dur. Orta burjuvazi ve kırsal alanda zengin köylüler, egemen olan işbirlikçi tekelci burjuvazi ve

büyük toprak sahiplerinden ayrı olarak vardırlar. Bunlar, egemen olmamalarına karşın, kapitalist ekonomi içinde önemli bir yer tutmaktadırlar. Egemen sınıflar nüfusun çok küçük (büyük toprak sahipleri yüzde 0,43, işbirlikçi tekelci burjuvazi de yaklaşık bu oranda ancak vardır.) bir azınlığını oluşturmaktadırlar ve genel ekonomiye egemendirler.

Görülüyor ki, proletarya sayıca görece gelişkinsliğine karşın hâlâ nüfusun azınlığını oluşturmakta, ancak yarı proletarya ve küçük burjuvazi ile birlikte nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Halk kitlelerinin büyük çoğunluğunca desteklenmeyen bir devrimin başarıya ulaşamayacağı gerçeği gözönünde tutulursa, proletarya ancak nüfusun yarı proleter ve küçük burjuva kesimleriyle bağlaşma içinde, devrimin işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri egemenliği üzerinde kesin zaferini sağlayabilir.

Devrimimizin karakterini ortaya çıkaran başlıca olgulardan biri, devrimi gerçekleştirecek toplumsal sınıf ve tabakalar arasındaki işbirliğinin ya da bağlaşmanın niteliği veya karakteridir. Proletarya ile küçük burjuvazi arasında devrimin zaferi için zorunlu olan bağlaşmanın niteliği sosyalist değil, demokratiktir.

Genel olarak kapitalizme ve genel olarak sermayeye karşı değil; ama özel olarak işbirlikçi tekelci kapitalizme karşı, egemen sermayeye karşı ve büyük toprak sahiplerine karşı, proletarya da, küçük burjuvazi de mücadele ediyor. Egemen sermayeyi, işbirlikçi tekelci kapitalizmi ve büyük toprak sahipliği sistemini devirecek olan devrimci proletarya önderliğinde iki sınıfın devrimci işbirliği-devrimci bağlaşmasıdır. Ülkemiz küçük burjuvazisi de sosyalist devrim için mücadele yürütmemekte, o yalnızca demokrasi ve bağımsızlık için mücadele vermektedir.

Yalnızca proletarya sömürüyü ortadan kaldırma ve sosyalizmi kurma yeteneğindedir.

Yarı-proletarya, proletaryanın önderliği altında,

sosyalist devrime katılma özelliği taşımasına karşın, kendi başına bu işi sürdürme yeteneğinde değildir. O, proletarya ile küçük burjuvazi arasında yer alan ve dağılmakta olan bir ara tabakadır. Küçük burjuvazi için ise durum daha da farklıdır. O, hem mülk sahibi ve hem de emekçi bir sınıftır. Bu niteliği nedeniyle de sömürüye son vermek için, sosyalizm için mücadele vermez. Geniş küçük burjuva yığınlar, ancak demokratik devrim deneyinden geçerek ve kendi sınıf partilerinin kendi kurtuluşlarını getirmediğini az çok görerek ancak bu yolla sosyalist devrimin tarafsız yandaşı konumuna gelebilir. Küçük burjuvazi emekçi bir sınıf olsa da, kurtuluşu ancak sömürünün ortadan kaldırılmasıyla olanaklı olsa da, küçük meta alanı üzerindeki küçük mülk sahibi bir sınıftır. Bundan ötürü de, proletaryanın küçük burjuvaziyle irade birliği, ancak demokratik devrimle, demokrasi sorunlarıyla sınırlıdır. Bu sınırın ötesinde, sosyalizm için savaşımda, sosyalizm sorunlarında irade birliği yoktur. Proletarya ile küçük burjuvazi arasındaki irade birliğinin içeriğinin demokratik olması ve buna dayanması nedeniyle devrimimizin ilk adımı, zorunlu ve kaçınılmaz olarak anti-emperyalist demokratik bir karakterde olacaktır.

Ülkemizde egemen sınıflar, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahiplerdir. Her devrim doğası gereği egemen sınıfa yönelir. Ülkemizde sömürücü bir sınıf olarak burjuvazi yalnızca işbirlikçi tekelci burjuvaziden oluşmuyor, bunun yanı sıra bir de kentte orta burjuvazi kırda ise zengin köylülük vardır. Devrimimiz ilk adımında doğal olarak egemen olan işbirlikçi tekelci burjuvaziyi hedefleyecek, ne varki orta burjuvaziyi, burjuvazinin tekel dışı bu sömürücü kesimini doğrudan hedeflemeyecektir. O, yalıtılacak başlıca uzlaştırıcı toplumsal güçtür. Devrimimiz henüz tüm burjuvaziyi hedeflemediği, tüm kapitalizmi hedeflemediği için de demokratik bir karakterdedir.

Öte yandan, ülkemiz emperyalist dünya sistemine bağlı bir yarı-sömürge (yeni sömürge) dir. Ülkemiz

egemen sınıfları varlığıyla emperyalist sisteme bağlanmışlardır. Onlar, emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin dışında ele alınmazlar. Çünkü, emperyalizmin ülke içerisinde başlıca toplumsal desteğini oluşturmaktadırlar. Devrimimiz, ilk adımında emperyalizme bağımlılık ilişkilerine, emperyalist köleliğe son vermek zorundadır. Bu ise, devrimimize anti-emperyalist bir karakter de vermektedir. Emperyalist sömürü ve bağımlılığa son verilmesin de bütün halkın çıkarları çakışmaktadır. Bu konuda, proletarya devrimci küçük burjuvaziden ayrı yürüyemez. Demek ki, devrimimizin ilk adımının demokratik olmasını sağlayan başlıca olgulardan bir diğeri de, onun anti-emperyalist karakterde olmasıdır. Ülkemizde demokrasinin elde edilmesi olduğu gibi, emperyalist bağımlılığa son verilmesi de bir devrim sorunudur.

Ülkemizde çözümlememiş bir sorun olarak Kürt sorunu da vardır. Kürt ulusal devrimci hareketi, ülkemiz devriminin başlıca itici güçlerinden ve proletaryanın başlıca bağlaşıklarından biridir. Devrimimizin birinci adımında demokratik karakterde olmasını sağlayan başlıca olgulardan bir diğeri de budur.

Ülkemiz kırında egemen olmasa da, devrimimizin tasfiye etme göreviyle karşı karşıya olduğu yarı-feodal ilişkiler de sözkonusudur. Devrimimizin feodal kalıntıları silip süpürmek zorunda olması da, ilk adımında demokratik karakterde olmasını getiren başlıca nedenler arasındadır.

Ülkemizde politik özgürlükler yoktur. İşbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri egemenliği vardır. Faşizm uzun sürelerle işbaşındadır. Sınırlı demokratik hakların olduğu dönemler bile çok azdır ve fırsat bulundukça o kırıntılar da tırpanlanmıştır. Politik özgürlüklerin olmaması, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf savaşımının üstünü örtmektedir. Bu durumda, ister istemez ve kaçınılmaz olarak özgürlük mücadelesi önde gelmektedir. Ülke tarihinin son çeyrek yüzyılı aşkın dönemi de, ister proletaryanın olsun, ister

kır ve şehir emekçilerinin, aydınların, gençliğin mücadeleleri politik özgürlük için savaşımın önde geldiğini doğrulamaktadır. Yalnızca onu da değil, proletarya ile şehir ve kır emekçileri arasındaki devrimi bağlaşmanın özgürlük mücadelesi üzerinde kurulabileceğini de doğrulayan pek çok veri sunmuştur, sunmaktadır.

Proletarya sosyalist devrime, özgürlük dışında bir başka yoldan hazırlanamaz. Özgürlük sorunu bir devrim sorunudur. Ve bu da proletaryanın sosyalist devrime hazırlanmasının yoludur. Demokrasi okulunda okumamış bir proletarya sosyalizmi gerçekleştiremez. Özgürlüğün hemen hiç tadılmadığı, demokratik görevlerin tarihsel olarak çözümlenmediği, emperyalizmin yarı-sömürgesi ve ulusal sorunun bütün canlılığıyla varlığını koruduğu bir ülkenin proletaryası sosyalizm mücadelesi için özgürlüğe, bir canlının havaya, suya olan ihtiyacı kadar ihtiyaç duyar. Böyle olduğu içindir ki, özgürlük mücadelesi önde gelir.

"Demokrasi olmaksızın sosyalizm olanaksızdır: Çünkü 1) Proletarya demokrasi savaşımı içinde sosyalist devrime hazırlanmadıkça o devrimi yapamaz. 2) Utkun sosyalizm, tam demokrasiyi uygulamaksızın zaferini pekiştiremez ve insanlığa devletin çözülüp dağılmasını getiremez." (Lenin) Evet, demokrasi sosyalizme hazırlanmanın koşuludur. Fakat birdizi devrim deneyinin doğruladığı gibi, sosyalizme hazırlanabilmek için uzun bir demokrasi dönemi gerekmez. Çünkü, devrim günleri, proletarya ve emekçi yığınların bilincinde çok hızlı sıçramalar yaratır. Proletarya ve emekçi yığınlar onlarca yıllık "sakin" dönemlerde edindikleri bilinçten çok fazlasını devrim günlerinin fırtınası içinde çok kısa zamanda elde edebilirler. Demek ki, demokrasi sosyalizme hazırlanmanın koşuludur ve proletarya demokrasi ve sosyalizm mücadelesini birlikte yürütür ve bizim gibi ülkelerde demokrasi mücadelesi önde gelir.

Ülkemizde demokrasi mücadelesinin zaferi, yani

politik özgürlüklerin elde edilmesi, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin egemenliğinin yerini devrimci demokratik bir iktidarın almasıyla olanaklıdır. Politik özgürlükler için mücadele eden güçler, proletarya, şehir ve kır emekçileri ve Kürt ulusal devrimci hareketidir. Bu güçlerin bağlaşmasıyla yürütülen söz konusu savaşım ancak demokratik içerikli bir savaşım olabilir. Çünkü, politik özgürlükler için mücadele, tüm burjuvaziyi doğrudan hedeflemeyen genel olarak meta ekonomisi sistemine yönelmeyen, bir diğer anlatımla da sosyalist içerikli olmayan, demokratik içerikli olan bir mücadeledir. Politik özgürlükleri elde etmekle karşı karşıya olduğu için de, devrimimizin ilk adımı demokratik bir karaktere sahiptir. Yanı sıra, devrimimiz faşizme karşı da yönelmektedir ki, bu da devrimimize anti-faşist bir karakter vermekte ve devrimimizin ilk adımının demokratik olmasını daha fazla kuvvetlendirmektedir.

Bütün bunlardan sonra, demek oluyor ki; tarihsel olarak çözülememiş sözkonusu demokratik ve anti-emperyalist görevler, hem ülkemizde küçük burjuva demokratik hareketin zamanını dolduramamış oluşunun temelidir; hem de sosyalist proletarya hareketiyle bu demokratik küçük burjuva hareketi arasındaki bağlaşmayı olanaklı kılan temeldir. Dahası işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri iktidarını yere serecek olan, belirleyici devrimci faktör olarak bu stratejik bağlaşmaya karakterini veren de bizzat söz konusu görevlerdir. Bu görevler, devrimimizin başlangıcının —aşamasının— anti-emperyalist demokratik karakterde olmasını sağlayan nesnel temeli oluşturmaktadırlar.

Devrimimizin ilk adımını belirleyen başlıca ikinci koşul ise, bu nesnel temelle —koşullarla— bağı içerisinde, ülkemiz proletaryasının ve yarı-proleter yığınlarının sosyalist bilinç ve örgütlülük düzeyinin geriliğidir. Sosyalist bilinç ve örgütlülük düzeyi geri olan geniş proleter ve yarı-proleter yığınların, sosyalist

devrimin zaferi için, zorunlu olan sosyalist bilinç ve örgütlülüğü tamamlamaları, ancak devrimin zaferi sürecinde ve politik özgürlük ortamında sağlanacaktır. Ülkemizin somut toplumsal koşulları içinde aktif nüfusun yaklaşık yüzde 38'i gibi geniş bir yer tutan küçük burjuva yığınları, burjuva partilerle uzlaşma içinde olacak kendi öncülerinden koparmadan, onları sosyalist devrime aktif karşı koyma konumundan, sosyalist devrime karşı hayırhah bir konuma, sosyalist devrimin tarafsız yandaşı konumuna getirmeden, sosyalist devrimin zaferi olanaklı değildir. Kırın ve kentin geniş küçük burjuva emekçi yığınların, küçük mülk sahibi özellikleri, sosyalizme karşı burjuva demokratik önyargıları nedeniyle demokratik devrimci deneyim sürecinden, demokrasi okulundan geçmeksizin, kendi öncülerinin ve ulusal kapitalizmin kendilerini yıkımdan kurtaracağı hayalleri yıkılmaksızın, sosyalist devrimin tarafsız yandaşı konumuna çekilemezler ve gelemezler. Kısacası, devrimimiz bu öznel koşullar nedeniyle de anti-emperyalist demokratik bir karakterde olacaktır.

Ülkemiz devriminin anti-emperyalist demokratik karakterde olduğunu ve olması gerektiğini olayların akışı da doğrulamaktadır. Son çeyrek yüzyıldaki iki devrimci yükseliş döneminde yer alan büyük kitle eylemleri demokratik, anti-faşist ve anti-emperyalist nitelikli olmuştur. Pratik olaylar da devrimimizin bir halk devrimi olacağını göstermektedir.

Ülkemizin; kapitalizmin orta düzeyde geliştiği ve egemen olduğu yarı-sömürge bir ülke olduğunu belirtmiştik. Toplumumuzun dönüştürücü dinamiği, proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadeledir. Bu mücadele, kaynağını üretimin toplumsal karakteriyle mülkiyetin özel niteliği arasındaki çelişkiden almaktadır. Bundan ötürü de toplumumuzun temel çelişmesi burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişmedir. Anti-emperyalist demokratik devrimin zaferi, bu temel çelişkiyi çözmez; yalnızca emperyalist sömürüyü, işbirlikçi tekelci

kapitalist ve yarı-feodal üretim ilişkilerini tasfiye ederek, onun çözülmesinin yolunu açar.

Anti-emperyalist demokratik devrimimiz bir halk devrimidir. O, bu niteliği dolayısıyla toplumsal ya da ekonomik bir devrim değil, politik karakterli bir halk devrimidir. Temel hedefi, insanın insan tarafından sömürüsüne son verildiği bir sistem olan sosyalizmi kurmak olan proletarya ile, sömürüden kurtuluşu ancak sosyalizmle gerçekleşecek olan proleter olmayan emekçileri politik olarak egemen sınıflar konumuna getirecek bir devrim olmasına ve bu bakımdan toplumsal bir yanı da bulunmasına karşın, proletarya ve emekçilerin sömürüden kurtuluşunu sağlayan toplumsal bir devrim, yani sosyalist bir devrim değildir.

Devrimimizin ilk adımının zaferiyle işbirlikçi tekelci kapitalizmin ve büyük toprak sahipliği sisteminin tasfiyesi kapsamındaki ekonomik önlemler henüz sosyalist önlemler değildirler. Devrimci proletarya, devrimin zaferiyle bu önlemlerin derhal, en kısa sürede ve tam bir kararlılıkla gerçekleştirilebilmesi için çalışacaktır. Ancak onların henüz sosyalist önlemler olmadığını, yalnızca sosyalizmi kolaylaştıran ekonomik önlemler olduğunu, henüz kapitalizm çerçevesinde kalan önlemler olduğunu da hiç bir şekilde unutmayacaktır.

Anti-emperyalist demokratik devrim, ekonomik ve toplumsal içeriği açısından burjuva demokratik olmasına karşın, burjuvazinin iktidarını sağlayacak bir devrim değildir. Proletaryanın ivedi istemleriyle ve geleceğini gözeterek, küçük burjuvazinin de başlıca istemlerini dile getirerek yeraldığı, emekçi yığınların seferber olduğu, kesin zaferiyle devrimci demokratik bir iktidarın kurulduğu, halkın ortak istemlerinin damgasını vurduğu bir halk devrimidir.

Devrimimizin birinci aşamasının özü, politik özgürlük için savaşımdır. Bu devrime katılacak başlıca sınıfları ve Kürt ulusal devrimci hareketini, politik özgürlük için savaşım istemi, en geniş kesimleriyle bir

araya getirmektedir. Proletarya kendi temel hedefi sosyalizmi kurabilmek için politik özgürlüğe ihtiyaç duymaktadır. Kırın ve kentin emekçi yığınları politik zorbalıktan kurtulabilmek için politik özgürlüğe ihtiyaç duymaktadırlar. Kürtler ulusal esaretten kurtularak kendi yazgılarını özgürce belirleyebilmeleri için politik özgürlüğe ihtiyaç duymaktadır. Demek oluyor ki, anti-faşist, anti-emperyalist, anti-tekel ve anti-feodal bir halk devrimi olan devrimimizin, karşı karşıya olduğu ve gerçekleştireceği görevler içerisinde, en yoğunlaştığı alan politik özgürlük için savaşımdır. Anti-emperyalist demokratik devrimimizin özünün politik özgürlükler için mücadele olmasının anlamı budur.

Türkiye'de politik özgürlükler için mücadelenin önde gelmesi de, devrimimizin birinci aşamasının özünün politik özgürlük için mücadele olduğunu doğrulamaktadır. Elbette proletarya sosyalizm ve demokrasi için mücadeleyi birlikte yürütür. Bu iki cephedeki görevler birbirini dışlatamaz. Sosyalizm mücadelesi, demokrasi mücadelesine sağlam bir tutarlılık, derinlik kazandırır. Demokrasi, mücadelesi sosyalizmi yakınlaştırır, kolaylaştırır. Tabanını genişletir. Sosyalizm perspektifi kaybedilmedikçe demokrasi mücadelesi, sosyalizm mücadelesini asla karartmaz. Ülkemiz bugünkü koşullarında demokrasi mücadelesinin önde geldiğini anlamayı başramayan proletarya asla emekçi yığınların önderliğini üstlenemez. Devrimde ve iktidarda hegemonyasını gerçekleştiremez.

Toplumumuzun temel çelişmesinin proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme olduğunu belirtmiştik. Temel çelişmenin böyle olması, işe doğrudan sosyalist karakterli bir devrimle başlanmasını gerektirmez. Buradan temel çelişme-strateji ilişkisine geliyoruz.

Temel çelişme, stratejiyi belirlemez, böyle olduğu içinde strateji temel çelişme üzerine oturtulamaz. Gerek Marks ve Engels olsun, gereksede Lenin ve Stalin olsun

proletaryanın stratejisini açıklarken ya da strateji ve taktik üzerine açıklama ve genellemeler yaptıkları yazılarında temel çelişkinin saptanmasından hareket etmiyorlardı. Yanı temel çelişkiye, strateji, taktik ve program sorunları bakımından özel bir önem vermiyorlardı.

Stalin, strateji ve taktiği, "proletaryanın sınıf mücadelesindeki önderliğinin bilimi" olarak tanımladıktan sonra şöyle diyordu:

> "Stratejinin konusu, devrimin belirli aşamasını temel kabul ederek proletaryanın başlıca darbesinin doğrultusunu saptamak; devrimci güçlerin uygun düzenlenişi için (ana ve ikinci yedek güçler) plan hazırlamak; devrimin belirli aşaması boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için mücadele etmektir." (Leninizmin Sorunları, s. 71-72)

Stalin'in strateji ile ilgili bu genellemelerine bağlı kalındığında stratejiyi saptamak için yapılması gereken devrimin içinde buluduğu aşamayı temel kabul ederek bu aşama boyunca, proletaryanın "ana darbesinin doğrultusunu" saptamak, "devrimci güçlerin uygun düzenlenişi için (ana ve ikincil yedek güçler) plan hazırlamak"tır; ama strateji aynı zamanda, "devrimin belirli aşaması boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için mücadele etme"yi de kapsar. Demek ki stratejiyi belirlemek için yapılması gereken temel çelişkinin saptanması değil, sınıfların ekonomik ve toplumsal konumlarının materyalist çözümlenmesidir. Bilimsel sosyalist teorinin ışığında sınıfların hangi yönde nasıl hareket edebileceklerinin, aydınlatılması, proletaryanın devrimci görevlerini başarabilmek için, bu sınıflara karşı nasıl davranılabileceğinin ve davranması gerektiğinin doğru olarak saptanabilmesinin önkoşuludur. Sınıfların "hangi yönde ve nasıl" hareket edebileceklerine bağlı olarak proletaryanın bu sınıflara karşı tutumu belirlenerek stratejik plan hazırlanır.

Devrimde tecrit edilecek güçleri açıklayamadığı için temel çelişme kavramı, stratejik planın açıklan-

masında yetersiz kalmaktadır. Stratejik planın doğru olarak saptanabilmesi için, sınıfların nesnel ekonomik ve toplumsal durumlarına dayalı nasıl ve hangi yönde hareket ettiklerini ve yine "en yakın bir gelecekte hangi yönde ve nasıl hareket edecekleri pratiğini" (Stalin) aydınlatmak, diğerlerinin yanı sıra, başlıca uzlaştırıcı toplumsal güçleri doğru olarak saptayabilmek için gerekli bir önkoşuldur. Oysa, temel çelişkiye dayanarak, ilk veri olarak bunu alıp stratejiyi saptamak, bu önkoşulu sağlamıyor, hatta olanaksızlaştırıyor. Demek ki, temel çelişmeyi başlangıç noktası yaparak temel çelişmeyle strateji arasında düz bir ilişki kurarak, proletaryanın stratejisini buna dayandırarak saptamak, devrimci sosyalist bir yöntem ve bakış açısı değildir. Devrimci sosyalizmin konuyla ilgili metodolijisini Lenin şöyle özetliyordu:

"Marksizmin bizi sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının somut özelliklerini en doğru, aslına en uygun ve nesnel olarak doğrulanabilir, denetlenebilir, bir hesabını yapmaya zorunlu kılar. Biz bolşevikler, bu kurala bilimsel temellere dayanan bir siyaset bakımından kesinkes zorunlu olan bu kuralla her zaman bağlı kalmak zorundayız." (Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi, s. 228)

Lenin, Marks'ı anlatırken de şunları belirtiyordu:

"Proletarya taktiklerinin başlıca görevini; Marks, diyalektik maddeci dünya görüşünün (....) bütün esaslarına tamamen uygun olarak tanımlamıştır. Ancak belli bir toplumun istisnasız bütün sınıfları arasındaki ilişkiler tümünün nesnel bir değerlendirmesi ve dolayısıyla da, bu toplumun ulaştığı nesnel gelişme merhalesinin ve diğer toplumlarla olan karşılıklı ilişkilerinin incelenmesi, öncü bir sınıfın doğru taktikleri için temel teşkil edebilir. Aynı zamanda, bütün sınıflar ve bütün ülkeler statik değil, dinamik olarak, yani hareketsizlik (durgunluk) halinde değil (konumları her sınıfın ekonomik varolma şartları tarafından belirlenmiş) hareket içinde ele alınmaktadır. Hareket ise, sadece geçmiş açısından değil, aynı zamanda gelecek açısından da değerlendirilmekte, fakat bu değerlendirme yavaş değişmelerden başka bir şey görmeyen

'devrimcilerin' (....) Vulger anlayışlarına göre değil, diyalektik bir anlayışa göre yapılmaktadır." (Marks ve Engel, s. 53-54)

Lenin'de politik strateji kavramının pek kullanılmadığını belirtelim. Denebilir ki, onda, "taktik" kavramı, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki şekilde kullanılmaktadır. Buradan olarak, geniş anlamıyla kullanıldığı yerde taktik, Stalin'de ve uluslararası sosyalist harekette yerleştiği temel şekliyle strateji anlamındadır ve Lenin de, statejiyi temel çelişkiye dayandırarak saptamanın izi bile yoktur.

İspanya Sosyalist Partisi'nin bu afişinde halkın geleceğini kendinin belirleyeceği anlatılmaktadır.

Devrimimizde proletaryanın rolü

A. DEMİR

Proletaryanın tarihsel rolü; kendisiyle birlikte, tüm ezilen ve sömürülen emekçi yığınları, toplumsal kurtuluşa ulaştırmak olarak tanımlanabilir.

Açık bir ifadeyle; proletaryanın, kendisi ve diğer emekçi sınıflar üzerindeki sömürüyü ortadan kaldırması, için, tüm sömürücü sınıfların ve tüm kapitalist burjuvazinin üretim araçları üzerindeki tüm özel mülk edinme biçimlerini ve bu sınıfları tasfiye ederek üretim araçlarının kollektif mülkiyetini sağlaması yoluyla sınıfsız toplumu gerçekleştirmesidir.

Proletaryaya, başka herhangi bir sınıfta olmayan bu yeteneği kazandıran ve proletaryaya toplumun en devrimci ve sonuna kadar tek tutarlı sınıf özelliğini kazandıran, onun üretim içindeki konumudur.

Kapitalizm, basit işbirliği ve manüfaktür üretim evrelerinden geçerek, büyük ölçekli üretim (ya da geniş çaplı makinalı sanayi), evresine vardı.

Büyük ölçekli üretim evresinde kapitalizm; bir yandan kırsal küçük burjuvaziyi ve kent küçük za-

naatçılarını amansızca tasfiye eder, sermayenin ve üretim araçlarının bir avuç kapitalistin elinde yoğunlaşmasını hızlandırır. Diğer yandan da, sanayi sermayesinin egemenliğine koşut olarak, sanayi proletaryasını sayıca geliştirerek, genel olarak kapitalizme karşı savaşımın koşullarını hazırlar, böylece kendi yokoluşunun koşullarını da hazırlamış olur.

Köylülerin, küçük dükkan sahiplerinin, küçük zanaatçıların, yarı proleterlerin (ve hatta, belli ölçülerde basit işbirliğine dayanan dönemin işçilerinin), içinde yeraldıkları üretim süreçlerinin bireysel özelliği nedeniyle, kapitalizme karşı sıkı bir işbirliği yapma, örgütlenme geleneği, gelişen kapitalizmi yenebilecek denli güçlü değildir. Yaşam ve üretim koşuları, bu sınıf ve tabakaların üyelerini, birbirleriyle işbirliği yapmaya değil, yarışmaya zorlamaktadır. Onları, birbirleriyle çok yönlü ilişkilere girecek yerde, birbirinden ayırmakta, kendilerinin kapitalistler ve toprak beyleri tarafından sömürüldüklerini anladıkları zaman biraraya gelmelerini, örgütlenip birleşik bir savaşım vermelerini güçleştirmektedir.

Diğer yandan, bu sınıf ve tabakalar, kapitalistlere, büyük toprak sahiplerine karşı savaşıma girdikleri zaman, küçük mülkiyete sahip olmaları nedeniyle, üretim araçları üzerinde her türlü özel mülkiyete değil, ancak bazı biçimlerine karşı savaşım verme yeteneği gösterir, ama kendilerinin de büyüme umudunu taşırlar.

Modern kapitalist sanayinin özel ve temel ürünü olan proletarya ise, kapitalizm tarafından üretim araçları üzerindeki mülkiyetle bağları koparılarak bu bakımdan bütünüyle mülksüzleştirilmiş tek sınıftır. Aynı zamanda, büyük çaplı makinalı sanayi; üretimi alabildiğine toplumsallaştırmış, ülke ve dünya çapında bütün proleterlerin üretim koşullarını aynılaştırarak, onlara, bir araya gelme, örgütlenme ve birleşik sınıf çıkarları için tüm kapitalizme karşı savaşım verme ve onları büyük fabrikalarda toplayarak kapitalist ekonominin "*sinir merkezlerini felçe uğratma*" yeteneği

kazandırmıştır.

Lenin şöyle diyordu:

"... işçi sermaye tarafından ezildiğini, savaşımının burjuva sınıfa karşı verilmesi gerektiğini görmeden edemez. Ve ekonomik gereksinmelerinin karşılanmasını, maddi koşulların iyileştirilmesini amaçlayan bu savaşım, kaçınılmaz olarak birey lere karşı değil bir sınıfa, çalışan halka yalnız fabrikalarda değil, her yerde baskı ve zulüm yapan sınıfa karşı bir savaşım haline gelir. İşte bunun için fabrika işçisi, tüm sömürülen nüfusun en önde gelen temsilcisinin ta kendisidir... " (Halkın Dostları, s. 196)

Proletarya, tarihsel rolünü oynayabilmek için, devrim ve sosyalizm savaşımında; sosyalizmin inşaasında politik partisinin önderliğine dayanmak zorundadır. Devrimde ve iktidarda hegemonik rolünü gerçekleştirmek zorundadır.

İkincisi, politik olarak tüm burjuvaziye, burjuvazinin politik iktidarına karşıt olarak kendi politik iktidarını kurmak zorundadır. Proletarya bu amaçla, yarı proleterleri yanına çekerek tüm burjuvaziye karşı sosyalist devrim bayrağını yükseltir, tüm burjuvaziye karşı politik iktidarını kurarak, sosyalizmin inşaasına girişir. Proletarya kendi iktidarına dayanarak tüm burjuvaziyi tasfiye ederken, ikna ve pratik inandırma yoluyla adım adım küçük mülkiyetin de kollektif mülkiyete dönüştürülmesini, yani üretim araçlarının mülkiyetinin bütünüyle toplumsallaştırılmasını sağlar. Kafa ile kol emeği, kent ile kır arasındaki farkların ortadan kalkmasını, böylece yalnızca sömürücü sınıfları değil, tüm sınıfsal farklılıkların ortadan kaldırılmasını, üstün bir maddi teknik temel üzerinde, "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" ilkesinin geçerli olduğu, çalışmasının yalnızca bir geçim aracı olmaktan çıkıp, birincil yaşamsal gereksinim haline geldiği, devletin ve partinin gereksiz hale gelerek söndüğü, bir toplumu gerçekleştirir.

Serbest rekabetçi kapitalizmin emperyalist

aşamaya yükselmesi döneminde de, proletaryanın bu tarihsel rolü ve görevleri, bunları gerçekleştirme yeteneği değişmemiş, tersine, yalnızca gelişkin olduğu ülkelerde değil, dünya çapında, geri ülkelerde de bu rolü gerçekleştirme olanağı elde etmiştir.

Sovyetler Birliği ve Bazı Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalizme geri dönüş; bu olanağı ortadan kaldırmamış, yalnızca proletaryaya ve öncülerine, öznel çaba alanında görevlerini yerine getirme konusundaki saptamaların vahim sonuçlarını öğreten tarihin akışı içinde geçici bir gerileme olmuştur.

Bilimsel ve teknik gelişmeler; proletaryanın tarihsel rolünü oynayabilmesi bu bakımından yeteneğini, kendi siyasal iktidarı aracılığıyla sınıfsız topluma varmasının maddi teknik temelini geliştirmesi nedeniyle daha da kolaylaştırıcı koşulları yaratmıştır.

Proletaryanın tarihsel rolü ve bunun belirlediği görevleri ülkemiz için de geçerlidir. Tükiye'de, iktisadi yapıda, tekelci kapitalizm egemendir. Yarı-feodal biçimleri dışta tutarsak, sömürünün niteliği genel olarak kapitalisttir. Bu da işçi sınıfının toplumdaki sınıflar içinde tuttuğu yeri gösterir. İşçi sınıfının niceliksel gelişmişliğini gösterir. Toplumumuzda emek sermaye çelişkisi, temel çelişkidir. Türkiye proletaryası toplumun temel sınıflarından biri, devrimin temel güçlerinden biri ve toplumun en devrimci, sonuna kadar kararlı ve tek tutarlı devrimci sınıfıdır. Tarihsel olarak, ülkemizde, toplumu sınıfsız topluma götürecek önder ve tek yönetici sınıf proletaryadır.

Bu role uygun olarak proletarya öncü siyasi kurmayı partisinin önderliğinde, sosyalist devrimi gerçekleştirmek ve kendi siyasal iktidarını kurmak temel görevini omuzlayacaktır.

Ülkenin, emperyalizme bağımlılığı, yarı-feodal kalıntıların varlığı ve tekelci burjuvazinin işbirlikçi karakteri nedeniyle, devrimin ilk adımı olan anti-emperyalist demokratik devrimde önder güç

proletarya olacaktır. Proletarya bu devrime, devrimi sosyalist devrime dönüştürme perspektifi ve amacıyla katılır. Çünkü ülkemizin iktisadi, siyasi ve toplumsal koşulları, sosyalizme ve proletaryanın siyasal iktidarına gidecek en kısa yol, anti-emperyalist demokratik bir devrimdir. Ve bu görev, proletarya için geçici bir iştir.

Anti-emperyalist demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürmek için proletarya, bu devrime önderlik yapması gerekeceği gibi; devrimde ve kurulacak geçiş iktidarında hegemonyasını kurmak zorundadır.

Bu bakımdan, sosyalist proletarya yarı proletaryayı kendisine çekerek, şehir ve kırın küçük burjuva katmanlarıyla bağlaşma kurmalı bunun önündeki engel olan, liberal orta bujuvaziyi tecrit etmeli ve devrimimizin işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri üzerinde zaferini sağlamalıdır. Bu proletaryanın devrimci demokratik görevidir. Devrimci proletaryayla, yarı proletaryayla sosyalist bağlaşmasına dayanarak, küçük burjuvazinin yalpalamalarını, ya da özellikle küçük burjuvazinin siyasi temsilcilerinin direnişini, etkisizleştirerek, devrimin tüm burjuvaziye karşı zaferini sağlamalıdır. Bu da proletaryanın sosyalist görevidir.

Ülkemizde proletaryanın devrimin ilk adımında önderliği; ideolojik, politik ve örgütsel alanda olmakla kalmayacak, proletarya eylemleriyle de sürece damgasını vuracak, hareketin fiili önderliğini de yapacaktır.

Zira, Türkiye proletaryası, yarı-sömürge ülkeler içinde kapitalist bakımdan görece gelişmiş bir ülkenin görece gelişkin proletaryasıdır. Özellikle, son 25 yıl içinde sanayi ve tarım proletaryası, kapitalizmin hızlı gelişmesine koşut olarak hızla artmıştır. 1980 sayımlarına göre 1.500.000 sanayi proleteri vardır. İstanbul, Kocaeli, Adana, Mersin, İskenderun, İzmir, Bursa, Zonguldak belli başlı büyük ve orta çaplı işletmelerin ve dolayısıyla sanayi proletaryasının da yoğunlaştığı alanlardır.

Bugün, sanayi proletaryası, artı kentsel diğer proleterler, artı tarım proletaryası, toplam olarak 6.000.000 civarındadır.

Proletarya, siyasal gücüyle anti-emperyalist demokratik devriminizin temel insan kaynaklarından, temel güçlerinden biridir.

Üretimdeki konumu, sosyalist sınıf niteliği belirli merkezlerde toplanmış olma avantajı ve örgütlenme yeteneği nedeniyle, proletarya eylemleriyle de devrime damgasını basacak, diğer emekçi sınıfları devrime çekecek motor rolü, fiili öncülük rolü oynayacaktır. Ülkemizde yaşanan son 25 yılının iki devrimci atılım dönemlerinde ki eylemleriyle, proletarya fiili öncülük, toplumsal savaşımın motor rolünü oynadığını ve bundan sonrasında da bu rolü daha belirgin oynayabileceğini gösterdi.

Sınıflararası ilişki, görevleri ve görevler arasındaki ilişkiye bağlı olarak proletaryanın strateji ve taktiklerinde değişmeler olması gerektiğine göre, sınıf savaşının gelişme seyri içinde, proletaryanın, diğer emekçi kesimleri yönetme eyleminin içeriği de değişikliklere uğrar. Sonuna kadar tutarlı ve kararlı tek devrimci sınıf olan proletarya; anti-emperyalist demokratik devrimde emekçi halk yığınlarının önderi olmalı, devrimde hegemonyasını kurmalıdır.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri egemenliği, proletarya ile küçük burjuva ve yarı proleter tabakaların ortak hareketiyle son bulacaktır. Proletarya bu hareketin öncüsü olabilmek için;

Tüm diğer partilerden bağımsız devrimci sosyalist partisine sahip olmalı; yarı proletaryayı da partisinde örgütlemelidir,

Bağımsız devrimci sosyalist sınıf politikasını işlemelidir,

Demokratik istemler için militanca mücadele etmeli, mücadelenin en ön saflarında kesin bir kararlı-

lıkla yer almalı ve anti-emperyalist demokratik talepleri eksiksiz formüle etmelidir,

Küçük burjuva ve yarı proleter tabakaların demokratik talepleri için savaşımını kararlılıkla desteklemelidir,

Karşıdevrimci orta burjuvaziye ve küçük burjuvazinin reformist temsilcilerinden karşıdevrimci olanlarına karşı savaşım vermeli; bunların devrim düşmanı karakterini sergilemeli, emekçi yığınları bunların arkasından koparmalıdır.

Sosyalist proletaryanın, anti-emperyalist demokratik devrimde hegemonyasını gerçekleştirmesi, orta burjuvazinin yalıtılmasıyla, kırın ve kentin küçük burjuva yığınlarının, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin egemenliğine son vermek için harekete geçirilmesiyle, demokratik görevlerin eksiksiz ileri sürülmesiyle ve devrimci bir yoldan gerçekleştirilmesi için mücadele edilmesiyle, küçük burjuva yığınların demokratik savaşımını kararlı bir şekilde desteklemesiyle gerçekleşecektir.

Demokratik devrimde hegemonya savaşımı esas olarak proletarya ile orta burjuvazi arasında geçecektir. Orta burjuvazi, kırın ve kentin küçük burjuva ve yarıproleter tabakalarını yanına çekerek, demokrasi savaşımının devrimci doğrultusunu değiştirerek, reformcu çizgisini egemen kılmaya, devrimi boğmaya çalışacaktır. Sosyalist proletarya bu çizgiyle savaşım verdiği ve bunun etkisini kırdığı ölçüde küçük burjuvaziyi kazanmış, öncülüğünü gerçekleştirmiş olacaktır.

Demokratik devrimin zaferiyle, temel sınıf ilişkileri değişir. Bu yeni durumda, proletaryanın hegemonya ve öncülük görevi, emekçi yığınların eski egemen sınıfların başkaldırılarını etkisiz kılma mücadelesine onları seferber etmek olarak sürer. Bunun yanısıra, hegemonya sorununun içeriği ve kapsamı bu yeni dönemde değişmiştir. Yeni durumda, yoksul köylülük dahil, kırın ve kentin tüm yarı proleterlerini tüm burjuvaziye karşı,

sosyalizm için savaşıma sokmak, proletarya ve yoksul köylülüğün siyasal iktidarı için savaşım yürütmek gerekmektedir.. Proletaryanın hegemonya savaşı da, bu içeriğiyle birlikte, küçük burjuvazinin yalpalama ve kararsızlığını, olası direnişini etkisizleştirerek taraf-sızlaştırma olarak sürer. Yani bu dönemde başlıca uzlaştırıcı toplumsal güç olan küçük burjuva partileri yalıtacak bilinç ve örgütlülüğüne, yarı proletaryayı etrafında toplama hazırlığına bağlı olarak, devrimi, sosyalist devrime; demokratik iktidarı, sosyalist iktidara dönüştürecektir.

Proletaryanın tarihsel rolünü oynayabilmesinin koşulları ancak bu şekilde yaratılabilecektir.

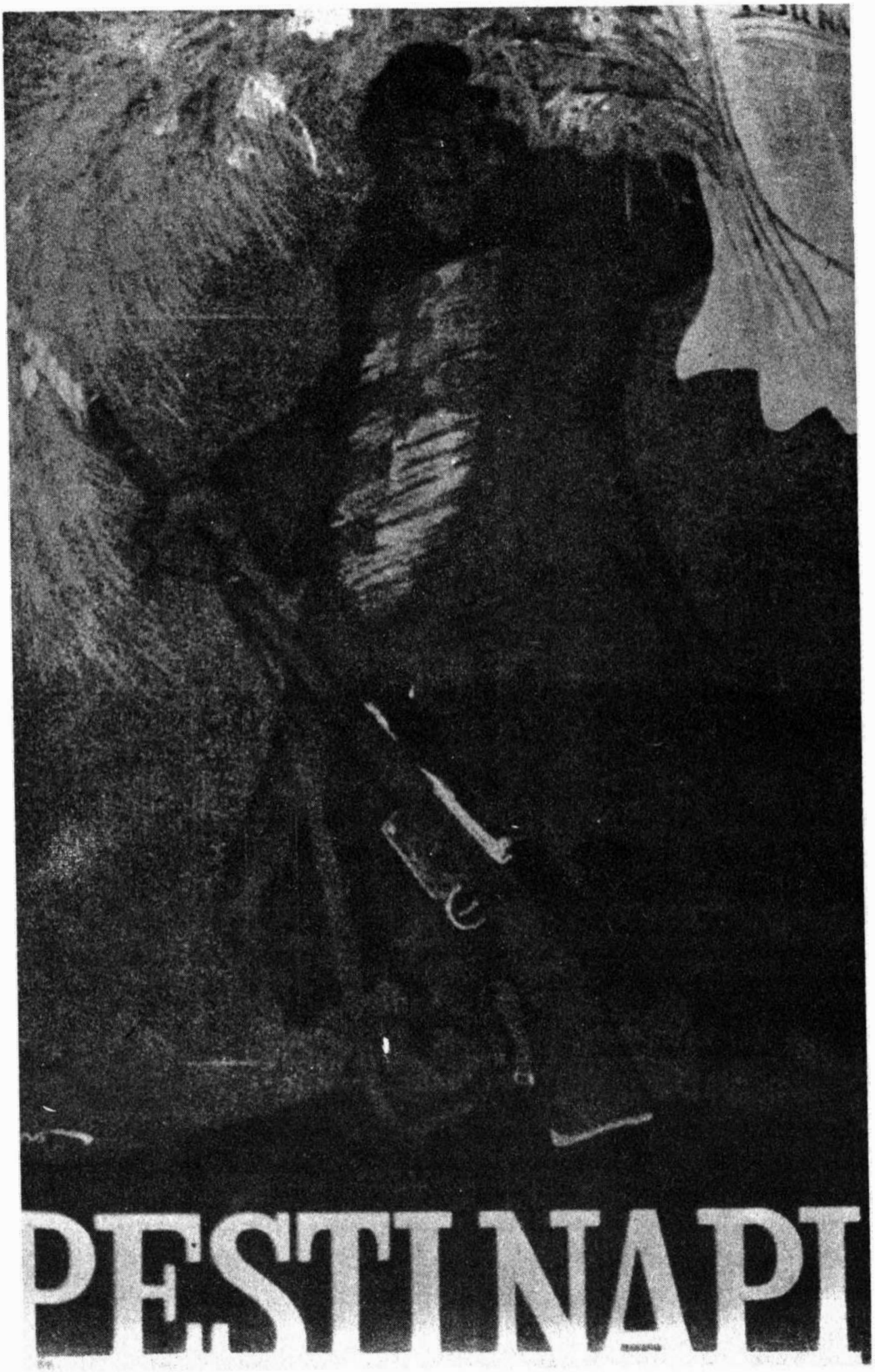

Pesti Naplo gazetesinde yayınlanan propaganda manifestosunda yeralan bir Macar devrimci asker

Devrimimiz ve orta burjuvazi

Kaya ÇETİNKAYA

Orta burjuvazi, Küçük burjuvazi ile işbirlikçi tekelci burjuvazi arasında yeralan, henüz tekelleşmemiş orta büyüklükteki sanayii, ticaret ve tarım işletmesi sahiplerinden oluşmaktadır. Ülkemizde burjuvazinin bu kesiminin siyasal eğilimi liberalizmdir. Bu nedenle liberal burjuvazi olarak da adlandırılabilir, adlandırılmalıdır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden başlayarak gelişen işbirlikçi kapitalizm, daha başından beri bağımlı ve tekelci bir karaktere sahipti. Cumhuriyet'ten sonra, özellikle de 1950'lerden sonra, kapitalizm daha da hızlanarak gelişti. Feodal ekonomiyi iç başkalaşım yoluyla dönüştürerek egemen hale geldi. Egemen işbirlikçi tekelci burjuvaziyle yanyana görece yaygın bir orta burjuva kesim vardır. Bu kesim gerek sermaye, gerek pazarda tuttuğu yer, gerekse de dış ticaretteki yeri açısından kapitalist ekonomide ikincil bir yer tutmaktadır. Ancak her geçen gün ekonomideki yeri azalmaktadır. Bunların çok az bir kısmı büyüyerek tekelleşirken, diğer kesimi yıkıma uğramaktadır. Diğer taraftan, saflarına yeni kesimler katılmaktadır. Bunlar kent ve kır küçük burjuvazisi

arasından palazlanan az sayıdaki bir kesimi oluşturmaktadır.

Orta burjuvazi gerek emperyalist finans kuruluşlarına, gerekse işbirlikçi tekelci burjuvaziye görünür ve görünmez pek çok bağla bağlanmıştır. Emperyalizmin ve işbirlikçi tekellerin baskısı altındadır. Gelişmesi bu güçler tarafından kösteklenmekte, kapitalist pazardan aldığı pay her geçen gün azalma eğilimi göstermektedir. Orta burjuvazinin emperyalizmle ve işbirlikçi tekelci kapitalistlerle çelişkilerinin ekonomik temeli burada yatmaktadır.

Ekonomiye egemen olan işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri, toplumsal ve politik bakımdan da egemen güçtürler ve devletin sahipleridirler. Orta burjuvaziyi, egemen sınıflardan, politikada farklı kılan temel de bu durumdur. Orta burjuvazi devlete egemen olmak veya payını arttırmak için çalışmakta, bunun için başta burjuva parlamentarizmi gelmek üzere bir çok aracı kullanmaktadır. Egemen sınıfların kendisine tanıdığı özgürlüklerden faydalanarak ve halk yığınlarını da peşine takıp hedefine ulaşmaya çalışmaktadır. Emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyle sayısız ekonomik bağlara sahip olması, politik iktidara ortak olma yolunun açık tutulması, ülkemizde güçlü bir işçi sınıfının varlığı nedeniyle devrime karşı düşman bir politika izlemekte, emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazi ile işbirliğine gitmektedir. İşçi sınıfı ve emekçi halk hareketinin devrimci atılımından daha çok korkmaktadır. İşçi ve emekçi halkın devrimci atılımını kırarak egemen sınıflarla uzlaştırma, diğer taraftan devlet içinde gücünü arttırmak için halk yığınlarından yararlanma çizgisinin ifadesi olan liberal, reformist politika, onun temel politikasıdır. İşbirlikçi tekelci burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin egemenliğinin yıkılmasından ve siyasal ve toplumsal yapının temel kurumlarının devrime karşı

korunmasından yana olduğu için gericidir, karşı devrimcidir. Devrim ile karşı devrim arasında başlıca toplumsal uzlaştırıcı güç rolünü oynamaktadır.

Emperyalizme ekonomik, siyasal ve askeri bağımlılığın, bazı reformlarla korunmasından yanadır. Bu nedenle anti-emperyalist değildir, emperyalizmle uzlaşıcı bir güçtür.

Tıpkı XIX. yüzyılın ikinci yarısında Batı Avrupa'da liberal burjuvazinin işçi sınıfının devrim hareketinden korkuya kapılıp kendini feodal gericiliğin kollarına atmasında olduğu gibi, bizim gibi ülkelerde de liberal burjuvazi aynı rolü oynamaktadır. Tek farkla; orada ekonomik bakımdan egemen sınıf olmuş veya olmaya başlamıştı.

Emperyalizm ve proleter devrimler çağında, devrim yangını yalnızca Avrupa'yı değil, dünyanın diğer kıtalarını da kapladı. Kapitalizmin gelişmişlik düzeyine, işçi sınıfının nicel gücüne ve işçi ve emekçi halkın devrimci hareketinin örgütlü gücüne göre, sömürge ve yarı sömürge ülkelerde orta burjuvazi farklı farklı roller oynadı.

Emperyalizme bağımlı kapitalizmin yeni yeni geliştiği, işçi sınıfının çok zayıf, yok deneceği kadar az olduğu sömürge ülkelerde, orta burjuvazi henüz küçük burjuvaziden yeterince ayrışmamış, emperyalizmle henüz uzlaşmamış bir konumdaydı ve emperyalizme karşı mücadelede ilerici bir rol oynayabiliyordu.

Kapitalizmin nispeten geliştiği, işçi sınıfının az çok geliştiği ve devrimci hareketin gelişmekte olduğu sömürge ve yarı sömürge ülkelerde ulusal burjuvazi devrimci küçük burjuvazi ve uzlaşıcı burjuvazi (Orta burjuvazi) diye iki kanada ayrılmıştır. İkinci kanat, yani orta burjuvazi emperyalizmle uzlaşarak ilerici ve devrimci özelliğini yitirmiştir.

Kapitalizmin gelişkin olduğu, güçlü bir işçi sınıfının oluştuğu üçüncü tip sömürge ve yarısömürge ülkelerde orta burjuvazi emperyalizmden çok devrimden

korkar hale gelmiş; ülkenin, işçi ve köylülerin devrimci çıkarlarından çok kendi para kasalarını düşünür olmuş, kendini bütünüyle emperyalizmin işbirlikci tekelci burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin kollarına atmış, bütünüyle karşı devrimci olmuştur.

II.Emperyalist paylaşım savaşından sonra, kapitalizm sömürge ve yarısömürgelerde daha hızlı, yaygın ve derinlemesine gelişti. Latin Amerika ve Asya'nın bir çok ülkesi kapitalizmin orta düzeyde geliştiği ülkeler durumuna geldi. Bu ülkelerde işçi sınıfının devrimci gücü arttı ve orta burjuvazinin karşı devrimci yüzü daha belirgin hale geldi.

Kuşkusuz bugün de çok daha az sayıda sömürge, yarısömürge ülkelerde orta burjuvazinin de emperyalizme karşı ilerici ya da devrimci özellikler taşıyan grup veya kesimleri çıkabilir. Bu ülkeler kapitalist gelişmenin yeni olduğu ve daha çok emperyalist işgal altındaki ülkelerdir. Ancak bir bütün olarak veya genel olarak orta burjuvazinin ilerici veya devrimci bir rol oynaması bu ülkelerde de mümkün değildir.

Ülkemize gelince, ülkemizin orta düzeyde gelişmiş kapitalist bir ülke olduğunu söylemiştik. Proletarya sınıfsal olarak güçlenmiş, son 30 yıl içinde güçlü bir proletarya ve küçük burjuvazinin devrimci siyasi hareketi oluşmuştur. Türk orta burjuvazisi, daha ulusal kurtuluş savaşındayken emperyalizmle el altından uzlaşmış, halk hareketine ve komünistlere karşı acımasızca davranmıştır. İktidarı ele geçirdikten sonra, işbirlikci burjuvaların feodallerle ve emperyalizmle ittifak içinde, karşı devrimci gerici diktatörlüğünü kurmuştur. Büyüyüp palazlanan ve işbirlikçi hale gelen iktidardaki kemalist burjuvazinin arkasına takılıp uzun yıllar politika sahnesinde yer alan orta burjuva hareketler, '45'lerde DP'nin kuyruğuna, DP iktidara gelince CHP'nin kuyruğuna takılmışlardır. '60'lardan sonra ise gerek parlamentocu gerekse de cuntacı kanatlar, liberal anayasa ve reformcu burjuva iktidarı

savunmuş veya önermişlerdir. '73 -'80 arası ağırlıklı olarak Ecevit'in CHP'sinde toplanmışlar, hükümet oldukları dönemde faşizmle uzlaşma çizgisi izlemişlerdir. İşçi ve emekçi halkın devrimci hareketini pasifleştirme, uzlaştırma ve hatta bastırma politikası izlemişlerdir. 12 Eylül askeri darbesinin "*zorunlu ve gerekli olduğunu*" söyleyerek desteklemişlerdir.

Hatta orta burjuvazinin en gerici bazı klikleri MSP, AP ve MHP içinde yer alarak faşizmin doğrudan ve sürekli işbirlikçisi rolünü oynamışlardır.

Bugün 12 Eylül faşizminin kendilerine yönelik kısıtlama ve devlete egemen olma yollarını alabildiğine kısıtlamasına karşı durmalarına rağmen, orta burjuvazinin politik temsilcileri SHP ve DSP; liberal-reformist bir çizgi izlemektedirler. Bazı klikleri RP ve DYP içinde yer almaktadır.

"Doğu"da kapitalizmin gelişme düzeyi daha geri olduğundan farklılaşma daha geri düzeydedir. Fakat Kürt orta burjuvazisi de temel özellikleri bakımından Türk orta burjuvazisi gibidir. Önemli bir farklılık, ulusal öge nedeniyle ulusal devrimci harekete bazı kesimleri daha yakındır. Bu nedenle Kürt orta burjuvazisinin alt kesimleriyle devrimci proletaryanın ***geçici*** taktik bağlaşmaları kurması daha çok mümkündür.

Yukarda ortaya koyduğumuz gerçekler orta burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçi halkın anti-emperyalist demokratik devrimini, emperyalizm, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleriyle uzlaştırmaya ve boğmaya çalıştığını ve çalışacağını göstermektedir.

Yanı sıra Türk orta burjuvazisi; Ege, Kıbrıs ve ulusal sorun vb. sorunlarda bağnaz şövenist bir çizgi ile egemen sınıflarla tam ortaklık kurmaktadır.

Liberal burjuvazinin istediği politik rejim, temel politik hak ve özgürlüklerin ancak kısmen var olduğu bir burjuva diktatörlüğüdür. Egemen sınıflar orta

burjuvaziyle devrime karşı bağlaşma kursalar da bazı koşullarda hükümet olmasına izin verip destekleseler de, devletteki egemenliklerini onunla paylaşmak istememekte; iktidar tekelini ellerinde tutmak istemektedirler. İşbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri; kısmi demokratik hak ve özgürlüklerin yer aldığı kısıtlı bir burjuva demokrasisine dahi rıza göstermezler, gösteremezler. Bu durum egemen sınıflarla orta burjuvazi arasında politikada ayırdedecek bir farklılık arz etmektedir. Biri devrime karşı açıktan gerici-faşist bir saldırı politikası izlerken, diğeri devletle yığınları uzlaştırarak, devrimi engelleyen bir liberal reformist çizgiye sahiptir. Devrimci proletarya bu farklılığı gözetip farklı taktik ve stratejiler çizmek zorundadır.

Orta burjuvaziye karşı, devrimci proletaryanın devrimimizin birinci adımında izlemesi gereken strateji; sözkonusu başlıca toplumsal ve politik özelliklerine uygun olarak onu tecrit etme politikası olmalıdır.

Çünkü, orta burjuvazi, evrensel ve somut özelliklerini sayarken de belirttiğimiz gibi, ülkemizde egemen sınıf değildir. Oysa her devrim doğrudan egemen sınıf ya da sınıflara yönelir. Devrimimizin ilk adımında, proletarya egemen sınıfları, devrimi doğrudan yöneltip, bu sınıfları, devrimin alaşağı etmesi gereken hedefler olarak alırken; egemen olmayan ve devrimi pasifize ederek karşı devrimci burjuva iktidarına dönüştürmeye çalışan orta burjuvaziyi, bu bakımdan devrimin doğrudan hedefi olarak alamaz.

Öte yandan orta burjuvazi ve politik temsilcileri, egemenlerle halk yığınlarını uzlaştırma, bu yolla devrimi pasifize ederek engelleme çizgisi izlediğinden; devrim, ancak yığınlar bu uzlaştırıcı ağdan kurtarılarak zafere ulaştırılabilir. Genel olarak bir devrimin temel stratejik kurallarından biri, başlıca uzlaştırıcı toplumsal güçleri yığınlardan tecrit etmektir. Stalin bunu şöyle ifade eder:

"Leninizmin temel stratejik kuralını oluşturan nedir? Bu kural şunları kabul etmeye dayanır:
1- Pek yakında olacak devrimin harekete geçirilmesi döneminde, devrim düşmanlarının en tehlikeli toplumsal dayanağını uzlaştırıcı partiler oluşturur.
2- Bu partileri tecrit etmeden, düşmanı (Çarlığı ya da burjuvaziyi) devirmek olanaksızdır.
3- Dolayısıyla, devrimin hazırlanması döneminde en önemli okların hedefi bu partileri tecrit etmek, büyük kitleleri bu partilerden koparmaktır." (Leninizmin Sorunları, S. 121)

Orta burjuvazi ve partilerine; devrimimizin ilk adımında başlıca uzlaştırıcı güç olmaları nedeniyle tecrit politikası, emekçi yığınları bunların arkasından koparma politikası izlenmelidir.

Devrimimizin ilk adımında, devrimci proletarya orta burjuvazi ve politik partilerini tecrit etmeden, devrimi zafere ulaştıramaz.

Öte yandan orta burjuvaziyle stratejik bağlaşma öngörülemez. Çünkü bu uzlaştırıcı karşı devrimci güç, kurulu düzenin temel kurumlarının ayakta kalması politikası izler, izlemektedir. Eğer devrimimiz bu politikayı etkisiz kılamazsa yığınları bu politikanın etkisinden kurtaramazsa, devrim mevcut düzenle uzlaşarak karşı devrimle son bulur. Tam da bunu önleyip devrimin kesin zaferi için, devrimci proletarya, orta burjuva güçlerle stratejik bağlaşmayı kesin bir tarzda reddetmeli, sonuna dek tecrit politikası uygulamalıdır.

Geniş yığınlardan tecrit edilmediği için devrimi reformize ederek karşı devrime dönüştürmeyi başaran orta burjuva güçlere en canlı örneklerden biri, İran burjuvazisidir.

Faşist Şah rejimine karşı demokratik devrimde yığınlar üzerinde etkinlik sağlayıp iktidarı ele geçirme koşulları azçok oluşur oluşmaz, hem devrimi karşı devrimci bir iktidarla sonuçlandırmayı başardı, hem de

devrimci güçler üzerinde amansız bir diktatörlük kurabildi. İzlediği bu çizgi içinde Şah'lık rejiminin ordusunu ve diğer pek çok kurumunu devam ettirdiği gibi, halkın üzerinde ve hatta göstermelik bir burjuva parlamentosuyla, tüm demokratik hakların gaspedilmiş olduğu koyu gerici bir rejim kurdu. İran orta burjuvazisinin diğer bir kesiminin temsilcisi Beni Sadr kanadı da, mollalarla çelişkiye düşünceye değin aynı çizgiyi izlemekte tereddüt göstermedi.

Ülkemizdeki orta burjuvazi ise, Şahlık İran'ından farklı olarak, politik iktidarda pay kapması olanaklarına pekçok dönem sahipti. Bu nedenle çıkarları, bugünkü egemen düzenin temel kurumlarının korunmasından daha çok yanadır ve burjuva parlamenter biçimiyle karşı devrimi daha fazla savunur, bu bakımlardan karşı devrimcileşme koşullarına daha çok sahiptir. Tüm bu nedenlerle bu güçlerle stratejik bağlaşma öngörmek, devrimi karşı devrime dönüştürme tehlikeli yoluna proletaryanın kendisini kendi eliyle sokması demektir.

Orta burjuva liberallerinden ancak alt kesimleri içinden çeşitli gruplarla belirli koşullarda, devrimci yığın eylemlerinin geliştirilmesi doğrultusunda, geçici eylem birliği ve uzlaşmalar yapılabilir. Andığımız bu gruplar, karşı devrimci reformist bir çizgi izliyor olsalar da, bunların etkisindeki yığınları eylemlere çekmek açısından, devrimci proletarya geçici eylem birlikleri ve uzlaşmalar yapmayı ilke olarak reddetmez.

Orta burjuvazinin liberalizmden ya da güdük bir burjuva demokrasisinden bile yana olmayan gerici gruplarına karşı, partileri ve örgütleri içinde yeraldıkları egemen sınıf klikleriyle birlikte onları da hedef alan bir politika uygulanmalıdır. Yani devrimi doğrudan hedef alan orta burjuva gruplara, devrim de onları doğrudan hedef alan bir politika uygulamalı, devrimci proletarya devrimimizin bu ilk adımında bu politikanın gerçekleşmesi için kararlıca mücadele vermelidir.

Ayrıca, devrimci proletarya, devrimin ilk adımında orta burjuvaziyi doğrudan hedeflemese bile, onu silahsızlandırma tedbirine başvurulmasını sağlamak için çalışır. Çünkü, devrimimizin birinci adımının zaferiyle karşı devrimle tümüyle bütünleşip öncü gücü haline gelecek olan burjuvazi, eğer daha başlangıçta silahsızlandırılmazsa, devrimin kazanımları bile tehlikeye düşer. Başka bir deyişle, devrimci proletarya orta burjuvaziye karşı tecrit politikasını, devrimimizin birinci adımında gerçekleştirmeye çalışırken; daha sonra ikinci adımında orta burjuvaziyi hedeflemek üzere bunu yapar, gerek bu nedenle, gerekse demokratik programın derhal, en kısa sürede ve devrimci tarzda gerçekleştirilmesinin önüne engel koyan burjuvazinin şiddetli saldırılara geçip devrime darbeler indirmesini önlemek amacıyla, onu silahsızlandırma tedbiri alınmasını sağlamak için mücadele eder.

Orta burjuvazi, devrimin ilk adımının zaferiyle birlikte; proletaryanın devrimci demokratik programını devrimci tarzda uygulanmasına karşı duracak, onunla çatışmaya başlayacaktır. İşçi ve emekçi halk konseyleri iktidarının devrimci-demokratik dönüşümlerinin hızını kesmeye çalışacaktır. Egemen sınıflar yenilgiye uğrayıp, iktidarını kaybederken, devrimin gelişmesi önünde ayakta kalan başlıca karşı devrimci sınıf orta burjuvazi olacaktır. Bu durumda yenilen sınıflar da dahil, uluslararası sermayenin de desteğiyle, devrimin sosyalist devrime dönüşmesini engelleyip burjuva demokratik aşamada çakılıp kalması için dövüşen karşı devrimin öncü birliği haline gelecektir.

Devrimin zaferiyle, devrimci proletarya; tüm burjuvaziye, yani orta burjuvaziye ve zengin köylülüğe karşı sosyalist devrim bayrağını açmalı, proletaryanın sosyalist bilinç ve örgütlenmesini yükselterek ve proletaryanın bilinç ve örgütlülük düzeyine, yarı proleter yığınları etrafına toplama durumuna bakarak

kesintisizce sosyalist devrime geçmelidir. Devrimci-demokratik egemenlikten, işçi sınıfının, yarı proleterlerle bağlaşmasına dayanan işçi sınıfının devrimci egemenliğine geçmelidir. Devrimin bu ikinci evresinde orta burjuvazi, devrimin doğrudan hedefi olacaktır.

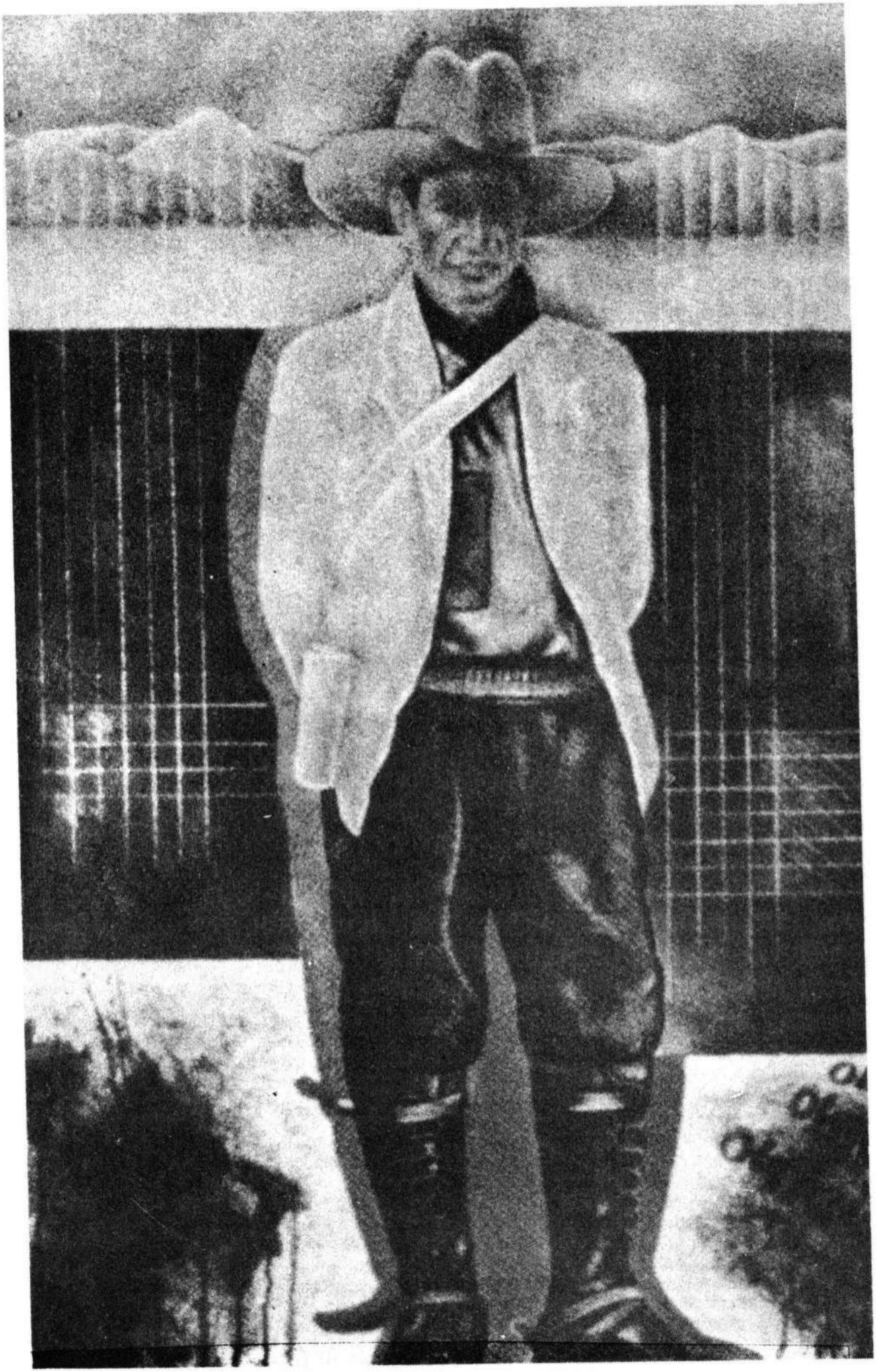

Nikaragua halkının emperyalizme karşı mücadelesinde unutulmayan liderlerinden Sandino

Devrimimizin ilk adımının iktidarı devrimci demokratiktir

Ali ŞAHAN

Enternasyonal proletaryanın değerli önder ve öğretmenlerinden Lenin, her devrimin temel sorunu nedir, sorusunu şöyle yanıtlar:

> "Her devrimin temel sorunu, iktidar sorunudur. Bu sorun aydınlatılmadıkça devrimde kendi rolünü bilinçli bir biçimde oynamak ve hele devrimi yönetmek sözkonusu olamaz". (Nisan Tezleri s,16)

Evet, her devrimin temel sorunu, politik iktidar sorunudur. Ve her devrimden de *kendi karakterine* uygun bir politik iktidar doğar. Bu temel teorik önerme kavranmadıkça politik oportünizme kaymak devrimci sosyalizmi revizyona tabi tutmak, pratik olarak da, proletaryanın devrimde hegemonyasını engellemek kaçınılmazdır.

Devrimimizin ilk adımı, anti-emperyalist demokratiktir. Anti-emperyalist demokratik devrim; ekonomik, siyasal ve toplumsal özü itibarıyla burjuva demokratik karakterlidir. O halde, devrimimizin ilk adımından doğacak politik iktidarın karakteri de

devrimci demokratik olacaktır. Diğer bir anlatımla , demokratik devrimden bir proletarya demokrasisi, sosyalist karakterli bir iktidar değil; demokratik karakterli bir iktidar doğacaktır.

Politik iktidara karakterini veren o iktidarın sınıfsal bileşimi, programı ve **eyleminin** içeriğidir. Devrimci-demokratik iktidarın sınıf bileşimini, proletarya ve küçük burjuvazi oluşturur. Demokratik iktidar, proletaryayla küçük burjuvazinin bağlaşmasına dayanır. Anti-emperyalist demokratik devrime damgasını basan sınıflar, proletarya ve küçük burjuvazidir. Devrim; devrimdeki bu stratejik bağlaşmayı, kendisinin ürünü olan politik iktidara da yansıtır. Bundan dolayıdır ki, devrimci-demokratik iktidarın sınıf bileşimi, proletarya ile küçük burjuvaziye dayanır.

Peki, proletaryayla küçük burjuvazinin bu ittifakının karakteri nedir? Sorunun yanıtı, iktidarın karakterini de verecektir.

Proletaryayla küçük burjuvazi arasındaki bağlaşmanın karakteri **demokratiktir.** Çünkü proletaryayla küçük burjuvazi arasında sosyalizm sorunlarında bir irade birliğinden bahsedilemez. Bu irade birliği, bu irade birliğinin somut politik biçimlenişi olan bağlaşma, sosyalizm sorunları üzerinde değil, demokrasi sorunları üzerinde yükselmektedir. Bundan dolayıdır ki, demokratik devrimden doğan, demokratik iktidarda somutlaşan proletaryayla küçük burjuvazinin demokratik içerikli bağlaşması, iktidarın politik karakterini de belirlemektir.

Dikkat edilirse söz konusu iki sınıf arasındaki bağlaşmanın demokratik karakterinin devrimin burjuva demokratik karakterini açığa çıkarmasıyla, politik iktidara karakterini vermesi aynı olgunun iki farklı biçimde ve koşullarda yansımasını ifade etmekte ve birbirini tamamlamaktadır. Diğer bir anlatımla, ikincisi birincisi üzerinde yükselmekte ve birincisi

ikincisini de belirlemektedir.

Devrimci-demokratik iktidarın politik programı, sosyalist proletaryanın asgari programıdır. Bu program, sosyalist değil, demokratik karakterdedir. Bu program, ekonomik siyasal ve toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesini kendisine görev edinmiştir. Sosyalist proletaryanın asgari programı demokratik küçük burjuvazinin azami programıdır. İşte proletaryayla küçük burjuvazinin üzerinde birleştiği, birincisinin asgari, ikincisinin ise azami programı olan böylesine bir program uygulamakla yükümlü bir iktidarın sosyalist değil de demokratik karakterli olacağı açıktır.

Anti-emperyalist demokratik devrimden doğan politik iktidar, **tüm** burjuvaziye, **tüm** kapitalizme karşı mücadeleden doğan bir iktidar değildir. Bundan dolayıdır ki, **tüm** burjuvaziye karşı hiç bir yasayla sınırlandırılmamış zora başvurmaz. Eyleminin içeriği tüm burjuvaziyi hedefleyemeyen, meta ekonomisi sisteminin temellerine yönelmeyen, kentin ve kırın tüm kapitalizminin tasfiyesini kendine iş edinmeyen bir iktidarın demokratik karakterde olması, doğaldır, kaçınılmazdır. Demokratik iktidar, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin egemenliğini, emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin tasfiyesini hedef alan bir devrimden doğduğundan, ancak bu sınıfları ve ilişkileri hedef alabilir. Bu da demokratik iktidarın eyleminin içeriğini, ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısının demokratikleştirilmesi olarak koşullandırır. Unutulmamalı ki,demokratik mücadele demokratik devrimin, demokratik tedbirler, demokratik dönüşümler, genel olarak kapitalizmin **temellerine, meta ekonomisi** sistemine yönelmez, bundan dolayı ki, Lenin demokratik dönüşümler ne denli derin olursa olsun, kapitalizmi tasfiye etme yeteneğinde değildir; bunu ancak bir proleter devrim başarır tezinin altını ısrarla çizmiş; demokratik görevlerin kalıcı, olmayan **geçici** ve proletaryanın yüce sosyalist görevleri karşısında **ikincil**

derecede önem taşıdığını kuvvetle vurgulamıştır.

Dikkat edilirse, demokratik devrimin tüm burjuvaziyi değil (feodal kalıntılar ve emperyalizmle birlikte), işbirlikçi tekelci kapitalizmi, işbirlikçi-tekelci burjuvaziyi, hedef alışıyla demokratik iktidarın eyleminin bu ilişkilere yönelmesi, bu ilişkilerin temsilcisi gerici sınıfları hedeflemesi tamamen uyumludur. İkincisi, birincisinin doğal ve kaçınılmaz sonucudur.

Anti-emperyalist demokratik devrim, genel olarak kapitalist sınırların ötesine taşan, kapitalizmin dışında çıkan bir devrim değildir. Demokratik devrim proleter devrim değildir. Demokratik devrim proleter devrime dönüşmedikçe de bu mümkün değildir. Bu bağlamda, demokratik iktidar; henüz kapitalizmin sınırları içindedir.Demokratik iktidar proleter iktidara dönüşmedikçe de bu kaçınılmazdır. Subjektif değerlendirmeler bu objektif gerçeği değiştirmez. Demokratik iktidarın aldığı demokratik önlemler, genel olarak kapitalist temellere, meta ekonomisi sistemine yönelmez. Bu demokratik dönüşümler, proletaryanın yaşam koşullarını düzeltip, proletaryayı burjuvaziye karşı mücadelede daima iyi bir konuma getirir, proletaryayı sosyalist devrime yakınlaştırır...

Her devrimden kendi karakterine uygun bir iktidar doğar önermesi **her devrimin temel ve genel yasalarından** birini dile getiriyor. Bu yasayı kavramayanların, iktidar sorununda kafası açık olamaz; yüce tarihsel eyleminde proletaryaya öncülük edemez, proletaryayı devrimde önder sınıf konumuna yükseltemez. Ya peki ne yapar? proletaryayı, küçük burjuvazinin yedeğine koşar; proletarya demokrasisini, küçük burjuva demokrasisinin içinde eritir...

Sosyalist proletarya, yalnızca anti-emperyalist demokratik devrimle proletaryanın hegemonyasını sınırlamaz aksine o bu hegemonya politikasını **iktidara dek** genişletir. Devrimin zaferiyle doğacak olan iktidarda da proletaryanın hegemonyasını öngörür.

Proletaryayı ve kentin ve kırın yarı-proleter katmanlarını bu bilinçle eğitir, hazırlar, silahlandırır.

Devrim; devrimdeki bağlaşmayı politik iktidara yansıtacağı gibi, devrimde hegemonyasını kurmuş olan sınıfı da iktidara götürür, politik iktidarın hegemonik gücü yapar. Devrimimizde hegemonyasını kuracak olan proletarya, devrimin zaferinden doğacak olan iktidarın da hegemonik gücü olacaktır.

Devrimci proletaryayla demokratik küçük burjuvazinin ittifakına dayanan politik iktidarda, proletarya hegemonyasını kursa da, bu iktidar demokratik karakterli bir iktidar olmaya devam edecektir. Devam edecektir; çünkü, proletaryanın iktidarda lider güç olması ne bu iktidarın demokratik karakterini, değiştirir, ne uygulayacağı programın asgari program olmasını ortadan kaldırır, ne de eyleminin içeriğinin ekonomik siyasal ve toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesiyle sınırlı olduğu ve olacağı gerçeğine son verir. Ya peki neye yarar? Şuna: Asgari programın tam bir kesinlikle ve derhal ve derinlemesine uygulanmasına, küçük burjuvazinin göstereceği kararsızlıkların, tutarsızlıkların, istikrarsızlıkların, etkisizleştirilmesine; devrimin gidebileceği son sınıra dek ilerletilebelmesine; demokratik iktidarın proletarya iktidarına, demokratik devrimin sosyalist devrime hızla dönüştürülmesinin güvenceye alınmış olnıasına...

Burjuva diktatörlükleri, burjuvazinin önderliğinde gerçekleşen ya da gelişen devrimlerin karşıdevrime dönüştürülmesiyle **burjuvazinin iktidarı** olarak doğar. Ve bu diktatörlükler, azınlığın çoğunluk üzerindeki diktatörlükleridir. Burjuvazi için en geniş demokrasi, ezilen, sömürülen milyonlar, proleter yığınlar için ise diktatörlüktür.

Proletarya ve küçük burjuvazinin bağlaşmasına dayanan devrimci-demokratik iktidarlar, çoğunluğun, ezilen milyonların iktidarıdır. Burada demokrasi, halk demokrasisidir, halk için demokrasidir, eksiksiz politik özgürlüklerdir.

Gerek klasik tipteki burjuva demokratik devrimlerden doğan, gerekse de burjuva demokratik devrimlerin karşıdevrime dönüştürülmesinden doğan burjuva diktatörlüklerin politik biçimi —devlet tipi— demokratik cumhuriyettir.

Demokratik iktidarın politik biçimi ise konseylerdir. (sovyetler, şuralar, komün vb.) Bir devlet tipi olarak konseyler, proleter devlet tipidir ve kaynağı da kapitalizmin mezar kazıcısı proletaryadır.

Proletarya ve emekçi kitlelerin sovyetler tipindeki demokratik iktidarı **burjuvaziyi dışlayan** bir iktidardır. Orta burjuvazi, anti-emperyalist demokratik halk devriminde, devrimin stratejik bir hedefi değildir. Bu doğru. Ama bu sınıf; devrimimizde statejik olarak yalıtılması, tarafsızlaştırılması gereken bir sınıftır. Diğer bir vurguyla, devrimin stratejisinde orta burjuvazi prolateryanın staratejik müttefiği değildir. Orta burjuvazinin emperyalistlerle, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri sınıflarıyla önemli çelişkileri olmasına karşın, onu asıl korkutan devrimdir. Proletaryanın bağımsız politik eylemidir. Bundan dolayıdır ki, orta burjuvazi devrime karşıdır. Reformist çizgisiyle devrimi boğmaya; devrimi karşıdevrime dönüştürmeye çalışır. Toplumsal planda, kurulu düzenin emniyet sübobu rolünü oynar. Yine bundan dolayıdır ki, demokratik devrimin zaferi, aynı zamanda, orta burjuvazinin yalıtılmasına bağlıdır. O halde, devrim sürecinde yalıtılan, tarafsızlaştırılan bir sınıfa, devrimin zaferinden doğan **politik iktidarda;** proletarya ve emekçilerin devrimci iktidarında **burjuvaziye yer yoktur.**

Görüldüğü, gibi, nerede bakılırsa bakılsın, proletarya ve küçük burjuvazinin politik iktidarı ile alalede bir burjuva diktatörlüğü arasında köklü bir fark, **temelde** bir fark vardır.

Demokratik-devrimci iktidar, devrimci demokrasiye tekabül eden bir iktidardır. İster proletaryanın hegemonyasında olsun, isterse küçük burjuvazinin

hegemonyasında olsun, demokratik iktidar, proletarya ve küçük burjuvazinin bağlaşmasına dayanır. Her iki biçimde de demokratik karakterini korur. Konseytik iktidar içinde sömürücü burjuvazi yer almaz. Tarihsel bakımdan burjuva demokrasisinin en gelişkin, en ileri, en **devrimci** iktidarıdır. Proletaryayı proletarya devrimine, proletarya demokrasisine **en fazla yaklaştıran biçimdir.**

Devrimci-demokratik iktidar, kaynağını herhangi bir yasadan değil, ayağa kalkmış, yığınların gücünden alır. Bu iktidar yığınlarca yıkılan egemen sınıfların iktidarının yerini alan, ezilen, sömürülen milyonların tabandan bağımsız girişkenliğinin ürünü olarak doğacaktır.

Demokratik iktidar bir ekonomik ve toplumsal**düzen** örgütü değil, bir **savaş** örgütüdür. Görevi, genel olarak burjuva devriminin tarihsel görevlerini yerine getirmek değil, devrilmiş olan sınıfların gerici direnişini, haince girişimlerini tam bir kararlılıkla ve derhal devrimci bir tarzda bastırmaktır.

Sosyalist proletaryanın ufku demokratik devrimle sınırlı değildir. Aksine, onun nihai nedefi sınıfsız toplumdur, temel görevi sosyalist devrimi yapmak, politik iktidarı fethetmektir. Proletaryanın teorisi, **tüm** özel mülkiyet biçimlerinin ortadan kaldırılmasını, bunu gerçekleştirmenin politik aracı olarak da proletarya demokrasisini öngörür. Bu bağlamda, demokratik iktidar **bir geçiş** devletidir. Demokratik devlet, demokratik devrimin kesin zaferinin ifadesi, gidebileceği en ileri sınırın somutlanışı, sosyalist devrime en yakın noktadır. Proletarya, demokratik devrime sosyalist devrime yakınlaşmak, demokratik devlete sosyalist iktidara geçişi, hızlandırmak, devrimi sosyalist devrime hızla dönüştürebilmek için gereksinim duyar. Bir geçiş devleti olarak, amacı, burjuva devrimin tarihsel görevlerini yerine getirmek, demokratik kapitalist bir ekonomik ve toplumsal düzen örgütlenmesi yaratmak değildir.

Lenin. Engels'ten şu pasajı "Devlet ve İhtilal" adlı eserine aktarır:

> "Partimizin ve işçi sınıfının egemenliğini ancak demokratik bir cumhuriyet biçimi altında ulaşabileceği, son derece açık bir şeydir. **Demokratik cumhuriyet. Büyük Fransız Devriminin** daha önce göstermiş olduğu gibi, **proletarya diktatoryasının özgül biçimidir.**" (aç,A.Ş)

Lenin, devamla, Engelsin yukardaki saptamasını şöyle yorumlar:

> "*Engels burada, Marks'ın bütün yapıtlarını kırmızı bir çizgi gibi işaretleyen o* ***temel düşünü, yani demokratik cumhuriyetin proletarya düşünü özellikle*** *belirgin bir duruma koyarak, yeniden ele alır.*" (age,s.78,aç. AŞ)

Demek ki , Engels'in 1891 Erfurt Proğramını eleştirirken belirttiği, "**demokratik cumhuriyet. Proletarya diktatöryasının özgül biçimidir**" tezinden, hareketle, demokratik iktidarın, proletarya iktidarının bir biçimi veya proleter karakterli bir iktidar olduğu tezi savunulamaz, haklı çıkarılamaz. Henüz demokratik cumhuriyetin yerine komün-sovyet tipi bir cumhuriyetin ileri sürülmediği koşullarda Marksistler tarafından savunulan bu formülasyon, sadece ve sadece, demokratik cumhuriyetin proletarya iktidarına geçişin en kısa **yolu**, en elverişli biçimi anlamında kullanıldı.

Sovyetik tipte bir cumhuriyet seçeneği ilk defa Lenin tarafından 1917' de Şubat devriminin hemen ardında geliştirdiği Nisan Tezlerinde formüle edildi. Böylece demokratik cumhuriyet fikri eskidi, aşıldı; demokratik cumhuriyet seçeneği sovyet cumhuriyeti seçeneğiyle değiştirildi. Bu tarihten önce, ise, demokratik cumhuriyetin proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi olduğu formülasyonu sadece ve sadece proletarya iktidarına geçişin en kısa yolu, en elverişli, politik biçimi olarak anlaşıldığı savunuldu. Bu bağlamda sözkonusu formülasyondan hareketle demokratik iktidar, proleter iktidarının bir biçimi veya pro-

leter özlü bir iktidar olarak ele alınamaz. Alınmayacağını da Lenin'in yorumu gösteriyor...

Leninizm düşmanı iki sapmaya işaret edemeden geçemeyeceğiz. Bu sapmalardan biri Troçkizm'dir.

Troçkizm, uluslararası proleter devrim sürecini tek tip devrimlerden, proleter devrimlerden, oluşan bir süreç olarak ele almakta; her ülke proletaryasının işe doğrudan proleter iktidarla başlamasını öngörmektedir.

Troçkistlerin teorisi, devrimci sosyalizmin kesintisiz devrim tezlerinin kesin yadsınmasıdır. Onların teorisi ve politik programları nesnel olguların inkârı, toptancı "sol" oportünist bir politikanın ifadesidir. Somut şartların somut tahlilinin reddi çağdan, sınıflar mücadelesinden kopuk şematik formüller yığındır.... Bundan dolayıdır ki onlar, ülkemiz devrimi de söz konusu olduğunda, devrimin ilk adımında proletarya iktidarı şiarını ileri sürmektedirler. Böylece koşullara bağlı olarak proletaryanın içerisinde geçmesi gereken zorunlu (ivedi) tarihsel aşamayı ve görevleri yadsımaktadırlar. Bundan dolayıdır ki, troçkistlerin gündeminde proletaryanın demokratik iktidar görevi bulunmaktadır.

Bu bağlamda, troçkistler, devrimimizin ilk adımından doğacak politik iktidarın sınıfsal karakterini gözlemekte; küçük burjuva demokratik karakterli iktidarı proletaryaya, proletarya demokrasisinin iktidarı olarak yutturmaya çalışmaktadırlar; böylece proletaryayı küçük burjuvazinin yedeğine düşürmektedirler. Ya da küçük burjuva demokrasisiyle ortak iktidarı yadsıyarak proletaryanın iktidara gelme olanağını yadsımakta, böylece burjuvazi karşısında eli kolu bağlı konuma düşürmektedirler. Demokratik iktidarın proletarya iktidarının bir biçimi, proleter karakterli bir politik iktidar olduğu tezi, Türkiye'de de yaygın bir şekilde savunulmaktadır. Devrimci politik yoğunlukların çoğunluğu bu tezin ateşli savunuculuğunu yapmaktadır.

Demokratik karakterli politik bir iktidarın proletarya iktidarı, proletarya iktidarının özel-bir biçimi olarak proletaryaya yuturulması, küçük burjuvazinin teorisi ve politikasına denk düşmektedir.

Çünkü, küçük burjuvazi teoride **Özel mülkiyetin tüm biçimlerine değil,** sadece kendisini ezen, baskı altında tutan, hergün, her saat kendisini iflasın demir pençesine, proletaryanın, saflarına iten *büyük ölçekli üretim biçimine*, işbirlikçi tekelci kapitalist mülkiyet biçimine karşıdır. Bu bağlamda küçük burjuvazinin ufku devrimci demokratik bir politik iktidarla sınırlıdır. Teorisini gerçekleştirmenin politik aracını demokratik iktidarda bulur. Tam da bundandır ki, küçük burjuvazinin *azami programı* proletaryanın asgari programına tekabul eder. Küçük burjuvazinin özel mülkiyetçi üretim ilişkileri üzerinde bulunması; küçük ölçekli mülk sahibi olması olgusu nesnel olarak bunu koşullandırmakta; antikapitalist bir perspektife sahip olamamasını getirmektedir.

küçük burjuva demokratları, politik hedeflerine **proletaryayı kullanarak** varmak için onu yedeklerine almak istiyorlar. Bunu da devrimci sosyalizmin prestijini kullanarak; sahte Marksizm örtüsünü örtünerek yapmak istiyorlar. Bu da onları, kendi iktidarlarını ve proletaryayla kentin ve kırın küçük burjuva katmanlarının bağlaşmasına dayanan devrimci-demokratik iktidarı proletarya iktidarı, onun biçimlerinden biri olarak göstermeye itiyor, götürüyor.

İşte, küçük bujuva demokratik akımları, demokratik iktidarı, proletarya iktidarı olarak göstermeye iten olgular bunlardır.

Sovyetler-komün tipindeki demokratik bir iktidarın proletarya iktidarı olduğunu ileri sürenler, tam bir çelişki yumağı içinde bulunmaktadırlar. Bulunmaktadırlar; çünkü onlar bir yandan devrimimizin ilk adımının anti-emperyalist demokratik halk devrimi olduğunu ileri sürmekte, öte yandan da demokratik devrimden bir proletarya iktidarı (sosyalist karakterli

bir iktidar) doğacağını ileri sürmektedirler. Bir diğer anlatımla, demokratik devrimi (halkçı devrimi), proletaryanın sosyalist iktidarı şiarı altında yapmayı hedefliyorlar. böylece onlar da küçük burjuva demokrasisini, proletaryaya, proletarya demokrasisi olarak yutturmaya çalışıyorlar.

Söz konusu tezin savunucuları, sosyalist iktidarın demokratik devrimden doğacağını ileri sürmektedirler. Böylece onlar, her devrimden kendi karakterine uygun bir politik iktidarın doğacağı yasasını ve Leninist teorik önermesini açıktan açığa yadsımaktadırlar.

Sonuç olarak, şöyle diyebiliriz: Demokratik iktidarla sosyalist iktidarın birbirine karıştırılması, demokratik devrimle sosyalist devrimin birbirine karıştırılmasıdır. **Her devrimin temel sorunu, politik iktidar sorunudur.** İktidar sorununda açıklığa sahip olmayanların devrim sorununda da kafa açıklağına sahip olmaları, dolayısıyla, devrimci sosyalizmi adına proletaryaya önderlik etmeleri zaten düşünülemez..

Bu akımlar, **A** — demokratik iktidarı proletarya iktidarı olarak yutturmada; **B** — proletaryayı küçük burjuva demokrasisinin yediğine koşmada Troçkizmle birleşiyorlar. Ama biz, devrimimizin ilk adımının demokratik devrim olduğunu söylüyoruz, oysa troçkistler bunu reddediyor itirazı ileri sürebilir. Bu itirazın yukardaki eleştirileri ortadan kaldırmayacağını Troçki'nin "Sürekli Devrim" (Köz yayınları) adlı yapıtına ya da bu yapıtta yer alan ve III. Enternasyonal Belgeleri —1919-1943—" (Belge yayınları) isimli derlemede de yeralan "Tek Ülkede Sosyalizm'e karşı "Sürekli Devrim" başlıklı makalesine bakarak da anlayabiliriz. İtiraz sahiplerine bir tavsiyemiz de budur.

Söz konusu revizyonist, troçkist yaklaşımın eleştirisine devam edelim. Proletarya iktidarı, tüm burjuvaziye, tüm kapitalizme karşı savaşımdan doğar... Oysa demokratik iktidar, sadece işbirlikçi tekelci kapitalizme karşı savaşımdan doğar.

Proleter iktidarın programı, proletaryanın azami programıdır. Azami programın uygulanabilmesinin zorunlu politik önkoşulu proletarya demokrasisidir. Halbuki, demokratik iktidarın programı küçük burjuvazinin azami programı, proletaryanın ise asgari programıdır. Ve uygulanabilmesinin zorunlu politik önkoşulu, devrimci demokratik iktidardır.

Proleter sosyalist iktidarın eyleminin karakteri doğası gereği tüm burjuvaziyi hedefler meta ekonomisi sisteminin temellerine yönelir. Oysa, demokratik iktidar tüm burjuvaziye karşı savaşımdan doğmadığı gibi, tüm burjuvaziyi hedefleme yeteneğinde de değildir. Doğası gereği, eyleminin karakteri ekonomik, toplumsal ve politik yapının demokratikleştirilmesinden oluşur.

Proletaryanın sosyalist iktidarı, proletaryanın hiçbir sınıf ve partiyle paylaşmadığı ve paylaşmayacağı bir iktidardır. Halbu ki, demokratik iktidar sosyalist proletaryayla demokratik küçük burjuvazinin bağlaşmasına, iktidar ortaklığına dayanan bir iktidardır.

Demokratik iktidar, demokratik devrimden sosyalist devrime kesiksiz geçişte bir araç bir köprüdür. Amacı bir düzen örgütlenmesi yaratmak değil, sosyalist iktidara, sosyalizme geçişi kolaylaştırmaktır. Proleter sosyalist iktadar ise, kapitalizmden sosyalizmin üst evresine, sınıfsız topluma geçişin devletidir. Ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel, ideolojik, vb. alanlarda devrimin sürekli kılanarak, toplumun sosyalist dönüşümünü her alanda gerçekleştirerek sosyalist düzeni sağlamlaştırmak, giderek adım adım sönerek devletsizliğe geçişi sağlamaktır. Demek ki, iki devletin sınıfsal içeriğinin yanı sıra, görevleri, varacakları yerde tamamen farklıdır.

Nereden bakılırsa bakılsın iki dönemin devleti birbirlerinden kalın çizgilerle ayrılmıştır, ayrılmalıdır. Nitelik olarak birbirinden farklı iktidarların karıştırılması ise, devrimci sosyalizmin tahrifidir.

Geliyoruz, ikinci sapmaya; bu sapma, sınıf işbirlikçi sağ oportünist karakterdedir. En belirgin savunucularından birisi de Maoistlerdir.

Sınıf işbirlikçi, sağ oportünist teori ve tezlere göre, orta burjuvazi, özellikle de "sol kanadı" tüm yalpalamalarına, vs. rağmen demokratik devrimde proletaryanın stratejik müttefiğidir. Bu sınıfla stratejik bağlaşma yapılmalıdır. Söz konusu revizyonist yaklaşıma göre, demokratik devlet, proletarya, küçük burjuvazi ve orta burjuvazinin bağlaşmasına ve iktidar ortaklığına dayanan bir iktidardır.

Bu yaklaşım sağcı karakterdedir. Sağcı karakterdedir; çünkü, demokratik iktidar, yalnızca proletaryayla küçük burjuvazinin bağlaşmasına ve iktidar ortaklığına dayanır. Orta burjuvazi, iktidar ortağı bir sınıf olmadığı gibi, silahsızlandırılmış bir sınıf durumundadır da. Asgari programın derhal, tam bir kararlılık ve tutarlılıkla ve radikal bir şekilde pratikleştirilmesi de orta burjuvaziye rağmen olacaktır. Neden? Çünkü ekonomik, siyasal ve toplumsal yaşamın demokraktikleştirilmesinin derhal, kesin ve sonuna dek uygulanması proletaryanın yararına, burjuvazinin aleyhinedir. Aleyhinedir; çünkü, demokratik dönüşümler ne denli tam ve hızlı olursa proletaryanın sosyalist devrime yaklaşması o denli hızlı olacak, demokratik devrimin kesiksizce sosyalist devrime dönüştürülmesi imkanları o denli artacak, burjuvazinin ölüm saati o denli hızlı yaklaşacaktır. İşte, gerek demokratik dönüşümlerin tutarlı bir şekilde uygulanabilmesi ve devrimin varacağı en ileri noktaya dek ilerletilebilmesi bakımından, gerekse de demokratik iktidarın proletaryanın politik iktidarına hızla dönüştürülmesi bakımından olsun, orta burjuvaziye iktidar ortaklığı vermek sosyalist proletaryanın sınıf tutumu olamaz. Bu sağ oportünist yaklaşım, sosyalist proletaryanın demokratik devrimde yalıtılması, demokratik iktidar koşullarında iktidar ortaklığı verilmemesi perspektifiyle; anti kapitalist

perspektifiyle tamamen çelişkilidir.

Sağ oportünist kategoride yer alan bu tip teori ve tezler, proletaryayla burjuvazi arasında sürekli yalpalayan, proletaryayla burjuvaziyi anlaşmaya, uzlaşmaya yöneltmek isteyen sınıfsal barıştan yana olan küçük burjuvazinin sınıfsal tutumunun teorik ve politik ifadesidir.

. Sınıf işbirlikçi sağ oportünist teori ve tezlere göre, demokratik iktidar bir geçiş iktidarı değildir. Bu teori ve tezlerin üzerindeki kızıl çarşaf çekilip alındığında ortaya çıkan çıplak gerçek budur. Orta burjuvaziyle demokratik iktidar ortaklığı tezi bunun kanıtıdır.

Dikkat edilirse, orta burjuvaziyi devrimci, ilerici bir sınıf olarak gösterme, proletaryayla burjuvaziyi uzlaştırma, proletaryayla burjuvazinin stratejik ittifakını savunma, proletaryayla burjuvazinin iktidar ortaklığını savunma, demokratik iktidarın bir düzen örgütlenmesinin aracı olarak ele alma, burjuvazinin proletaryayla anlaşarak, burjuvazinin barışçıl yoldan sosyalizmle bütünleşmesi yoluyla devrimin sözde sosyalist devrime dönüştürülmesi, burjuvazinin iknası, eğitimi yoluyla sözde dönüştürülerek, sosyalist inşaya çekilmesi, proletaryanın burjuvaziyle kollektif sosyalist kuruculuğu gibi teori ve politikalar, hep aynı sınıfın, küçük burjuvazinin bu sınıfın politik arenadaki temsilcileri tarafından ve bu temsilcilerden biri olan Maocu revizyoristler tarafından ileri sürülmekte ve zincirleme birbirini tamamlamaktadır. Kuşkusuz ki, tüm bu kaba saba revizyonist tezler, devrimci sosyalizm maskesiyle kamufle edilerek teorileştiriliyor, savunuluyor...

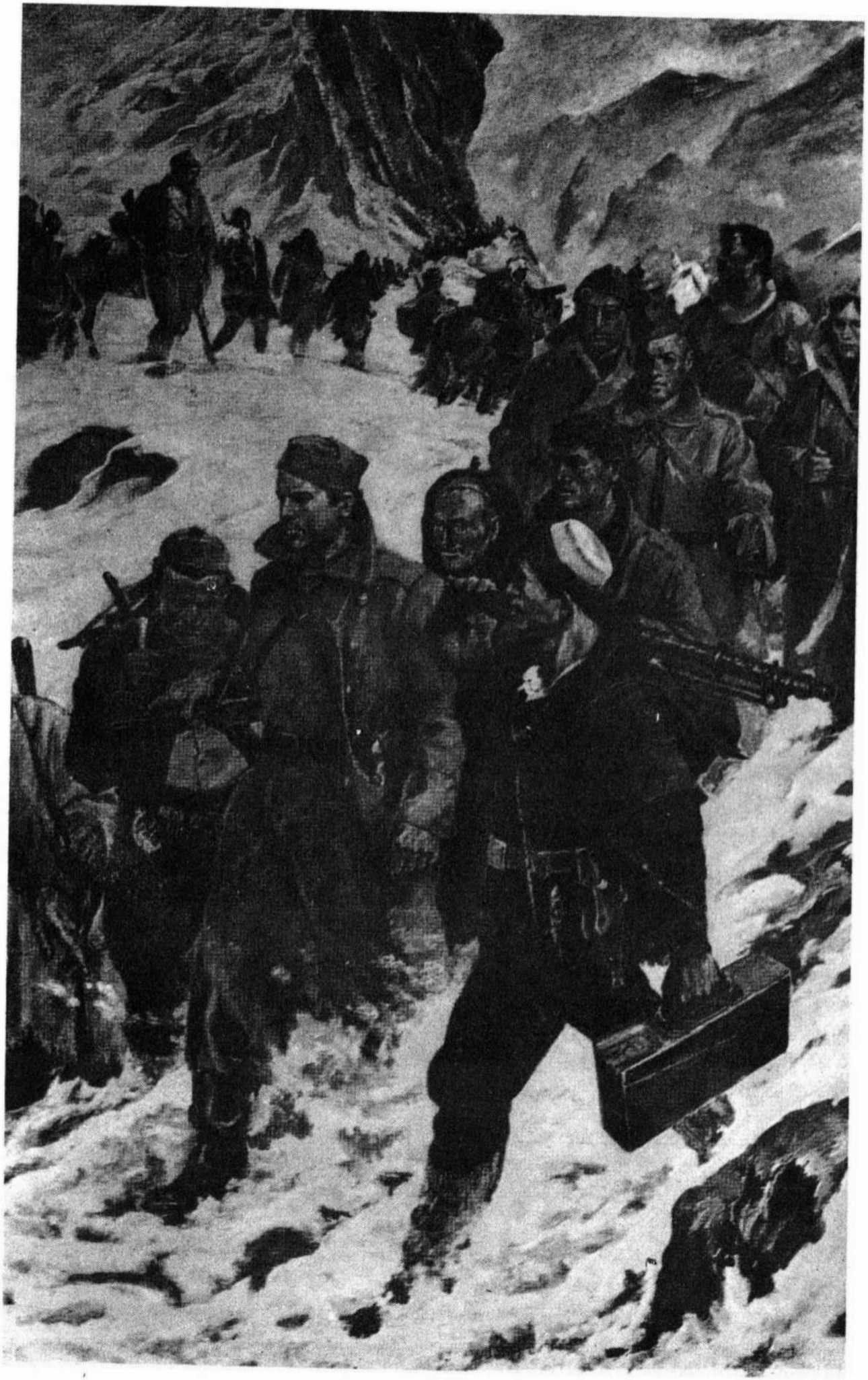

Arnavutluk devriminde Enver Hoca ve partizanlar

Devrimin ikinci aşamaya yükselmesi ve kesintisizce sosyalist devrime geçiş

Ali ŞAHAN

Anti-emperyalist demokratik devrimin zaferiyle birlikte, devrim, *yeni bir aşamaya sosyalist devrim* aşamasına yükselir.

Lenin şöyle der:

> "İktidarın bir **sınıftan** ötekine geçişi, sözcüğün salt bilimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir **devrimin** birinci, başlıca ve esas belirtisidir. " (Nisan Tezleri)

O halde işbirlikçi tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri sınıfların politik iktidarının yerine, iktidarın proletarya ve emekçi kitleler tarafından fethedilişiyle birlikte, devrim, bu bakımdan tamamlanmış, ikinci aşamaya yükselmiştir.

Anti-emperyalist demokratik devrimin proletarya önderliğinde kesin zaferiyle birlikte, açılan; demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesine, proletarya de-

mokrasisinin kurulmasına dek geçen dönem, proletarya egemenliğine geçiş dönemidir. Proletaryanın hegemonyasında demokratik devrimin zaferi, egemen sınıfların iktidarının değiştirilmesi, proletaryanın hegemonyasında olan işçi ve emekçi kitlelerin konseytik demokratik iktidarı aracılığıyla ekonomik, toplumsal ve politik alanda hızlı, köklü, ve olabildiğince kararlı bir şekilde demokratikleştirilmesi, proletaryanın **hazırlık derecesine** bağlı olarak demokratik devrimin proleter devrime, demokratik iktidarın sosyalist iktidara dönüştürülmesi sürecinin belirttiğimiz ve birbirini zincirleme izleyen olguları, sözkonusu geçiş döneminin karakteristik özellikleridir.

Anti-empiryalist demokratik halk devriminin zaferiyle, devrimin ikinci aşamaya yükselmesiyle birlikte, bu yeni tarihsel, toplumsal ve politik koşullarda, sınıflararası temel ilişkiler **köklü** bir değişikliğe uğrar. Buna bağlı olarak, sosyalist proletaryanın politik strateji ve taktiklerinde de köklü değişiklikler gündeme gelir, temel stratejik şiarı değişir.

Devrimin ilk adımının zaferiyle birlikte köklü bir şekilde değişen sınıflararası temel ilişkiler şöyle şekillenir:

Proletarya, kentin ve kırın küçük burjuva katmanları, ezilen, baskı altında tutulan sınıflar olmaktan çıkar, egemen sınıflar konumuna yükselirler. Politik iktidar, proletarya önderliğinde emekçilerin eline geçer. Yığınların en üst eylemliliğinin sonucunda doğan bu politik iktidar, devrilmiş olan, cennetlerini kaybettikleri için de geçmişten daha büyük bir hırsla iktidarı geri almak için ayağa kalkan egemen sınıfların her renkten ve tondan karşı devrimci girişimini, direnişini, başkaldırısını iktidar kudretini kullanarak etkisizleştirir.

Silahsızlandırılmış olan, ama hala politik özgürlük tanınan orta burjuvazi, bu yeni tarihsel aşamada, başlıca karşı devrimci güç haline gelir. Devrilmiş olan egemen sınıfların kalıntıları ve emperyalist devletler dizginsiz bir kinle burjuvaziyi destekler. Bu koşullarda,

orta burjuvazi, kaçınılmaz olarak devrimin son sınırına dek geliştirilmesine; demokratik dönüşümlerin radikal tarzda gerçekleştirilmesine karşı çıkacak, devrimin hızını keserek karşı devrime dönüştürmeye çalışacaktır. Bunun için de proletaryanın iktidar ortağı küçük burjuvaziyi, politik partilerini etkilemeye, tutarsızlıklarından, kararsızlıklarından, uzlaşmacılığından olabildiğince yararlanmaya, ve bu özelliklerini körüklemeye çalışacaktır.

Orta burjuvazi, demokratik dönüşümlere **karşı** çıkacaktır. Çünkü onun ekonomik, toplumsal ve siyasal yapının demokratikleştirilmesinden çıkarı yoktur. Çünkü toplumsal yaşamın altyapısı ve üstyapısıyla demokratikleştirilmesi, proletaryayı **sosyalizme** yakınlaştırır, devrimin sosyalist devrime hızla dönüştürülmesinin koşullarını, ortamını olgunlaştırır. Bu da, burjuvaziyle proletarya arasındaki kavgayı sertleştirir, demokratik dönüşümleri çıkarlarına uygun bulan, bunun için binlerce şehit veren, kan döken emek veren yığınlarla orta burjuvazi arasındaki çelişkileri şiddetlendirir. Proletaryayla burjuvazi arasındaki kavgada küçük burjuvazinin tarafsız bir yandaş haline getirilmesine yardımcı olur.

Kırlar da ise zengin köylülük başlıca karşı devrimci güç konumuna gelir.

Proletaryanın hegemonyasındaki demokratik iktidar, demokratik dönüşümlere silahla karşı çıkmadığı sürece, orta burjuvaziye de politik özgürlük tanıyacaktır. Demokratik dönüşümlere karşı silahla karşı koyacak kesimlerini ise doğrudan hedefleyecektir. Giderek demokratik dönüşümlere karşı direnişini artıracak olan burjuvazi üzerinde kısıtlayıcı ekonomik ve politik tedbirler de arttırılacaktır.

Devrimin yeni tarihsel aşamaya yükselmesiyle birlikte, proleter sosyalist öncü, bir yandan **asgari programı** hızla, tam bir kararlılıkla **pratikleştirir**, demokratik dönüşümleri son sınırına dek, sosyalist devrime en yakın noktaya dek ilerletirken, öte yandan

da, **tüm burjuvaziye karşı sosyalist devrim bayrağını yükseltir.** Politik özgürlük ortamından yararlanarak, proleter, ve yarıproleter kitlelerin sosyalist eğitimini ilerletir, tamamlar. Demokratik dönüşümler ne denli tam, ne denli köklü ve kararlılıkla uygulanırsa sosyalizme o denli yakınlaşacağının bilinciyle, iktidar ortağı müteſiği küçük burjuvazinin, burjuvazinin direnişi karşısında göstereceği kararsızlıkların, uzlaşıcılıkların üstüne üstüne gider, bunları etkisizleştirir. Küçük burjuva devrimci demokrasisinin kendi rolünü son sınıra dek oynamasına yardımcı olur, önderlik eder.

Devrimin ikinci aşamaya yükselmesine bağlı olarak, proleter sosyalist öncünün politik, strateji ve taktikleri de değişir. Çünkü artık yeni bir stratejik süreç başlamıştır. Yeni stratejik süreci ifade eden bir politik strateji formüle etmeden, bu stratejinin zaferini güvenceye alacak, zaferi hızlandıracak, yakınlaştıracak politik taktikleri şekillendirmeden, devrimin kesintisizliği; sosyalist devrime dönüştürülmesi de gerçekleştirilemeyecektir.

Bu yeni aşamada, sosyalist proletaryanın stratejisi şöyle olacaktır: *Proletarya, kentin ve kırın yarıproleter katmanlarıyla sağlamca bağlaşacak. Küçük burjuvaziyi tarafsızlaştıracak, tüm kapitalizmi, tüm burjuvaziyi hedefleyecektir. Bu bağlamda, proletaryanın* yeni stratejik aşamada, *temel stratejik şiarı da değişecek, eski şiar yerini, proletarya ve yarıproletaryanın proleter sosyalist iktidarı şiarına* bırakacaktır.

Demek ki, devrimin birinci stratejik aşamasında proletaryanın temel müttefiği olan küçük burjuvazi yeni stratejik aşamada yalıtılan, tarafsızlaştırılan sınıf konumuna gelir. Yine ilk aşamada yalıtılan, tarafsızlaştırılan orta burjuvazi yeni aşamada, devrimin stratejik hedefi konumuna yükselir. Proletaryayla küçük burjuvazinin politik iktidar ortaklığını ifade eden iktidar şiari da yerini, proletaryayla kentin yarıproleter öğelerinin ve kırın yoksul köylülüğünün politik iktidar ortaklığını ifade eden şiara bırakır.

Demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte, emekçi bir sınıf olan küçük burjuvaziyle proletaryanın irade birliğinden, sosyalizm için birlikte savaşımından bahsedilemez. Çünkü, proletaryayla küçük burjuvazinin sosyalizm için savaşımdan sosyalizmin sorunlarında somutlaşan bir irade birliği yoktur. **Demokrasinin demokratik mücadelenin sınırları dışında** bu iki sınıf arasında, bir arada birliğinden bahsedilemez.

Peki, bu tarihsel aşamada küçük burjuvaziye karşı politikamız neden yalıtma, tarafsız bir yandaş haline getirme politikasıdır?

Çünkü, bu aşamada **başlıca uzlaştırıcı toplumsal güç küçük burjuvazidir.** Leninist stratejinin temel kuralına göre, başlıca uzlaştırıcı güç yalıtılması gereken güçtür.

Devrimin ikinci aşamaya yükselmesiyle birlikte, proletaryayla burjuvazinin savaşımı tüm boyutlarıyla, tüm derinliği ve kesinliğiyle gün ışığına çıkar, toplumsal yaşamın her kesitindeki demokratikleşmesinin ilerlemesiyle bu temel çelişki daha da şiddetlenir.

Temel sınıflar olan proletaryayla burjuvazinin kavgasının derinleştiği, sertleştiği bu koşullarda, iki temel sınıf arasında yer alan ve doğası gereği sürekli yalpalayan küçük burjuvazi, proletaryayla burjuvaziyi uzlaştırmaya, anlaştırmaya zorlar. Sınıfsal karakteri gereği de, anti-kapitalist bir devrim olan sosyalist devrime karşı burjuvaziyle uzlaşarak, devrimin sosyalist devrime dönüşmesini engellemeye, devrimi kesintiye uğratmaya çalışır.

Bu olgular, bu aşamada, küçük burjuvaziye karşı ikili yanı olan bir politik taktik izlemeyi koşullandırır. Bu taktiğin bir yanı, proletaryayla burjuvazi arasındaki kavgada, küçük burjuvazinin burjuvaziyle bir **blok** kurmasını, proletaryaya karşı burjuvaziyi **aktifçe** desteklemesini engellemeye, *"tarafsız bir yandaş"* haline getirmeye (yani tarafsızlaştırmaya) yöneliktir. Politik taktiğin ikinci yanı ise, küçük burjuvazinin

yalpalamalarını etkisizleştirmeye, kentin ve kırın yarıproleter katmanları üzerindeki **uzlaştırıcı** ideolojik ve politik etkilerini kırmaya; yani, sosyalist devrimden yana olan kitlelerden bu sınıfı **yalıtmaya** yöneliktir.

Küçük burjuvazinin tutarsızlıklarını, kararsızlıklarını, istikrarsızlıklarını etkisizleştirmeden, geniş yarıproleter yığınlar üzerindeki etkilerini yıkmadan; devrim, sosyalist devrime dönüştürülemez...

Anti-emperyalist demokratik devrimde orta burjuvaziyi yalıtan, tarafsızlaştıran devrimci proletarya, devrimin ikinci tarihsel evresinde onu hedefler, sosyalist devrimin zaferiyle tasfiye eder. Halbuki, küçük burjuvazi bakımından durum farklıdır. Devrimci proletarya, sosyalist devrime geçişte küçük burjuvaziyi tarafsızlaştırırken, devrimin zaferinden sonra, kendi otoritesini kurduktan, küçük burjuvazi de bunu görüp, otoriteye boyun eğdikten sonra, bu sınıfı, eğitim, ikna, örnekleme, vb. politikasiyla adım adım, sosyalist inşaanın içine çeker. Bu, küçük burjuvazinin emekçi bir sınıf olmasından kaynaklanan bir politikadır.

Gerçekleşmesi tamamen bir takım elverişli iç ve uluslararası koşullarla olanaklı olan küçük burjuvazinin sosyalist devrime geçişte proletaryayı desteklemesi, —Arnavutluk ve Bulgaristan devrim deneylerinde görüldüğü gibi— durumları hariç, genel geçerliliği olan taktik, yukarda izah ettiğimiz politik taktiktir. Demokratik devrimin ürünü olan demokratik devrimci iktidar da proletaryanın ya da küçük burjuvazinin hegemonyasının varlığı, söz konusu taktiği değiştirmez. Sadece taktiğin uygulanmasını olumlu ya da olumsuz yönde etkiler.

Şöyle ki:

Eğer proletaryayla küçük burjuvazinin bağlaşmasına dayanan konseytik demokratik iktidarda devrimci proletaryanın hegemonyası varsa, bu durumda, proletaryaya, küçük burjuvazinin yalpalamalarını, burjuvaziyle uzlaşma çabalarını daha kolay etkisizleştirir,

boşa çıkarır. Böylece, bu emekçi sınıfı tarafsız yandaş konumuna çekme politikasını daha bir etkince pratikleştirir. İktidarın hegemonik gücünün proletarya olması, güçlü olandan etkilenen, güçlü olana, otorite kurana boyun eğen, kudretli gördüğünü destekleyebilen, küçük burjuvazinin proletaryanın politikalarından etkilenmesini sağlar, proletaryanın işini kolaylaştırır.

Demokratik iktidarın hegemonik gücü küçük burjuvazi ise, bu durum, proletaryanın işini zorlaştırır. Ama yalıtma ve tarafsızlaştırma politik taktiğini **değiştirmez.** Bu durumda proletarya, küçük burjuvazinin yalpamalarını, burjuvaziyle uzlaşma girişimlerini, vb. tutumlarını etkisizleştirme politikasını izler. Bunun için, bir yandan demokratik dönüşümlerin, asgari programın tam bir tutarlılık ve kararlılıkla pratikleştirilmesi için başı çekerken, öte yandan da, burjuvazinin demokratik dönüşümlere karşı direnişini sürekli sergiler, iktidar ortağı mütteşiğinin uzlaşmacı tutumlarını teşhir ve tecrit eder, en geniş kitleleri seferber ederek; kitlelerin tabandan girişkenliğini, insiyatifini, yaratıcılığını, eylemliliğini geliştirerek demokratik iktidar üzerindeki, küçük burjuvazi ve politik partileri üzerindeki kitlelerin devrimci baskısını, denetimini olabildiğince örgütler. Her demokratik ilerlemeyi sosyalizm yönünde değerlendirir.

O, bu politikasını, demokratik iktidarda (işçi ve emekçi halk konseylerin de) çoğunluğu ele geçirerek, politik iktidarın hegemonik gücü konumuna sıçrama ya da yükselme **politik taktiğiyle** birlikte yürütür.

Demokratik devrimle sosyalist devrim, **tek bir zincirin iki halkasıdır.** Devrimci proletarya, demokratik devrime, sosyalist devrime **yakınlaşmak;** demokratik devrimi **kesiksizce** sosyalist devrime **dönüştürmek** için katılır. Leninist kesintisiz devrim teorisi tam da bu kavrayışta ifadesini bulur. Sağ ve "sol" oportünizmle devrimci sosyalizm arasındaki temel ayrım noktalarından birisi de, söz konusu iki devrim arasındaki diyalektik ilişkinin kavranmaması, revizyona tabii tutulmasında

somutlaşmaktadır. Lenin'in şu çarpıcı ifadeleri bugünde bütün bilimselliğiyle, üstelik Büyük Ekim Devriminden sonra gerçekleşen devrimlerin tarihsel deneyimleri tarafından çok daha fazla doğrulanarak geçerliliğini korumaya devam etmektedir:

"Kautsky'ler, Hilgerding'ler, Martov'lar, Çernov'lar, Hilkit'ler, Lange'ler, MacDonal'lar, Turati'ler ve Marksizmin öbür '21/2'lik kahramanları burjuva demokratik devrimi ile proleter sosyalist devrimi arasındaki iliş-kiyi anlayamadılar. Birincisi, ikincisine dönüşür. İkincisi, birincisinin sorunlarını geçerken çözer. İkincisi, birincisinin eserini pekiştirir. İkincisinin birinciyi ne derece geçebileceğini karara bağlayan şey, mücadeledir ve sadece mücadeledir." (Aktaran Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 141)

Devrimci proletarya, demokratik devrimin zaferiyle, durmaksızın, devrimi, sosyalist devrime dönüştürecek, **yarı yolda** durmayacaktır. O, devrimi kesintisizce proleter sosyalist devrime dönüştürürken **yalnızca** proletaryanın hazırlık derecesine (bilinç ve örgütlülük derecesine) bakacaktır. Diğer bir anlatımla,

"Biri ile öbürü arasına yapay olarak bir Çin seddi çekmek, onları proletaryanın hazırlık ve yoksul köylülerle birlik derecesinden **başka bir şeyle** ayırmak istemek, Marksizmi şaşılacak derecede bozmak, alçatmak, onun yerine liberalizmi geçirmek demektir."Lenin)

Devrimci proletarya, demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte, demokratik görevlerin **tümden** çözümünü beklemeyecektir. Aksine, proleter ve yarı proleter yığınların hazırlık derecesine göre birincisini ikincisine dönüştürecektir. Birinci tarihsel aşamada halledilmemiş çözümü ikinci tarihsel aşamaya kalmış demokratik görevler, bu yeni aşamada **proleter sosyalist iktidar eliyle çözülecektir.** Lenin'in anlatımıyla, "ikincisi, birincisinin sorunlarını geçerken çöze"cektir.

Asgari programla azami program arasındaki **ayrım çizgisinin aşılması,** demokratik görevlerle sosyalist görevlerin *pratik* çözüm için iç içe geçmesinin zo-

runlu *politik* ön koşulu proleter sosyalist iktidarın varlığıdır. Ki, bu durum, devrimin sosyalist devrime dönüştürüldüğü demokratik görevlerin, asgari programın birinci tarihsel aşamada şu veya bu derecede çözülemeyerek, ikinci tarihsel aşamaya kaldığı koşullar da ortaya çıkacaktır.

Demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin, hangi yoldan olacağını tamamen o koşullar belirleyecektir.

Eğer emperyalist bir müdahale olmazsa, burjuvazi silahsızlandırılmışsa, proletarya küçük burjuvaziyi tarafsız bir yandaş haline getirmişse, yığınsal eylemlilik olabildiğince etkinse, geçiş barışçıl biçimde gerçekleşebilir. Proletarya konseytik demokratik iktidarın hegemonik gücü ise bu geçişi daha hızlı, daha güvenli, daha kudretli ve barışçıl geçişin gerçekleşme olasılığı o denli yüksek olacaktır.

Fakat burjuvazi yeterince silahsızlandırılmamışsa, burjuvazinin silahlanması engellenemezse, emperyalist bir müdahale olursa, geçiş, şiddetli olacaktır ki, emperyalist bir müdahale olmazsa bile burjuvazi silahlanmayı başarırsa uluslararası sermayenin ve devrilmiş egemen sınıfların kalıntılarının aktif ve sürekli desteğinde, başkaldıracak çatışma kaçınılmaz olarak doğacaktır. Bu da barışçıl olmayan bir geçişi gerekli, zorunlu kılacaktır.

Sorunun daha iyi kavranabilmesi bakımından, bir noktaya işaret etmek gerekiyor.

Geçiş sorununa ilişkin Marksist-Leninist kesintisiz devrim teorisine düşman oportünist sapma, revizyonist üretici güçler teorisinde somutlaşmaktadır. II. Enternasyonal oportünistlerinden Maoistlere dek uzanan cephe söz konusu oportünist teorinin fütursuz savunucusudur.

Bu teoriye göre, demokratik devrimle sosyalist devrim arasında bir Çin Seddi vardır. Burjuva demokratik devrim kesintisizce proleter devrime

dönüştürülemez. Çünkü üretici güçler iyice gelişmeden, tüm demokratik görevler çözülmeden, proletarya nüfusun çoğunluğu haline gelmeden kapitalizm koşullarında politik iktidarı ele geçirecek derecede eğitilmeden, kültürel birikim sağlamadan, kadrolarını hazırlamadan iktidarı fethetmemeli, devrimi sosyalist devrime dönüştürmemelidir, vb.

Tarihsel deneyim, bu oportünist teoriyi çoktan ıskartaya çıkarmış, devrimci sosyalist teori tarafından aydınlatılmış kesintisiz geçiş teorisini defalarca doğrulamıştır. Bu teorinin altında yatanın burjuvazinin çıkarları olduğu; proletaryayı burjuvaziye ve kapitalizme ebediyen zincirlemeye, ebediyen köleleştirmeye yönelik olduğunu açıkça gösterdi. İşte 1917 Büyük Ekim Devrimi, Doğu Avrupa devrimleri, Arnavutluk, Bulgaristan devrimlerinin deneyleri...

Ekim Devrimi, Arnavutluk ve Bulgaristan devrimlerinin tarihsel deneyimlerinin tartışmasız bir şekilde kanıtladığı gibi, demokratik devrimle sosyalist devrim tek bir zincirin iki halkasıdır. Birincisinden ikincisine geçişin tek koşulu da proleter ve yarıproleter yığınların hazırlık derecesidir... Yoksa üretici güçlerin gelişme düzeyi değil. Üretici güçlerin gelişme derecesi sadece ve sadece sosyalizmin inşasının **temposunu** etkiler, hızlandırır ya da yavaşlatır. Yine tarihsel deneyimler kanıtlamıştır ki, proletarya nüfusun çoğunluğu haline gelmeden de politik iktidarı fethedebilir, sosyalizmi başarıyla inşaa edebilir. Proletarya politik iktidarı fethederek, egemen sınıf konumuna sıçrayarak hem yönetme yeteneğini kazanır ve geliştirir ve hem de kültürlü bir sınıf özelliğini kazanır. Kapitalizm koşulları, proletaryanın yönetimden dışlanmasının, yönetme yeteneğinin köreltilmesinin kültürsüz bırakılmasının koşullarıdır. Kültürel ve bilimsel tekelin de yönetme tekelinin de burjuvazinin elinde merkezileştiği kapitalizm koşullarında kalarak proletaryanın yeterli kültürü almasını, yönetici yeteneklerini geliştirmesini, ondan sonra iktidarı almasını öğütleyenler açıktır ki,

burjuvazinin hizmetinde, yedeğinde olan ideolojiler ve politik akımlardır. Proletaryanın modern ücretli bir köle olarak ebediyen kapitalizme zincirlenmesinden çıkarı olan her renk ve tondan oportünistlerdir... Aynı tarihsel deneyimlerin kanıtladığı gibi, proletarya ancak politik iktidarı fethederek, politik iktidar tekelini kurarak sanat ve kültürü, bilimi, emekçi insanlığın hizmetine sunabilir, kültürü bir sınıf haline gelebilir, yönetme yeteneğini geliştirip, yetkinleştirebilir. Sosyalizm, bunu sağlamaya yetenekli tek sistemdir. Pratik bunu çoktan doğrulamıştır. Ve bugünkü Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti, bu gerçeğin yaşayan güzel bir örneğidir.

Demokratik devrimden sosyalist devrime geçmek için, demokratik görevlerin tümden çözümünü beklemek de gerekmez. Bu yaklaşım sağcı politik oportünizmin ifadesidir. Ve Maocu revizyonizm tarafından da ateşlice savunulmaktadır. Rus ve Arnavutluk devrim deneyleri bu yaklaşımın pratik geçersizliğini açıkça göstermiştir. Pratikte doğrulanmayan bir teorinin, her hangi bir tezin bir değeri olmayacağı açıktır. Kaldı ki, bu görevlerin çözümü tamamlanmamış olmasına rağmen proletarya sosyalizme geçmek için politik hazırlığını tamamlamışsa ne de devrimi sosyalist devrime dönüştürmeyelim? Neden kalan demokratik görevleri sosyalist iktidar eliyle çözmeyelim? Evet, neden? Açıktır ki, bu tez, kesintisiz geçişi yadsıyan, proletaryaya yarı yolda durmayı öğütleyen küçük burjuva revizyonist bir tezdir.

Ekim devrimini ve devrimin önderi Lenin'i konu edinen bir tablo

Demokratik ve sosyalist iktidarın politik biçimi konseylerdir

Ali ŞAHAN

Devlet, egemenlik aygıtıdır. Devletin biçimi (tipi) ise bunun örgütlenme şeklidir.

> "Burjuva devlet biçimleri çok çeşitlidir; burjuva demokrasisi, faşizm... gibi ama hangi biçimde olursa olsun, burjuva devlet, burjuvazi için demokrasi, proletarya için ise baskıdır. Demokratik cumhuriyet, kapitalizmin olanaklı olan en iyi politik biçimidir." (Lenin) Böyle de olsa, en demokratik burjuva cumhuriyeti bile, burjuvazinin proletarya üzerindeki egemenliğidir. Demokratik cumhuriyetin yaratıcısı, burjuvazidir, kaynağı kapitalizmdir.

Burjuva devlette olduğu gibi, proleter devlet biçimleri de son derece çeşitlidir; komün, sovyet, şura, konsey, komite gibi. Bu komün, sovyet devlet tipinin kaynağı proletaryadır.

İşte proletarya sosyalistlerinin gerek demokratik iktidar, gerekse de proleter sosyalist iktidar için önerdikleri politik biçim; komün, sovyet tipi bir devlet olan konseylerdir.

Konseyler, devrimimizin ilk adımında doğacak olan devrimci-demokratik devletin politik biçimidir. Bu bağlamda, temel stratejik şiarımızı şöyle somutluyoruz: İşçi ve Emekçilerin konseytik demokratik iktidarı. Bu şiara koşut olarak, İşçi ve Emekçilerin Konseytik Federal Cumhuriyeti asgari programımızın odağında durmaktadır.

Marks'ın ifadesiyle, komün, işçi sınıfının "temellükçüler sınıfına karşı savaşımının ürünü, emeğin iktisadi kurtuluşunun gerçekleşmesini sağlayan eni sonu bulunmuş siyasi biçimiydi."

Devlet tipi olarak komünü yaratan 1871 Paris Komün'üydü. Marks ve Engels, bu proleter başkaldırının sunduğu zengin deneyleri irdelediler, gelecek için dersler çıkardılar. Çıkardıkları en önemli derslerden biri de komünün, proletaryanın nihai hedefine varmada en elverişli politik iktidar biçimi olduğuydu. Ne var ki, Marks'ın bu temel önermesi daha sonra geliştirilmedi, giderek unutuldu; oportünist hainler tarafından hasıraltı edildi.

Bu bağlamda, demokratik cumhuriyetin, proletarya hegemonyasına geçişin en elverişli biçimi olduğu tezi, 1917'ye dek, Lenin'in demokratik cumhuriyet fikri yerine bir sovyetler cumhuriyeti seçeneğini koyuncaya dek, savunulmaya devam etti. Marks ve Engels'in komünün aynı zamanda demokratik devrimden sosyalist devrime en acısız ve en elverişli geçişin devlet tipi olduğunu bilince çıkaramamaları, böylesi bir deneyin yaşanmamış oluşuyla bağlıydı. Bundan dolayıdır ki, Engels, 1891 Erfurt Programı'nı eleştirirken, demokratik cumhuriyetin (proletarya iktidarına götüren en kısa yol anlamında, yalnızca bu anlamda.) Proletarya iktidarının özgül bir biçimi olduğunu yazıyordu.

1905 Rusya Burjuva Demokratik Devrimi, Komün tipi devlet biçimi olan Sovyetleri yarattı. Ama Sovyetler henüz yereldi, ülke çapında genelleşmemişti. Bu dönemde Lenin, sovyetler olgusunu görmüşse de, 1905

Kasımında yazdığı "Görevlerimiz ve İşçi Vekilleri Sovyeti" isimli makalesinde sovyetler örgütlenmesinin askerlere ve köylülere dek yaygınlaştırılmasını ve hükümet olmasını önermişse de, demokratik cumhuriyetin aşıldığı ve demokratik iktidarın kesin olarak sovyetler tipi olması gerektiği fikrine dek genişletememiş, ilerletememişti.

1905'de yerel çapta doğan sovyetler, 1917 Şubat Devrimiyle birlikte ülke çapında bir örgüt konumuna yükseldi. Bunun üzerine Lenin, "Bir parlamenter cumhuriyet değil —Çünkü işçi vekilleri sovyetlerinden sonra buna dönmek, geriye bir adım olurdu— temelden doruğa kadar bütün ülkedeki işçiler, tarım ücretlileri ve köylü temsilcileri sovyetlerinin bir cumhuriyeti," seçeneğini oluşturdu. SBKP (B) Tarihi, Nisan Tezlerini Özetlerken bu değişikliğin teorik ve politik anlamını şöyle vurgular:

> "Siyasi alanda, Lenin, parlamenter bir cumhuriyetten bir sovyetler cumhuriyetine geçişi önerdi. Bu, Marksizmin teori ve pratiğinde ileriye doğru atılmış önemli bir adımdı. O güne kadar Marksist teorisyenler, parlamenter cumhuriyeti, sosyalizme geçişin en iyi siyasi biçimi saymışlardı. Şimdiyse Lenin, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde toplum için en elverişli örgüt biçimi olarak parlamenter cumhuriyetin yerine bir sovyet Cumhuriyetinin almasını öneriyordu." *(s. 229)*

1919 Macaristan Devriminden Konseyler, 1920 Alman ve Avusturya devrimlerinden sovyetler; 1943-44 Arnavut'luk ulusal kurtuluş mücadelesi içinden konseyleri; Bulgaristan da komiteler; 1939'lara doğru Çin'de, Sovyetler... doğdu.

İster şuralar, ister sovyetler, ister konseyler ve komiteler kavramlarıyla dile gelsin bunların hepsi de (doğdukları ülkelerin kendi özgüllüklerinin ifadesi olan öğeleri bir yana bırakacak olursak), komün tipi devlet biçimine tekabül etmekte, bu tipin karakteristik özelliklerini taşımaktadır.

Peki nedir bu karakteristik özellikler? Açalım.

Sovyetleri doğuran proleter yığınların ve ezilen milyonların mücadelesidir. Sovyetler iktidarı, herhangi bir parlamento tarafından onaylanmış, herhangi bir yasadan değil yığınların devrimci hareketinden doğar. Konseyler, gerici egemen sınıfların egemenliğine, bu egemenliğin ifadesi olan gerici iktidara karşı ayağa kalkmış yığınların üretim birimleri ve bölge esasına göre örgütlenmiş temsilcilerinin doğrudan iktidarıdır.

Konseyler, önce birer mücadele organı olarak doğar, sonra iktidar organlarına dönüşürler.

Halktan ayrı, halka yabancılaşmış, halktan kopuk kurumlara yer yoktur. Bütün kurumlar halk içindir ve düzenlenmesi de buna göre olur. Bütün devlet görevlileri seçimle gelirler, istendiği anda da seçenlerce görevden alınırlar. Devlet görevlilerinin ücretleri ortalama bir işçinin ücretini geçemez. Böylece devlet görevlileri özel bir işçi konumuna gelirler.

Proleter devlet **tipi** olarak konseyler, halktan, ezilen milyonlardan, proleter yığınlardan kopuk, onların üstünde yer alan kurumlar olmadığından, en geniş yığınları devlet yönetimine çektiğinden, daha başından **sönmeye** başlayan bir devlet tipidir.

Konseyler, genel olarak sömürücüleri kapsamaz. Örgütlenme biçimi olarak sömürücelere ve sömürüyü sürdürmeye **uygun olmayan** bir devlet tipidir. Çünkü konseyler sömürülen yığınların en üst eylemliliğinin ürünüdür. Sömürüyü tasfiye etmenin,sömürülenlerin politik egemenliğini demokratik tarzda pekiştirmenin, kuvvetlendirmenin aracıdır. Konseytik demokratik devrimci iktidar altında kapitalist sömürü son bulmasına karşın, demokratik iktidarın proletaryanın sosyalist iktidarına dönüşmesiyle birlikte tüm sömürü ve sömürücü sınıflar da tasfiye edilmeye başlanır. Konseytik örgütlenme bu eylemi yakınlaştırır, hızlandırır, giderek onun aracı haline gelir.

Konseyler, yasamayla yürütmeyi birbirinden ayıran parlementer bir örgütlenme değil, ikisini **tek bir**

hareketli örgenlik içinde birleştiren bir devlet tipidir. Hareketli, etkin, üretim esasına göre seçilen temsilcilerin, yasamayla yürütmeyi **birleştiren** doğrudan iktidarıdır.

Konseyler, doğrudan yığınsal mücadelenin ürünüdür. En geniş yığınları kapsar. Onları yönetime katar. İnsiyatif ve tabandan girişkenliğini olabildiğince geliştirir. Konseyler, hem en geniş yığınları **devlet yönetimine katmanın hemde en geniş yığınları yönetmenin kolay** araçlarıdır. Yığınların seçilmiş temsilcilerinin (istendiğinde seçenlerce görevden alınabildiklerinden de dolayı) doğrudan iktidarı olduğundan, yığınların politik iradesindeki değişiklikleri **hızla** iktidara yansıtır seçim bölgeleri yerine üretim esasına, dayanır. Bundan dolayıdır ki, konseyler iktidarı, proleter ve emekçi yığınlar için doğrudan demokrasidir.

Konseyleri karakterize eden özelliklereden hiç biri, burjuva devlet aygıtında bulunmaz? "en yetkin, en gelişmiş burjuva devlet tipi, **parlamenter demokratik cumhuriyettir**. İktidar bu devlet tipinde parlamentoya aittir; devlet makinesi, yönetim aygıt ve organı her zamankilerdir. Sürekli ordu, polis pratik olarak görevden alınamaz, ayrıcalıklı, halkın **üstüne** konmuş memurlar topluluğu," (Lenin) Burjuva devlet ve politik biçimleri, proleter yığınların, ezilen, sömürülen kitlelerin olabildiğince politika dışında, devlet yönetiminden uzak tutulmasına ordu ve bürokrasinin halka yabancılaşmasına vb. dayanır...

Görüldüğü gibi konseyler, karakteristik özelliklerinden dolayı, en gelişmiş burjuva demokratik cumhuriyetten milyon kez daha demokratiktir. Proletarya ve emekçi kitleler için en geniş ve gerçek demokrasidir.

Proleter devlet tipi olarak konseyler, yalnızca sosyalist iktidarın değil, yanı sıra devrimci, demokratik iktidarın da politik biçimidir. Onu, proleter devlet tipi olmasından kalkarak sadece proleter iktidarın politik tipi olarak görmek, hem leninist teoriye, hem de tarihsel de-

neyimlere aykırıdır. Proletaryayla küçük burjuvazinin iktidar ortaklığını ifade eden demokratik iktidarın, küçük burjuva demokratik karakterinden hareketle sovyetlerin demokratik devletin tipi olmadığını, olmayacağını ileri sürmek, ortada çelişki görmek dar ve düz bir politik yaklaşımdır, sınıf mücadelesinin diyalektik evrimini göremeyen bir yaklaşımdır.

Demokratik iktidar, proletaryayla küçük burjuvazinin bağlaşmasına ve iktidar, ortaklığına dayanan bir geçiş devletidir. Bu bir. Konseyleri önce mücadele organları olarak yaratan, sonrada devlet organlarına çeviren, böylece devletin tipini belirleyen bu sınıfların, emekçi yığınların en üst eylemliliğidir. Bu da iki. Bundan dolayıdır ki, konseyler demokratik iktidarın devlet tipi olarak da ortaya çıkar. Yani ortada bir çelişki yok. Herşey, sınıflar mücadelesinin diyalektik akışına uygun.

Maocu revizyonistler, sınıflarüstü gösterdikleri, proletaryanın, kent ve kır küçük burjuvazisinin ve orta burjuvazinin ortak iktidarı olarak sundukları demokratik iktidarın devlet tipinin sovyetler olmayacağını savunuyorlar. Sömürge, yarı-sömürge ülkelerde demokratik parlamenter cumhuriyeti, devrimci-demokratik iktidarın tipi olarak ele alıyor ve bunu da mutlaklaştırıyorlar.

Troçkistler de değişik noktalardan kalksalar da, son tahlilde maocu revizyonistlerle ortak bir noktada birleşiyorlar. Troçkizme göre, demokratik bir iktidardan bahsedilemez. Tek bir devrim, tek bir iktidar vardır. Proleter devrim ve proleter iktidar. İşte sovyetler proleter devletin biçimidir. Böyle olunca demokratik devrimlerden doğan demokratik iktidarların devlet tipi olarak sovyetler olgusunu yadsıyorlar.

Maocu revizyonistler, demokratik iktidarın örgütlenme biçimi olarak reddetse de, gerek Rus Devriminin gerekse de I. Dünya savaşı'nın bitiminden bu yana geçen sürecin devrim ve deneyimleri, sovyetlerin demokratik iktidarların da tipi olduğunu yeterince

kanıtlamıştır.

Maocu revizyonistler, insanlık tarihinin, sınıflar mücadelesi pratiğinin yarattığı ve kaynağını kapitalizmin mezar kazıcısı proletaryadan alan en yüksek devlet tipini değil, kaynağını burjuvaziden, kapitalizmden alan ve burjuva devlet tiplerinin en gelişmiş tipi olan burjuva demokratik cumhuriyeti (burjuva parlamenter cumhuriyeti) kendilerine rehber alıyorlar. Oysa Lenin, daha 1917'de Nisan tezleriyle birlikte parlamenter cumhuriyete karşı Sovyetler Cumhuriyeti seçeneğini geliştirmişti. Revizyonizmin proletaryayı, Marksizm-Leninizmi değil de burjuvaziyi, kapitalizmi izlemesi doğal ve kaçınılmazdır. Bu olgu revizyonizmin biçimlerinden birini oluşturan Maocu revizyonizm için de geçerlidir...

Konseyler, proleter devletin olduğu gibi, demokratik devletin de organlarıdır, politik biçimidir, dedik. Hemen ekliyoruz, konseyler, sosyalizme en acısız geçişi sağlamaya yetenekli en uygun devlet tipidir de. Niçin? Çünkü konseyler yığın savaşımından doğmuştur. Yığın örgütleridirler. En geniş emekçi yığınları kapsarlar. Sömürücüleri dışlarlar. Proletarya sosyalistlerinin konseylerde özgürce çalışmasının, kitleleri ikna ederek konseyleri ele geçirmesinin, halk konseylerini, proleter yarı proleter ve yoksul köylü kitlelerin iktidar organlarına dönüştürmesinin en uygun en elverişli, en pratik biçimidir. Sosyalizme geçişi kolaylaştırdığından, hızlandırdığından konseyler sosyalizme en acısız geçişin politik biçimleridir.

emeğin bayrağı

AYLIK SOSYALİST DERGİ

YENİ 12 EYLÜL'LERE HAYIR

DEVRİMCİ SOSYALİST PARTİ İÇİN HAZIRLIK GÖREVLERİ

YENİ BİR DEVRİMCİ

emeğin bayrağı

AYLIK SOSYALİST DERGİ

İşçi Sınıfının Birlik Dayanışma Mücadele Günü

1 MAYIS YAŞAYACAK

emeğin bayrağı

AYLIK SOSYALİST DERGİ

TTE DAYATMASI BOŞA ÇIKARILDI

Faşizm ve sermayenin saldırılarına karşı

DAHA DA İLERİ!..

ENVER HOCA

ÖLÜMSÜZDÜR

emeğin bayrağı

AYLIK SOSYALİST DERGİ

SOSYALİST ARNAVUTLUK'TA KADIN

VİZ ONİZM ENDİNİ BELGEL

EMEĞİN BAYRAĞI

AYLIK DEVRİMCİ SOSYALİST DERGİ

Yıl: 1 SAYI: 8 EKİM 1988 1300 TL (KDV dahil)

İnsanlığın Altın Çağını Müjdeleyen

BÜYÜK EKİM DEVRİMİ

EGEMENLERİN IRAK'LI KÜRTLERE DESTEĞİ SAHTEDİR

EMEĞİN BAYRAĞI

AYLIK DEVRİMCİ SOSYALİST DERGİ

emeğin bayrağı

AYLIK SOSYALİST DERGİ

SUSMAYACAĞIZ

emeğin bayrağı

TOPLATILDI

emeğin bayrağı

AYLIK SOSYALİST DERGİ

DEMOKRATİK VE SOSYALİST GÖREVLERE KISA BİR BAKIŞ

10 dergi için 22 topla

DGM'ye siyah çelenk

"DGM'LER KAPATILSIN"

YÖNETİM YERİ

Ankara Cad
107-71/72
Sirkeci - İSTANBUL

TEL: 513 68 04

ABONE OL ★ ABONE BUL

OKU ★ OKUT

2500 TL (KDV dahil)